

CARRER 138

DESEMBRE 2015
WWW.FAVB.CAT

DOSSIER, pàgs. 17 a 24

Meri diana

Els refugiats que arriben cada dia

L'Ajuntament de Barcelona prepara un pla de protecció per als refugiats que arriben a la ciutat fora del contingent establert per la Unió Europea

ALBA ARNAU

Barcelona va alçar la mà ràpidament per acollir refugiats provinents de la crisi humanitària de Síria que està abocant milers de persones a abandonar les seves vides i fugir cap a una Europa que no els ha rebut amb la mà estesa. El gest del consistori barceloní l'honora i clarifica el nou tarannà de l'equip que governa la ciutat. Però dels gestos als fets hi ha un camí per recórrer i l'equip d'Ada Colau no ha donat la resposta clara i ràpida que les entitats i la ciutadania esperaven.

Responent al crit de socors i colpits per les imatges que els mitjans de comunicació retransmeten cada dia sobre la crisi humanitària que es viu a les fronteres europees, milers de persones van contactar amb l'Ajuntament oferint la seva ajuda, fins i tot les seves llars, per acollir l'allau de refugiats que semblava que havia d'acollir Barcelona de forma imminent. L'alcalde, emocionada per la reacció de la ciutadania,

també va posar fil a l'agulla endegant el Pla Barcelona Ciutat Refugi, encapçalat per l'expert en cooperació Ignasi Calbó, que tenia per objectiu establir les mesures d'acollida que oferiria la ciutat. Precisament, la inconcreció d'aquestes mesures van despertar en un primer moment la incomoditat d'algunes entitats que es dediquen professionalment a l'ajuda als refugiats.

La burocràcia s'eternitza

En matèria de refugiats, és l'Estat qui té la potestat de donar el vistiplau a les persones que sol·liciten l'asil. Un cop reconeguts com a tal, tenen dret a un seguit d'ajuts que tenen l'objectiu de garantir que tinguin una estada digna i que puguin integrar-se en la societat d'acollida. Fins que això no arriba hi ha un buit per a aquestes persones, i són les entitats que gestionen les sol·licituds les que intenten fer-se càrrec de la situació. A Catalunya és la Comissió Catalana de l'Ajuda a Refugiats (CCAR) la que du a ter-

me aquesta tasca. Miguel Pajares, el seu president, destaca que la feina amb els refugiats és constant. "La ciutadania es pregunta quan arribaran els refugiats; els hem de dir que els refugiats fa anys que estan arribant" explica.

De resultes del compromís del govern espanyol d'acollir 9.323 persones que ja estan a la Unió Europea, les arques de l'Estat reben unes ajudes econòmiques provinents del Fons Europeu de Refugiats que han permès multiplicar per quatre el pressupost que les entitats que gestionen l'arribada d'aquestes persones poden destinar a la seva feina. "Després d'anys de retallades, hem passat de tenir 28 pla-

La majoria dels sol·licitants d'asil que ja es troben a Espanya queden a la intempèrie davant la inoperància administrativa

ces a Catalunya a tenir-ne poc més de cent" diu. Les xifres, però, són escandaloses, ja que està previst que l'any 2016 arribin a tot l'Estat entre 15.000 i 16.000 refugiats, segons ACNUR, que no estan comptabilitzats dins del còmput del que parlen els mitjans de comunicació.

"Es tracta dels 'altres' refugiats" comenta Pajares. Però està clar que no hi ha d'haver refugiats de primera i de segona. Segons explica el president de la CCAR els refugiats que vénen de Síria i formen part del contingent que la Unió Europea s'està repartint aniran directament als pisos que les entitats tenen preparats per a l'acollida i entraran dins de la roda d'integració i suport. Però les persones que arriben per altres mitjans, que vénen "per lliure" no tindran aquest tracte. Pajares explica que en aquests casos, que són els majoritaris, la burocràcia s'eternitza. Actualment, l'organisme estatal que avalua cada cas per assignar la condició de refugiat està citant els sol·licitants a tres mesos vista. "Aquests noranta dies les persones estan totalment desamparades i, tot i que des de CCAR els proveïm d'uns determinats serveis que no impliquen despesa econòmica, aquestes persones resten a la intempèrie en tots els sentits" sentència. És per ajudar aquestes persones que l'entitat que presideix i l'Ajuntament de Barcelona han iniciat converses per establir un pla de protecció de les persones no incloses en el contingent oficial. Pajares explica que, malgrat que en un primer moment la relació amb l'Ajuntament barceloní va ser desconcertant, ara estan en plena sintonia per donar les millors solucions pos-

sibles a tots aquells que arribin a Barcelona.

En aquest sentit, Ignasi Calbó, coordinador del pla que desenvolupa l'Ajuntament assegura que són les entitats les que duren el timó de l'acollida. El consistori les dotarà del que necessitin, principalment de recursos, perquè siguin elles les que des de la seva experiència organitzin l'acollida i el procés d'integració.

L'arribada dels refugiats, que fa poques setmanes sem-

Migrantes y asilados, o vecinos

JOSÉ MARÍA MENA
JURISTA, EXFISCAL JEFE
DE CATALUNYA

Todos los emigrantes salen de su tierra en busca de una vida mejor. Unos buscan mejor trabajo, o simplemente, algún trabajo. Otros, solo buscan un refugio para salvar sus vidas. Los primeros son migrantes. Los otros son refugiados. En España, para los migrantes, está la ley de extranjería (Ley Orgánica 4/2000 modificada en 2009). Para los refugiados la Ley 12/2009 reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria.

A los que llegan para trabajar casi siempre les aguardan los empleos de peor calidad y retribución. Muchos carecen de la documentación exigida por el Estado para trabajar, o incluso para permanecer en el territorio. Son irregulares, "sin papeles". Con todo ello, y con las dificultades propias de las dife-

rencias de idioma, costumbres y cultura han de competir en la oferta de trabajo y han de compartir servicios sociales. Cuando, además, son muchos en una población o un barrio, pueden surgir brotes de hostilidad de quienes no desean competir con ellos en el trabajo, ni compartir servicios públicos, en régimen de absoluta igualdad. Son los que no desean una relación de integración, de sincera vecindad. Son el público que embelesa a García Albiol.

En la UE, la atención dispensada a los migrantes, y especialmente a los de llegada o permanencia irregular, es una atención prioritariamente policial, de seguridad. La Directiva de 2008 del Parlamento Europeo para el retorno de inmigrantes ilegales, que algunos han bautizado como "la directiva de la vergüenza", permite el internamiento de estas personas en un centro hasta 18 meses, hasta el momento de su ex-

pulsión. La ley de extranjería española reduce este tiempo a dos meses. Estos Centros de Internamiento de Extranjeros (CIE), según la ley, no pueden tener carácter de prisión, pero en la práctica son similares. Los internados, que no son

Entre las funciones de la Agencia de Protección de Fronteras Exteriores que ha creado la Unión Europea no está la solidaridad

condenados, no disponen de los derechos penitenciarios de los condenados. O sea, en algunos términos, son peores que cárceles.

La UE ha creado una Agencia de protección de sus fronteras exteriores (FRONTEX), pero entre sus funciones

no está la solidaridad. Le corresponde la vigilancia de fronteras, la coordinación de operaciones de retorno de varios Estados (o sea, organización de viajes conjuntos, más baratos, de expulsión), la intervención rápida en casos de afluencia masiva (obviamente, para impedirlos), y la evaluación de riesgos (¿riesgos de los que llegan moribundos en las pateras?).

Las órdenes de expulsión en la UE ascienden a 484.000, pero sólo se expulsaron 178.000 (datos de 2012). En España, según informa Jueces para la Democracia, de los internados en los CIE sólo son expulsados el 47%. Queda un 53% que, tras su internamiento, han podido irse voluntariamente, o deambular por España sin papeles. Por lo tanto, su internamiento, en la UE y en España, en todo caso, resulta ineficaz, inútil, injustificado, y, aunque sea legal, absolutamente injusto.

Manifestació contra la guerra, el terrorisme i la islamofòbia el passat dissabte 28 de novembre a Barcelona

DANI CODINA

blava imminent, ha quedat paralitzada a causa de la burocràcia estatal. Les ONG's del sector han senyalat durant aquestes setmanes la manca de coordinació entre institucions com un factor més de la descoordinació que percep la ciutadania.

Bona voluntat, poca informació

Les bones intencions de milers de ciutadans van omplir fa poques setmanes les sales del centre cívic de la Fabra i

Coats de material per enviar a les persones que es troben aturades a les fronteres: roba d'abric, tendes de campanya, sacs de dormir, motxilles portanadons, etc. La solidaritat va desbordar les entitats organitzadores, que tenen la intenció d'enviar el material amb quatre camions fins a la frontera amb Eslovènia, on es repartirà el material amb l'ajuda d'una ONG local. Aquesta campanya, promoguda per, entre d'altres, l'associació Nous Catalans, va

fer donar un toc d'alerta als barcelonins i barcelonines per part de les entitats implicades en la qüestió dels refugiats.

Pepa Martínez, presidenta de LaFede.cat, va ser la primera a alçar la veu i recomanar que la gent deixés de portar material per als refugiats. "La logística d'aquesta mena d'accions és complexa, sovint el material no arriba, arriba tard o fins i tot és material que no es pot utilitzar arribat a destí", explica. "Si la gent vol col·laborar de forma

material, que destini diners a aquelles entitats que treballen ja sobre el terreny, que tenen una activitat contrastada i efectiva". Martínez considera que hi ha molt desconeixement per part de la ciutadania de la feina que es fa. "Sembla que ningú no faci res pels refugiats, i no és veritat, hi ha moltes entitats que treballen des de fa anys i que treballen també en el cas dels refugiats sirians i que estan fent molt bona feina. Cal que la gent s'informi i que

sàpiga de veritat què és el que està passant" explica a Carrer.

El paper de la ciutadania esdevé clau en situacions d'emergència humanitària, i Catalunya sempre ha revelat una forta xarxa solidària en aquestes ocasions. Tant des de l'Ajuntament com des de les entitats s'emplaça els veïns a participar en la fase d'acollida en allò que estigui a les seves mans, des del voluntariat lingüístic, a accions que facilitin la integració. Així ho entén Ana Menéndez, presidenta de la Favb, que defensa que les iniciatives dels veïns i veïnes s'han de canalitzar cap a la segona fase de l'acollida.

Però les entitats especialitzades, sobretot, demanen que

La bona voluntat, tant de la ciutadania com de l'Ajuntament, ha xocat amb el desconeixement de la veritable situació

la implicació vagi més enllà del fet puntual i que la ciutadania es conscienciï i esdevingui ferma defensora del dret a l'asil. Pajares senyala que atemptats com els de París poden fer proliferar discursos xenòfobs i de rebuig i que per això és imprescindible que totes les persones s'informin, se sensibilitzin i exerceixin pressió sobre els representants polítics perquè aquests actuïn sobre l'arrel del problema. "Cal exercir una forta pressió social per forçar canvis polítics", demana Martínez. Menéndez, per la seva part, apel·la a les institucions perquè implementin polítiques que vagin més enllà de l'acollida els primers mesos i emplaça els ciutadans a acompanyar els nousvinguts i fer-los partícips de la vida social.

Si unos emigran buscando una vida o un trabajo mejor, o simplemente cualquier trabajo, otros huyen de su país para salvar su vida. Son los refugiados. Sin embargo, la línea divisoria entre migrantes y refugiados no es diáfana. Pueden huir porque las bombas arrasan o hacen inhabitables sus casas, sus trabajos. Pero igualmente sienten la necesidad de huir cuando los Estados fallidos, regidos por violencias grupales impunes,

Si la ley de extranjería embelesa a Xavier García Albiol, la del derecho al asilo hará levitar al inefable monseñor Cañizares

también hacen inhabitable sus casas, imposibles sus trabajos.

La Constitución española establece el derecho de asilo, que desarrolla la ley de 2009. Tienen derecho de refugio los nacionales de países no comunitarios o apátridas perseguidos en su país

ANNA CARLOTA

Los refugiados sin recursos económicos pueden ser "alojados" en el CIE

de origen por razón de raza, religión, nacionalidad, opinión política, o grupo social, con riesgo de sufrir condena capital, penas o torturas. En estos casos

se trata de una protección individual y extraordinaria. En otros casos la protección se otorga a quienes se enfrentarían a un riesgo real a causa de violencias in-

discriminadas derivadas de un conflicto internacional o interno. En estos casos la protección suele ser para grupos más o menos numerosos.

España, desde 2009 a 2011, dio refugio sobre todo a ciudadanos de Cuba. En 2013 y 2014 a procedentes de Siria. Accedió al 44% de las solicitudes (3.600, según datos de 2014). Muy superior en porcentaje que Hungría (9%), que, sin embargo, acogió a 61.000. Muy inferior a los 45.000 de Suecia (77%), los 97.000 de Alemania (42%) o los 35.000 de Italia (59%). Escasa solidaridad, la de los gobiernos españoles.

Si los solicitantes de refugio carecen de recursos económicos pueden ser "alojados" en los CIE mientras se tramita su solicitud de asilo. Y si recurren la resolución gubernativa de denegación, esperarán en el CIE hasta su expulsión. Una vez más, tratamiento policial, de seguridad, ajeno al principio de solidaridad, ajeno a un sincero acogimiento de buena vecindad. Si la ley de extranjería embelesa a García Albiol, la del derecho de asilo, seguramente, hará levitar al inefable monseñor Cañizares.

Los refugiados tienen derecho al asilo

MIGUEL PAJARES

PRESIDENTE DE LA COMISSIÓ CATALANA D'AJUDA AL REFUGIAT

Quienes desarrollamos nuestra acción social en la defensa de los derechos humanos reivindicamos un mundo sin fronteras, en el que las personas puedan cambiar libremente su lugar de residencia. Sabemos que tal objetivo está lejos de poder hacerse realidad, pero esa aspiración la plasmamos en nuestra lucha contra las vallas fronterizas, contra la represión policial a los inmigrantes y refugiados, contra los Centros de Internamiento para Extranjeros, etc. Las organizaciones como la que yo presido defienden el derecho de todas las personas a salir de su país y establecer la residencia en otro, tanto si a esas personas se las considera inmigrantes como si se las considera refugiadas, tanto si han huido de la miseria o la falta de perspectivas laborales, como si han huido de una guerra o una persecución.

Sin embargo, la distinción entre inmigrantes y refugiados no debe ser despreciada, porque las personas que huyen de guerras o persecuciones cuentan con unos derechos que establecen los tratados internacionales y las leyes de asilo. La Convención de Ginebra sobre Refugiados de 1951

DANI CODINA

Manifestació contra la guerra i en defensa del refugiats el 28 de novembre a Barcelona

dice que debe ser considerada refugiada toda persona que ha huido de una situación en la que pelagra su vida o su integridad física y que ya se encuentra fuera de su país. Por

Los Estados europeos están impidiendo que los refugiados ejerzan su derecho al asilo como marca la Convención de Ginebra

tanto, todos los sirios que han huido de la guerra de Siria, como todos los que han huido de otras guerras (Afganistán, Irak, Eritrea, Sudán, Re-

pública Centroafricana, Este de Nigeria, etc.), deben ser considerados refugiados, y es conveniente que así los definamos porque la propia Convención de Ginebra dice que esas personas tienen derecho a solicitar asilo en cualquiera de los países firmantes. De modo que los sirios, los afganos, los iraquíes y demás tienen derecho a solicitar asilo en cualquier país de la Unión Europea, ya que todos son firmantes de la Convención.

¿Pueden ejercer tal derecho? Con enorme dificultad, porque los Estados europeos hacen todo lo posible por impedirlo. Para ejercer el derecho de asilo, la persona refugiada ha de pisar primero

el territorio del Estado en el que lo quiere solicitar, ya que las leyes europeas de asilo no permiten solicitarlo en las embajadas o los consulados. Pero eso es precisamente lo que los gobiernos europeos están impidiendo. La clave está en lo que nuestros gobiernos llaman "la lucha contra la inmigración ilegal", en virtud de la cual, han levantado vallas físicas en las fronteras, han bloqueado la concesión de visados o han establecido acuerdos con los países vecinos (por ejemplo, Marruecos, Egipto, etc.) para que sus policías impidan la llegada de los "inmigrantes" a la frontera. Todas estas medidas, que supuestamente sirven para "luchar contra la inmigración

ilegal", son las que impiden que los refugiados lleguen a los países de asilo europeos.

El resultado es que los refugiados han de ponerse en manos de las mafias para cruzar las fronteras y han de realizar trayectos peligrosos en los que se juegan la vida. La inmensa mayoría de los sirios, afganos, etc., que han llegado a Europa lo han hecho cruzando el Mediterráneo en barcas de todo tipo, porque las fronteras terrestres están valladas y porque no se los deja pasar sin visado por los puestos fronterizos. En lo que va de año, unas 3.500 personas han muerto ahogadas en esos trayectos. Desde que vimos la foto de Aylan, muerto en una playa del Egeo, un centenar de niños más han corrido la misma suerte.

Los gobiernos europeos vulneran la Convención de Ginebra y sus propias leyes de asilo al no ofrecer vías seguras para los refugiados, y eso se traduce en mucho sufrimiento y mucha muerte. Hay que reclamar la apertura de esas vías seguras, tales como la concesión de visado a toda persona que proceda de un país en guerra, o el reasentamiento gestionado por el ACNUR para traer refugiados a Europa desde países como Turquía, Líbano, Jordania y otros. El clamor de "no más muertes en el Mediterráneo" ha de traducirse en vías seguras.

La Barcelona acollidora

ALBA ARNAU

Manel Vila, exgerent del Districte 11, la fundació que es va crear arran de la crisi humanitària originada a Bòsnia durant la guerra dels Balcans, recorda que tant la ciutat de Barcelona com moltes altres ciutats catalanes van demostrar en aquell moment la seva capacitat de mobilització. La situació que es va viure entre el 1992 i 1996 planteja diferències amb l'actual, però. La primera d'elles és la composició dels refugiats, i és que la major part dels bosnians que fugien de la guerra eren dones, nens i gent gran, mentre que ara veiem famílies senceres desplaçant-se per cercar un futur millor. Aquesta migració, a més, s'està allargant en el cas actual en el temps ja que la majoria dels refugiats que intenten arribar a Europa porten ja mesos i fins i tot anys desplaçats i aixoplugats en camps de refugiats ubicats als països limítrofs de Síria, com són Líbia o Jordània.

Vila posa sobre la taula també que, en el cas dels refugiats

RUBÉN PÉREZ

Manifestació en suport del poble de Bòsnia a Barcelona el 21 d'agost de 1995

bosnians, les entitats i persones implicades sempre van tenir molt clar que duien a terme una acció solidària que tenia una durada temporal determinada. Avui no es pot posar sobre la taula la possibilitat de retorn a les seves

llars de tots els desplaçats, ja que la situació de desgovern i destrucció de Síria és total. La sortida de Bòsnia va ser més o menys controlada, cosa que en aquest cas no s'ha pogut coordinar.

Com que de totes les coses

se n'aprèn, Vila creu que de l'experiència de l'acollida de bosnians cal aplicar alguns aspectes. El principal és reforçar la xarxa solidària a la ciutat. Hi ha unes entitats que ja es dediquen al tema dels refugiats i a l'asil i són les que han de sortir més reforçades d'aquest procés. Cal reforçar les respostes que des de les institucions públiques s'han establert i cal tenir una estratègia de país de com reaccionar davant les crisis humanitàries. Només així es pot evitar repetir errors ja comesos. La societat civil, a través de les seves entitats, va aprendre a establir uns mecanismes de coordinació que van permetre que aquella acollida esdevingués un èxit. Fins al punt que moltes de les famílies acollides i acollidores mantenen encara una estreta relació. Alguns ho fan des de la distància, ja que molts refugiats van decidir tornar al seu país d'origen, però d'altres van optar per establir-se a Catalunya i arrelar en aquell entorn que els va rebre amb els braços oberts.

9 Seguretat
ciudadana, ¿cap a
un canvi de model?

11 Los barrios
debaten sobre el
futuro de la ciudad

La suspensió de llicències turístiques del govern Colau enutja el lobby hotelier i els mitjans afins, i decep les entitats veïnals dels barris més afectats pel turisme perquè no ha pogut paraitzar projectes polèmics

Moratória hotelera en el punt de mira

CRISTINA PALOMAR

L'Ajuntament de Barcelona va tancar a finals d'octubre la revisió de les llicències d'allotjaments turístics afectats per la moratória del 3 de juliol per elaborar un Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics (PEUAT) que regularà el sector a partir del març de l'any que ve. Han estat quasi quatre mesos de nervis per als promotors, que no sabien si el seu projecte tirava endavant o no; d'incertesa per als veïns més afectats pel turisme; però sobretot de guerra bruta del lobby hotelier i d'alguns mitjans de comunicació, que no han dubtat a utilitzar la suspensió per desprestigiar el govern d'Ada Colau.

Tot i que l'objectiu del futur PEUAT és impulsar una nova normativa consensuada que posi ordre al desgavell pro-

JOAN MOREJÓN

L'edifici de l'antiga Henkel Ibérica al carrer de Còrsega té llicència per convertir-se en un hotel

De poc ha servit que la Síndica alertés sobre la necessitat de racionalitzar aquesta activitat econòmica

vocat pel *laisser faire* dels governs d'Hereu i Trias, i que garanteixi tant la qualitat de vida dels barcelonins com la convivència amb el foraster, la campanya per ridiculitzar Barcelona en Comú liderada pel diari *La Vanguardia* ha estat una de les més dures que es recorden. Caldria retrocedir fins al fracassat projecte de gosserra d'Imma Mayol al Tibidabo, a tocar de les escoles dels rics, per trobar un exemple similar. El diari ha tingut com a aliats imprescindibles en la seva croada la majoria dels grups municipals, començant per un bel·ligerant PSC.

Recomanació de la Síndica

De poc ha servit explicar la necessitat de posar fre al creixement desenfrenat de places hoteleres, una xifra que el consistori estima que podria haver arribat a les 87.991 l'any que ve si no s'hagués posat el fre. De

poc ha servit també recordar que la decisió recull les recomanacions de l'informe sobre el turisme que la Síndica de Barcelona va presentar fa uns mesos i que ja plantejava la necessitat urgent de racionalitzar aquesta activitat econòmica per garantir la convivència entre veïns i turistes. La manipulació informativa i la tergiversació de la realitat aprofitant la falta de dades sobre l'abast real de la decisió ha estat notòria.

Segons dades del consistori, a Barcelona hi ha 10.335 llicèn-

cies entre hotels, hostals, apartaments d'ús turístic, albergs juvenils i residències d'estudiants, la majoria concentrats a Ciutat Vella i l'Eixample. El creixement d'aquest tipus d'allotjaments s'ha disparat aquests últims anys fins al punt de posar gairebé al límit la capacitat que té la ciutat de donar un servei de qualitat al turista. En quinze anys el nombre d'hotels s'ha duplicat passant dels 187 de l'any 2000 als 381 del setembre passat. Pel que fa als apartaments turístics,

el creixement és espectacular: dels 2.683 del 2011 s'ha arribat aquest setembre als 9.480.

35 projectes paraitzats

Els serveis tècnics han fixat en 35 els projectes que havien sol·licitat llicència i que estan afectats per la suspensió. Els que sí tiren endavant són 51 que ja disposaven de drets adquirits durant l'anterior mandat. Són 36 establiments que tenien la llicència d'allotjament turístic abans de les eleccions i que es trobaven en

fase d'obres o a punt d'iniciar-les abans del 3 de juliol. A aquests s'hi afegeixen 15 més que disposaven del certificat d'aprofitament urbanístic i van demanar la llicència abans de la suspensió, o bé havien iniciat els tràmits i CiU va exhaurir el termini de tramitació sense donar cap resposta. A última hora s'hi han afegit 3 més que tenien el certificat d'aprofitament urbanístic atorgat abans del 3 de juliol i que han sol·licitat la llicència d'obres després de la suspensió.

El cas del Deutsche Bank és un exemple de projecte afectat per la moratória de Colau. El fons d'inversió KKH Property Investors, propietari de l'edifici situat a la cruïlla de l'avinguda Diagonal amb passeig de Gràcia, ha hagut de renunciar a construir-hi l'hotel de luxe perquè no compleix cap dels requisits per saltar-se la suspensió temporal. A canvi remodelarà l'antiga seu del banc alemany per transformar-la en apartaments de luxe, botigues i oficines seguint l'exemple de la casa Burés del carrer Ausiàs March, un edifici modernista que es convertirà en 29 luxosos apartaments i que la Generalitat va vendre a un preu inferior al de compra.

Aquest projecte és un dels exemples més descarats d'especulació urbanística mai vistos a Barcelona amb el vistiplau del govern de CiU i el suport del PP. Per satisfer les exigències del nou propietari i ampliar els metres quadrats de sostre residencial, Xavier Trias estava disposat a modificar el Pla General Metropolità i a transferir a KKH els drets d'edificabilitat de l'antic taller Masriera i d'un edifici de l'entitat cultural dels Lluïsos de Gràcia. Tanmateix, la contestació veïnal i la por a perdre vots a Gràcia va portar Trias a ajornar l'opaca operació fins després de les eleccions convençut que tornaria a repetir com a alcalde.

El silenci administratiu en el cas de Henkel Ibérica

La constatació que alguns projectes hotelers polèmics, com el cas de l'hotel que es vol construir al solar de Henkel Ibérica del carrer Còrsega, tiraran endavant ha provocat una certa consternació entre els veïns dels barris de Camp del Grassot i Sagrada Família. Els afectats confiaven que la moratória paraitzaria la iniciativa immobiliària del fons Meridia Capital, propietat de l'ex-vicepresident econòmic del Barça, Xavier Faus, ja que la falta d'informació per part del consistori els havia portat a la

falsa percepció que el projecte urbanístic estava mig aturat. Res més lluny de la realitat. Faus té la llicència corresponent des del 28 d'abril passat gràcies al silenci administratiu del govern de Xavier Trias.

D'acord amb el pla inicial, s'enderrocarà l'antiga seu de l'empresa alemanya i s'hi construirà un complex de 15.000 metres quadrats format per un hotel, un bloc de 33 pisos, un local comercial de 600 metres quadrats, sis cases unifamiliars de 200 metres quadrats i un aparcament

per a cent vehicles. Els veïns afectats han argumentat a l'Ajuntament que l'enderroc de l'edifici posarà en perill les seves finques i exigeixen que es modifiqui el projecte i no s'autoritzi la construcció d'una nova planta d'aparcaments. La regidora d'urbanisme, Janet Sanz, s'ha compromès a revisar el projecte i les al·legacions, i a fer de mediatra entre el promotor i els veïns. Tots són conscients que la llicència no es revocarà i que el màxim que es podrà fer és modificar el projecte per raons de seguretat.

Husa, el seu imperi hoteler, aconsegueix sortir del concurs de creditors vint mesos després d'entrar-hi, però l'expresident del Barça perd el control d'un grup que ha estat molt a prop de fer fallida. De moment, l'empresari conserva els càrrecs a nombrosos lobbies econòmics

L'ocàs de Joan Gaspart

MARC FONT

Coincidint amb el número 100 de *Carrer*, la publicació va elaborar el gener de 2007 un rànquing dels 50 barcelonins més influents de la ciutat. No hi faltava Joan Gaspart Solves, expresident del FC Barcelona -de nefast record per als culés- i factòtum d'Hosteleria Unida (Husa), un imperi que gestionava 160 establiments hotelers i un grapat de restaurants i que facturava més de 250 milions d'euros anuals. Gairebé nou anys després, l'era Gaspart ha quedat pràcticament esborrada de la memòria barcelonista i l'imperi Husa s'ha esvaït quasi del tot, fins al punt que només l'entrada d'un nou inversor -un fons britànic- n'ha evitat la liquidació definitiva. Això sí, Gaspart manté càrrecs molt destacats en alguns dels principals lobbies econòmics de la ciutat, malgrat que ni tan sols controla el seu antic empori hoteler.

Situació financera deplorable

Però anem per parts. I comencem pel final. El divendres 9 d'octubre el jutjat mercantil número 3 de Barcelona, encapçalat per Josep Maria Fernández Seijo, va aprovar el conveni que permetia

a la cadena hotelera abandonar el concurs de creditors en què estava immersa des de febrer de 2014. La decisió, que va evitar la fallida definitiva de la companyia, va ser possible perquè els creditors -entre els quals hi havia el Deutsche Bank, el Banc Sabadell i CaixaBank- van arribar a acceptar quitances de fins al 95% del deute. A més a més, el conglomerat hoteler haurà de vendre actius per 80 milions d'euros a la banca

Va voler acaparar tant i ser tan feroç amb la competència que el negoci se l'ha menjat a ell, diuen els experts

i desfer-se de patrimoni per pagar un passiu de 25 milions a les administracions públiques, ja que també deu diners tant a Hisenda com a la Seguretat Social. Així, per exemple, ha pactat vendre d'aquí a cinc anys el tarragoní hotel Imperial Tarraco.

En el moment d'entrar en concurs de creditors, la situació financera del grup era deplorable.

Segons l'informe dels administradors concursals, el conglomerat presentava un forat patrimonial de 153,3 milions. De les sis societats del hòlding que van entrar en concurs, ara n'han sortit dues: Hosteleria Unida -la més gran- i Hosteleria Unida Dos. La resta queda abocada a la liquidació o al canvi de mans. Tot el procés ha tingut diverses conseqüències significatives. Segurament la principal és la constitució d'una nova societat, anomenada Park Street Husa, que s'encarregarà de la gestió dels hotels i restaurants que conserva la històrica companyia de Joan Gaspart. El canvi de nom és degut a l'entrada de Park Street Advisors, un fons oportunista britànic que es converteix en el màxim accionista del nou grup, amb un 60% del capital. Gaspart té el 40% restant.

Mala gestió dels jerarques

¿Com va ser possible que un gegant com Husa generés un forat econòmic d'aquestes dimensions en una època amb xifres astronòmiques de turistes a l'Estat espanyol i, especialment, a Barcelona on concentra gran part del seu negoci? Tant la premsa econòmica com Jesús Lodeiro, membre del

sector de la hosteleria del sindicat UGT, coincideixen en assenyalar la "mala gestió" de Gaspart com la principal causa de la caiguda del grup. "Gaspart va voler acaparar tant de negoci i oferir preus tant competitius per menjar-se la competència que al final el negoci se l'ha menjat a ell", afegeix Lodeiro en declaracions a *Carrer*. Explicat amb altres paraules, la seva expansió en els anys de la bombolla immobiliària el van por-

La fallida ha suposat l'acomiadament de 300 persones entre la plantilla de les oficines i dels hotels

tar a pagar unes rendes sobredimensionades que amb l'arribada de la crisi no podia assumir.

Més enllà del canvi de nom, i de l'entrada del fons britànic, el procés concursal s'ha tancat amb un impacte significatiu en els treballadors, les grans víctimes de la pèssima gestió dels jerarques del conglomerat. Husa s'ha hagut de desfer de diversos establiments

que tenia en propietat -un procés que va iniciar abans del concurs- i la pèrdua de mida ha implicat també un notable aprimament de la plantilla, que s'ha reduït de gairebé mig miler de persones a tot just unes 200. Entre els establiments que han desaparegut de la cartera d'Husa n'hi ha de tan coneguts com el Palace, l'antic hotel Ritz, que va deixar de gestionar l'any passat. La tasca la va assumir el propietari de l'hotel, l'algerià Ali Haddad, que l'havia comprat el 2011 per 80 milions a una de les societats del grup Husa, concretament Inmobiliaria Sarasate.

Pel que fa a la reducció de personal, hi ha diverses situacions. Els empleats que treballaven en hotels que han canviat de mans però continuen en funcionament han pogut conservar la feina gràcies a la subrogació. En canvi, els que ho feien en establiments que han abaixat la persiana han quedat a l'atur, un destí que també ha patit més de la meitat del personal de les oficines centrals del grup, que va veure's afectat per l'expedient de regulació d'ocupació (ERO) presentat l'any passat i que va suposar l'acomiadament d'uns 300 treballadors, entre plantilla de les oficines i dels hotels.

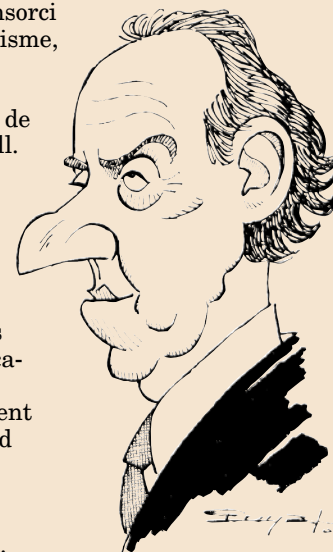

ARXIU

El Palace, l'antic i famós Ritz, un dels hotels emblemàtics que han desaparegut de la cartera d'Husa

Cúmulo de càrrecs destacats

L'enfonsament de l'imperi Husa no ha implicat, almenys de moment, la pèrdua de càrrecs de Joan Gaspart, que es manté com una de les figures destacades de la societat barcelonina. I és que a dia d'avui encara és el president del consorci públic-privat Barcelona Turisme, el vicepresident del Gremi d'hotelers de Barcelona i membre de la junta directiva de la patronal Foment de Treball. I fora de la capital catalana també és el president del Consell de Turisme de la CEOE, la gran patronal espanyola, vicepresident de la Federació Espanyola de Futbol -una prebenda dels 25 anys a la direcció del Barça- i cònsol honorari de les Illes Seychelles. Però sembla evident que ha quedat tocat i que tard o d'hora haurà de començar a perdre pes allà on abans semblava intocable. Als 71 anys, Gaspart viu el seu ocàs.

Tramvia per la Diagonal, benefici metropolità

El tramvia és un gran aliat contra la contaminació, permet gran accessibilitat i capacitat sense detriment de la seva velocitat comercial i és un transport molt assequible des del punt de vista de la inversió. La connexió per la Diagonal s'ha de desbloquejar

RICARD RIOL JURADO
PRESIDENT DE PTP - PROMOCIÓ
DEL TRANSPORT PÚBLIC

Quan l'Àrea Metropolitana de Barcelona i Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) van planificar el tramvia de la Diagonal i Baix Llobregat a finals dels vuitanta, poc s'imaginaven que el projecte acabaria trinxat i inaugurat només als seus extrems l'any 2004, donant lloc a l'únic cas de tramvia inter-ruptus (implantació interrompuda) d'Europa. Què ha passat pel camí? Interessos polítics, especialment durant els mandats dels ex-alcaldes Joan Clos i Xavier Trias, van boicotejar la implantació d'un tramvia que formava part de la planificació de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) des de 2001.

Segons els estudis del Centre de Recerca Epidemiològica (CREAL), l'excés de trànsit és la causa de mort prematura per a 3.500 persones cada any a l'àrea metropolitana, però això no sembla motiu suficient per reduir el trànsit, fer la connexió tramviària i replantejar un sistema d'autobusos esgotat. Especialment polèmic i hipòcrita

Després de privatitzar-lo, CIU acusa ara les entitats favorables al tramvia de defensar a empreses privades

ha estat el paper de CiU, privatitzant el projecte de tramvia quan hi estava a favor, i quan hi estava en contra, acusant els moviments socials pro-tramvia integrats a la Plataforma Diagonal per a Tothom (PTP, BACC, Catalunya Camina, Prevenció d'Accidents de Trànsit, Ecologistes en Acció, FAVB, CCOO i UGT) d'actuar en defensa d'empreses privades.

Però parlem de mobilitat col·lectiva. ¿Per què el tramvia s'ha ampliat o instal·lat de nou a més de 60 ciutats europees, grans i mitjanes, durant els darrers cinc anys? Principalment per tres raons: 1) ofereix alta capacitat en superfície a baix cost d'implantació, equivalent a 6 carrils de circulació rodada per sentit; 2) té un baix consum i impacte ambiental; 3) aporta accessibilitat i capacitat sense detriment de la velocitat comercial.

La PTP ha elaborat un estudi tècnic sobre les prestacions del tramvia comparades amb altres modes de transport col·lectiu i privat. Un maquinista de tramvia pot transportar fins a 400 persones en un sol vehicle. Fer l'equivalent en autobús requereix utilitzar 4 vehicles articulats o 6-7 estàndard, i tenint en compte les limitacions d'un sistema semaforic urbà, això degenera en efecte acordió (o efecte rua) a interseccions i parades. Aquest fenomen és molt visible a la Diagonal, on l'autobús s'ha de fer càrrec d'una gran demanda en un vial transcendental de la ciutat que no compta amb cap ferrocarril continu, com sí té la Gran Via, la Meridiana o el carrer de Sants.

L'acumulació d'autobusos i taxis al mateix carril provoca una velocitat mitjana a la Diagonal central de 8 km/h. En canvi, Trambaix i Trambesòs doblen amb escreix aquesta velocitat mitjana (17-19 km/h). No és d'estranyar que el tramvia sigui el mitjà de transport públic millor valorat des de la seva implantació (enquestes EMEF 2004-2014).

Aliat contra la contaminació

El tramvia és un gran aliat en la lluita contra la contaminació urbana a Gràcia i Eixample, barris on les concentracions d'òxids de nitrogen i de partícules en suspensió superen els límits legals i molt més els recomanats per l'Organització Mundial de la Salut. El tramvia, a més

ARXIU PTP

La interconnexió de les dues línies de tramvia facilitaria la comunicació entre els municipis metropolitans

de no pol·luir les zones servides, té un baix consum energètic, fins i tot inferior al bus elèctric a causa del baix fregament entre les rodes i els carrils d'acer. Tenint en compte les emissions d'òxids de nitrogen en centrals elèctriques, el tramvia n'estalvia el 92,1% respecte de la flota mitjana de TMB, i el 95,8% respecte d'un cotxe dièsel. Des del

El tramvia té un baix consum energètic, ajuda a reduir la pol·lució i presenta menor accidentalitat

punt de vista de la seguretat del trànsit, el tramvia presenta menor accidentalitat que l'autobús: 6,10 accidents amb víctimes per vehicle-km front als 8,04 del bus.

Des del punt de vista de la inversió, es tracta d'un transport molt assequible: amb el cost d'una parada de la Línia 9 de metro es pot pagar tota la connexió ferroviària en superfície entre Glòries

Cartell reivindicatiu del Poblenou per la connexió del Tramvia

i Francesc Macià. Des del punt de vista operatiu, el tramvia és més econòmic d'explotar que l'autobús urbà de Barcelona: un 44,7% menys per plaça ofertada, que arribaria al 57,3% amb la connexió feta.

Un benefici doble

La connexió dels tramvies ens interessa a tots, no només a la Diagonal. La principal inversió

i despesa de manteniment és la que es produeix amb la part que ja funciona, Trambaix i Trambesòs, que suma 29,1 quilòmetres i mou 80.000 passatgers al dia. La interconnexió de les dues xarxes de tramvia només exigiria la construcció i una ampliació de l'explotació actual en 3,6 quilòmetres de vies i doblaria la de-

La connexió no ha de suposar pèrdua de llocs de treball per a TMB, sinó mantenir-los i assegurar autobusos

manda: 160.000 passatgers al dia. Això beneficiaria doblement l'àrea metropolitana: 1) s'incrementaria la intermodalitat i accessibilitat de nou municipis metropolitans avui servits pel tramvia: Badalona, Barcelona, Cornellà, Esplugues, l'Hospitalet, Sant Adrià, Sant Joan Despí, Sant Feliu i Sant Just Desvern; 2) s'alliberaria 2 milions d'euros de costos d'explotació dels autobusos solapats, equivalents a una dotació entre 47 i 75 autobusos en hora punta i entre 1,9 i 3,1 milions de quilòmetres.

Aquesta oferta d'autobús deixaria d'estar atrapada al carril bus-taxi de Diagonal per dedicar-se a servir barris on les connexions de transport públic no són tan bones. Cal recordar que la nova xarxa de bus ha d'oferir un servei cada 5-8 minuts sobre més de 250 quilòmetres de carrers (semisuma anada i tornada) a tota la ciutat, i no anem sobrats de vehicles. Per tant la connexió del tramvia no ha de suposar pèrdua de llocs de treball a TMB sinó mantenir-los i assegurar autobusos suficients per a la nova xarxa.

Mantenir l'status quo és la pitjor opció

¿Una concessió privada és motiu suficient per suspendre la connexió tramviària? En primer lloc cal recordar que la meitat dels autobusos metropolitans són concessions a empreses privades de diferent tipologia. En segon lloc, que el negoci privat del tramvia va ser-ne la construcció, no pas l'explotació. Exactament igual que amb la Línia 9 de metro de TMB, suposadament "pública", la Generalitat va afrontar les obres del tramvia diferint-ne el pagament al sector privat durant dècades mitjançant canons per ús, una opció que ha resultat

excessivament costosa per a l'erari públic. Per què amb unes condicions tan similars es qüestiona la connexió dels dos tramvies i no l'arribada del metro a la Zona Franca? Totes dues actuacions són necessàries però només el tramvia ha estat boicotejat. Crida molt l'atenció que no sigui el lobby de l'automòbil el que posa més pals a les rodes del tramvia, sinó els interessos polítics i corporatius. L'Ajuntament de Barcelona ha proposat el que entenem que és la millor solució a aquest conflicte generat per CiU: construir

l'enllaç tramviària amb finançament públic i incrementar la minsa participació pública de TMB i FGC sobre l'operadora del tramvia, que actualment és només d'un 5%.

En qualsevol cas, volem recordar que l'status quo és la pitjor opció: se seguirien repartint grans dividends entre el sector privat i el transport públic seguiria degradat a la Diagonal, impedit múltiples transbordaments i reduccions de temps a usuaris del transport públic de tota l'àrea metropolitana.

MARC JAVIERRE

Las personas que se dedican a la venta ambulante se están organizando para defender sus derechos y han creado una organización sindical

El conflicto del 'top manta', a la deriva

El Ayuntamiento emite un informe sobre el comercio callejero ilegal, entre críticas por su gestión del fenómeno

LUIS CALDEIRO

Cuando el pasado mes de junio Ada Colau asumió el cargo de alcaldesa, apenas podía imaginar que, al poco tiempo, un conflicto de largo recorrido -el llamado *Top Manta*- le iba a explotar en las manos: tras los graves enfrentamientos ocurridos el 11 de agosto en Salou entre Mossos d'Esquadra y vendedores, la tensión se trasladó a Barcelona: el 14 de agosto, policía y manteros volvían a en-

refriega con la policía.

Pape Diop es un joven senegalés de 36 años. Trabaja como "mantero" desde 2009 ("no nos molesta que nos llamen manteros: hacemos servir una manta para trabajar") y es fundador del recién creado Sindicato Popular de Vendedores Ambulantes de Barcelona. Diop niega que su colectivo sea "violento": "Bajamos al metro cuando queremos desactivar cualquier tipo de enfrentamiento con la policía. Pero si ésta nos sigue hasta el andén y nos pega, es entonces cuando cogemos piedras. Tenemos que defendernos".

Sea como fuere, Colau no tuvo más remedio que salir a la palestra. Señaló que "las imágenes de lanzamiento de piedras no son tolerables" y llegó a calificar los hechos de "graves". Y a las declaraciones les sucedieron las decisiones: La Guardia Urbana modificó su estrategia y reubicó sus fuerzas antidisturbios -conocidas como USP- en puntos neurálgicos como la estación de plaza de Cataluña o la propia Rambla, a fin de evitar el asentamiento de manteros en esas zonas. Ello hizo que los vendedores se desplazaran en dirección mar, estableciéndose en el Portal de

la Pau y frente al Palau de Mar. Una zona más tranquila, pues allí la jurisdicción pertenece a la Policía Portuaria, un cuerpo que no sólo posee una capacidad más limitada que la Guardia Urbana, sino que ahora, además, denuncia que recibe poca o "nula" colaboración por parte de ésta. Una actitud que califica de "incumplimiento" del Convenio de Colaboración firmado entre ambas, el 5 de septiembre de 2014. De hecho, desde el Puerto de Barcelona se cree que lo que ha hecho el Ayuntamiento es "barrer" el *Top Manta* a las zonas litorales, desplazando así del problema. Hasta el comité de empresa de la Autoridad Portuaria de Barcelona, con todos sus sindicatos (CCOO, CAP, UGT y SPPLB), emitió hace poco un comunicado exigiendo "la denuncia y extinción automática"

de este Convenio "por incumplimiento" del Ayuntamiento, actitud que califica de "profunda deslealtad".

La situación explota

La situación, mientras tanto, siguió pudiéndose. Entre acusaciones de "pasividad" hacia el Ayuntamiento por parte de la oposición y de diversos sectores (comerciantes, etc.), los vendedores irregulares, atraídos por la escasa capacidad de la Policía Portuaria y la inhibición de la Guardia Urbana, continuaron llegando al Puerto, en un insólito efecto llamada. El improvisado mercadillo llegó incluso al Moll de la Fusta, hasta constituir un verdadero zoco de considerables dimensiones (300 metros de longitud, con cerca de 200 puestos bien organizados).

Y así llegó el 9 de noviembre. A las siete de la mañana, un tri-

ple operativo formado por Mossos d'Esquadra, Guardia Urbana y Policía Portuaria, ocupaba el espacio para evitar el asentamiento de vendedores ilegales. Una presencia policial que el comisionado de Seguridad del Ayuntamiento, Amadeu Recasens, asegura que será "permanente y estable a partir de ahora en todo el Puerto". Curiosamente, no apareció ni un solo vendedor. Algo que demuestra a las claras que hubo chivatazo, y la sospecha generalizada es que la filtración partió del propio Ayuntamiento. Tiene sentido: el gobierno municipal ponía fin así a una situación insostenible -que había contribuido decisivamente a crear- pero se ahorra la foto de una acción policial, represiva (con su rosario de identificaciones y requisamiento de mercancía). Foto que difícilmente cuadraría con su perfil de izquierda alternativa. Hasta Pape Diop cree que todo fue orquestado por el Ayuntamiento: "Nos desplazaron hacia el Puerto para que allí se fueran acumulando cada vez más vendedores y más tensión, y así poder venir un día y acabar con todo". Y

La Confederación de Comercio habla de 'redes', pero el Ayuntamiento niega que existan mafias

remacha: "Hasta a mí, que vendía en el Paseo de Gracia, la Guardia Urbana me preguntaba: ¿qué haces que no estás en el Puerto?"

Un sindicato y un informe

El mes de octubre fue también prolífico. Por un lado, los manteros decidieron crear su propia organización sindical, el ya citado Sindicato Popular de Vendedores Ambulantes de Barcelona. Y por otro, el Ayuntamiento emitió un informe titulado *Diagnóstico social sobre el fenómeno de la venta ambulante en la ciudad de Barcelona*. En él, aparte de establecer la tipología del vendedor medio, que podría resumirse en varón, senegalés, de entre 18 y 45 años de edad y en situación legal irregular (66% del total), se apuntaba la "necesidad de abordar socialmente este fenómeno", especialmente en lo que toca al "refuerzo de los itinerarios de inclusión a través de una oferta de apoyo a la ocupación y a la intensificación del acompañamiento en la regularización".

Sin embargo, el informe aseguraba que "no se detectan estructuras de red jerarquizada y/o presencia de mafias", frase que levantó ampollas en ciertos sectores. Miguel Ángel Fraile, secretario general de la Confederación Catalana del Comercio (CCC), califica el informe municipal de "incorrecto", y afirma con rotundidad que "tras las personas que ejercen el *Top Manta* se esconden unas redes perfectamente organizadas, estructuras ilegales con todo un procedimiento muy claro de compra y de suministro, con toda una jerarquía, que determina incluso dónde pueden colocarse los vendedores y dónde no". Algo que los manteros, por boca de Pape Diop, niegan categóricamente: "No hay mafias. Somos nosotros personalmente quienes compramos la mercancía en Badalona, en unas naves que pertenecen a empresas que venden al mayor y que son perfectamente legales".

"Nadie quiere trabajar en la calle"

El pasado 10 de octubre se presentó en Can Batlló el denominado "Sindicato Popular de Vendedores Ambulantes de Barcelona", que su fundador, Pape Diop, justifica por la necesidad de los manteros de "organizarse". Un sindicato que, según reza el comunicado fundacional, les defiende del presunto "racismo, maltrato y persecuciones" de la policía, que "hable con los pequeños comerciantes" y "no pida papeles, ni pasaporte, ni dinero para ser parte de él". Aspecto éste -la situación legal en el país- que resulta crucial en el *Top Manta*: "Hacemos cursos y cursos, pero no sirven de nada, porque no hay trabajo. Sin trabajo, no hay permiso de residencia. Y sin permiso, no hay contrato". Y remacha: "Nadie quiere trabajar en la calle: la policía te persigue, te pillas, te insulta".

La situación legal es crucial: sin "papeles" no hay trabajo y sin trabajo no hay permiso de residencia

frentarse, esta vez a la altura del Mercado de la Boquería. Y el 3 de septiembre se producían nuevos choques en las inmediaciones de plaza de Cataluña. Unos incidentes que causaron varios heridos y que tuvieron en común un detalle inquietante: los vendedores lanzaron piedras, tomadas directamente de la vía del metro, en su

El nou municipalisme topa amb els antiavalots

No serà fàcil que les bones intencions del nou comissionat de Seguretat de Barcelona, Amadeu Recasens, facin de palanca de canvi del vell model de Guàrdia Urbana. El govern d'Ada Colau avança cap a un model policial "més empàtic", però té difícil el repte de dissoldre la unitat dels antiavalots, conegudes com les UPS

JORDI MOLINA

Les dificultats de la nova política per transformar el model policial tenen el seu paradigma a Barcelona. Mentre ciutats de la importància de Sabadell o Badalona ja han pres mesures per dissoldre les polèmiques unitats d'antiavalots de la Guàrdia Urbana (GUB), la capital catalana segueix insinuant alguns canvis, més que no pas conquerint la reforma a què es va comprometre Barcelona en Comú durant la campanya.

El govern d'Ada Colau ultima un Pla Director de Seguretat que, si bé facilitarà el control de les males praxis o insistirà en la necessitat que els agents empatitzin més amb els col·lectius vulnerables, no aconseguirà l'eliminació total de les UPAS o UPS, un departament que segons els experts en Seguretat i Drets Humans "no té raó de ser". Primer, perquè les

El nou Pla Director de Seguretat vol perseguir les males pràctiques, però no eliminarà la unitat d'antiavalots

funcions d'ordre públic les assumeix el cos de Mossos d'Esquadra i, segon, perquè com recorda l'ex sergent José Martínez hi ha "massa pomes podrides".

"A diferència d'altres ciutats, la dimensió de la capital catalana fa més complex aquest objectiu",

explica el nou comissionat Amadeu Recasens, que marca distància amb la celeritat amb què municipis veïns han dissolt les UPAS. Colau, aconsellada per l'advocat especialitzat en drets humans i ara tinent d'alcalde de Seguretat, Jaume Asens, ha encarregat a Recasens la missió de renovar la imatge d'un cos policial sota sospita. Sobretot després que el documental *Ciutat Morta*, que retratava la cara oculta del cas 4-F, deixés a la intempèrie les males praxis d'alguns agents.

En una ronda de contactes de la revista *Carrer* amb alguns experts en Seguretat i Drets Humans, com Montserrat Tura, Noe Ayguasena, David Fernández o el mencionat Martínez, es constata que la desaprovació cap a aquesta unitat és unànime. Fernández recorda que les UPAS es van crear l'any 1996, influenciades "per les pitjors doctrines penals del segle XX: Criminalitzar la gent no per allò que fa sinó per qui és". Fernández, que a més d'exdiputat és periodista i membre de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura, demana la dissolució de la unitat i titlla "d'autèntics macarres" els antics gestors polítics de la policia municipal.

En el mateix sentit es pronuncia José Martínez que, tot i defensar que la GUB ha demostrat "capacitat i professionalitat durant moltes dècades", insisteix que la unitat d'antiavalots "acumula massa actuacions que han passat el límit de la legalitat vigent, amb maltractaments i vexacions", com ho demostren "els centenars de

Acte amb la Guàrdia Urbana el passat mes de setembre. A l'esquerra de Colau, el comissionat Recasens

denúncies que interposen els ciutadans als tribunals".

L'exconsellera d'Interior, Montserrat Tura, destaca que les unitats BIRRO i ARRO del cos de Mossos d'Esquadra són les encarregades de vetllar per l'ordre públic. En la

El comissionat Amadeu Recasens vol assumir el pes d'algunes decisions, com les que depenen d'Afers Interns

mateixa direcció es pronuncia l'experta en mediació i polítiques de Seguretat, Noe Ayguasena, que considera "molt important en el cas de la GUB el treball independent d'Afers Interns", la secció encarregada de detectar possibles comportaments irregulars dins del cos.

En una conversa amb *Carrer*, Recasens avança que el nou Pla Director, que no s'implementarà fins el mes de miag de 2016, pivotarà sobre tres conceptes fonamentals: Proximitat, transparència i territori; a més d'un nou organigrama que descarregui de responsabilitat l'intendent major Evelio Vázquez, cap de la policia municipal. Tot i que Recasens ha explicat per activa i per passiva que en el cos de la GUB "no hi sobra cap efectiu", el cert és que el comissionat vol assumir el pes d'algunes decisions com les que depenen d'Afers Interns, que passarà a ser una àrea de la seva responsabilitat.

El futur Pla Director, que definirà les funcions de totes les unitats, prioritzarà per sobre de tot la proximitat i la mediació amb les organitzacions socials i veïnals. Poc després del seu nomenament, el comissionat ja advertia: "Vull molta més empatia humana. No

em conformo amb una actuació policial correcta". Per tal que la ciutadania percebi aquesta aposta per la proximitat i la mediació, Recasens vol augmentar la dotació de guàrdies urbans a peu de carrer.

Un nou perfil de comandament

Colau va oferir el comandament de la GUB a Amadeu Recasens dies després de la dimissió de Joan Delort, de la confiança de l'anterior equip de Govern. Amb un perfil molt més acadèmic i proper a postulats antiviolència, en el currículum de Recasens destaca la seva condició de doctor en Dret i professor de Criminologia a la Universitat de Porto, així com haver estat el director de l'Escola de Policia de Catalunya. A més, és proper a l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la UB, un grup d'investigació actiu en la denúncia de tortures i vigilància de la tasca dels cossos de seguretat.

Receptes per a un nou model policial

NOE AYGUASENOSA
Experta en Mediació i polítiques de Seguretat
"Cal treballar per un corporativisme de servei públic i no de defensa del sector"

DAVID FERNÁNDEZ
Membre de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura
"Gestionar policialment una ciutat desigual com Barcelona és un fracàs permanent"

MONTSERRAT TURA
Exconsellera d'Interior de la Generalitat
"Els Estats més avançats incorporen ONG i entitats socials per formar els agents en matèria de prevenció"

JOSÉ MARTÍNEZ
Exsergent de la Guàrdia Urbana de Barcelona
"Les cúpules policials estan per sobre de qualsevol projecte polític; frenen d'arrel tot canvi que els incomodi"

TORRONS DEL PI
PASTISSERIA

FERRAN, 13
Tel: 93 362 75 39

HOSPITAL, 48
Tel: 93 362 74 88

Pg. D'URRUTIA,
Tel: 93 354 54 28

CARD. CASANAS, 17
Tel: 93 318 46 81

BANYS NOUS, 3
Tel: 93 318 82 94

CALL, 13
Tel: 93 362 32 48

Pl. BONSUCCES, 2
Tel: 93 317 87 02

FERRAN, 12
Tel: 93 412 77 99

AGRAIM LA SEVA COMPRA.
REPARTIM A RESTAURANTS, HOSPITALS,
HOTELS, BARS, COL·LEGIS, ETC.

GELATERIA

EL TIO CHE

Casa fundada l'any 1912
FABRICACIÓ PRÒPIA I ARTESANA
OBERT TOT L'ANY
SUISSOS, ENTREPANS, ORXATES
TORRONS ARTESANS

Rambla Poblenou, 44-46
93 309 18 72 - Barcelona
www.eltioche.com
eltioche1912@hotmail.com

En 5 paraules

Renda ciutadana

El mes de març de 2014 es va presentar al Parlament una Iniciativa Legislativa Popular per a l'aprovació d'una renda garantida ciutadana. Van firmar a favor 121.000 persones, quan només es necessitaven 50.000 firmes perquè entrés a tràmit. Es demana una llei que reconegui i garanteixi aquest dret, augmentant la quantitat del subsidi actual de 426 euros a 664, i que guanyés la condició d'inel·ligible. Però el Parlament no està per la labor i sembla que té altres preferències. La plataforma impulsora apel·la als partits perquè es posin d'acord en aquest important tema. La situació de pobresa no pot esperar càlculs electorals.

El Fòrum, un mort vivent

El Fòrum 2004 va ser un invent que ha acabat en fracàs. L'Ajuntament de Barcelona forma part de la Fundació Fòrum Universal de les Cultures, a la qual Trias li va traspasar 110.000 euros en quatre anys. Barcelona en Comú manté l'ajuda, concretada en 18.000 euros. Tot i que no és una quantitat descomunal, encara està a temps d'anul·lar-la. Perquè el Fòrum és història. Història del malbaratament. És clar, que si Colau treu la partida potser l'acusen d'anar contra Barcelona.

Violència de gènere

Durant aquest any 5 dones han mort a Barcelona per agressions de les seves parelles o exparelles. És una barbaritat. Davant d'aquesta situació i una vegada consultades les entitats especialitzades, a proposta de la CUP l'Ajuntament proposa augmentar el pressupost per a la lluita contra la violència de gènere en un 27% (1,1 milions d'euros). Sembla just i necessari.

No obrim el CIE

Tancat actualment per obres, el Govern central pretén reobrir el Centre d'Internament d'Estrangers el pròxim mes de febrer. Està demostrat que aquesta presó encoberta i injusta vulnera els drets humans. La Plataforma Tanquem el CIE va presentar a l'Ajuntament una declaració per demanar-ne el tancament definitiu que van recolzar 33 dels 41 regidors municipals. Les entitats socials i l'Ajuntament van a la una en aquest tema. Govern central, escolti'ls.

Lluita contra la SIDA

La Plataforma Gais contra el VIH considera del tot irresponsable que el Departament de Salut de la Generalitat no hagi sigut capaç d'aprovar un pla de lluita contra la SIDA durant la passada legislatura, malgrat que Catalunya és un dels països europeus més afectats per l'epidèmia, amb 700 noves infeccions. També valoren com a insuficient la resposta donada per l'Ajuntament de Barcelona. L'1 de desembre van fer acte de presència a la plaça Sant Jaume per mostrar la seva indignació.

IGNASI R. RENOM

185.000 vehicles recorren al dia la ronda de Dalt y los barrios limítrofes, que sufren contaminación y aislamiento

Ronda de Dalt, la espera se eterniza

Los vecinos de la ronda de Dalt hace muchos años que reivindican la cobertura de esta arteria viaria, que representa una verdadera brecha en sus barrios, y esperan una solución definitiva a un tema que se ha dilatado en el tiempo con los distintos equipos de gobierno

MARC VILLORO

A finales de septiembre, el consistorio municipal aprobó en la comisión de urbanismo una propuesta, impulsada por el PSC, con el apoyo de todos los grupos políticos (Barcelona en Comú, CiU, Ciudadanos, ERC, PP y PSC, con la abstención de la CUP) para llevar a cabo el cubrimiento de la ronda de Dalt durante este mandato y cuya primera fase de actuaciones tendría lugar en 2016. Una cobertura que comprende el tramo entre la plaza Alfons Comín y la avenida Meridiana, en los distritos de Gracia, Horta-Guinardó y Nou Barris.

A pesar de esta iniciativa, los vecinos siguen con su reivindicación y quieren que se den pasos adelante para abordar la cobertura de la ronda de Dalt. Las asociaciones de vecinos de los barrios de Horta-Guinardó más afectados por el paso de esta vía (Sant Genís, Montbau, Teixonera, Parc de la Vall d'Hebron y Font del Gos) llevan tiempo movilizadas y trabajan conjuntamente para avanzar en este tema. Como explica Tony Mateo, presidente de la Asociación de Vecinos de Montbau, "a partir del verano de 2014, de manera coordinada todas las asociaciones de vecinos de la zona nos pusimos las pilas y empezamos a apretar realmente, y encontramos una cierta receptividad. A finales de 2014, conseguimos un estudio técnico realizado por una ingeniería externa que realmente convenía a todas las asociaciones". Y así lo

expone Manuel Pérez, presidente de la AV Parc de la Vall d'Hebron: "hasta 2014 la ronda no se podía soterrar y era inviable, y este proyecto se acuerda y ya tiene una entidad. Estamos hablando de un proyecto que está cuantificado en una horquilla de dinero importante, se hace un cronograma, se inician los estudios geotécnicos, se inicia la licitación y ya sólo falta formar la mesa de trabajo".

Ni un paso atrás

A partir de aquí, y tras las elecciones municipales de mayo de 2015 ganadas por Barcelona en Comú, los vecinos de Horta-Guinardó no quieren dar pasos atrás. Según Pérez, "ahora nos dicen que hay que abrir un proceso participativo, y nosotros decimos que éste no es un proyecto de Xavier Trias, sino de las asociaciones de vecinos y que ya está consensuado". Para Gerardo Rodríguez, vocal de urbanismo de la AV Parc de la Vall d'Hebron, "lo que pedimos es que si el proyecto ya está consensuado tras dos participaciones, consensuado entre Casa Gran y las asociaciones de vecinos, hay un proyecto técnico y se ha empezado a trabajar, el paso siguiente es una mesa de trabajo". En este sentido, Tony Mateo dice que "participación ciudadana, por supuesto toda, pero sin dar un paso más atrás. No podemos perder el camino andado. A partir de una mesa de trabajo, presupuesto y calendario, hay que seguir en 2016. Éste no es un proyecto a cuatro años, pero hay que seguir y en la

medida en que vayamos avanzando más firme será el compromiso".

El tramo a cubrir en Horta-Guinardó va desde el Patronato Ribas hasta la plaza Karl Marx, una reivindicación que los vecinos llevan 25 años haciendo. "La cobertura de la ronda de Dalt es una prioridad y lo ha sido siempre. Hay una deuda histórica de la ciudad respecto a los barrios del Vall d'Hebron que también son ciudad. Éste es un proyecto de ciudad, y permitir que la ronda deje de ser una vía de corte entre la sierra de Collserola y la ciudad es abrir Collserola a la ciudad de alguna manera", señala Mateo. Contaminación atmosférica y acústica, impacto paisajístico o desconexión entre barrios son los efectos que conllevan el paso de esta vía. Según Manuel Pérez, "aquí no se trata de una cuestión estética, sino de salud. Hay gente que tiene el dormitorio de su casa

cobertura. En este distrito, y tras mucha reivindicación vecinal, se logró hace años tancar la ronda en los tramos de Canyelles y Guineueta. Ramon Casas es presidente de la AV Trinitat Nova y comenta que "la ronda hace de frontera con los barrios. A principios de 2015 presentaron un proyecto a todas las asociaciones de vecinos, pero, de momento, está parado. No depende de nosotros, depende de en qué decida el Ayuntamiento invertir el dinero. Esto va para largo y ahora está totalmente parado, estancado". Hace años que reivindican la cobertura, y ahora lo han retomado con más intensidad, e incluso lo hicieron "cuando hace años se pusieron pantallas acústicas entre Guineueta y Canyelles, pero entonces quedó en saco roto", afirma Casas. Entre Via Julia y avenida Meridiana, hay unos 15 bloques en Trinitat Nova afectados por la ronda, que genera ruido y sobre todo polución. La movilidad no se ve alterada, con los pasos en el barrio de las calles Aiguablava, Palamós, Pablo Iglesias y Chafarinas.

Ganar espacios vecinales

En el caso de Roquetes, hay un tramo de la ronda que está cubierto y otro no. Según Amparo Iturriaga, presidenta de la AV Roquetes, "esa parte se cubrió por la reivindicación vecinal en su momento, y queremos que se acabe cubriendo todo. El tema de la ronda de Dalt está incluido en el PAD (Plan de Actuación del Distrito), y en todos los PAD de Roquetes desde hace años va saliendo el tema de ronda". En este barrio hay bloques afectados, que acogen a muchos vecinos, por el ruido y la polución de esta vía. Además, Roquetes cuenta con pocos espacios abiertos y, con la cobertura de ronda, el barrio quiere recuperar espacio para plazas y jardines que los vecinos puedan disfrutar.

El movimiento vecinal denuncia la deuda histórica de la ciudad respecto a los barrios de la Vall d'Hebron

al borde de una autopista de 14 carriles, con entre 75 y 80 decibelios de sonido día y noche, con un paso de 185.000 vehículos diarios". Para Sacri Burgos, presidenta de la AV Sant Genís, "el mantenimiento en nuestros barrios ha sido nefasto. La ronda de Dalt tiene mucha circulación viaria, hay ruido, polución, y pasa por delante de un hospital de referencia como el Vall d'Hebron".

En el distrito de Nou Barris, Roquetes, Verdun, Prosperitat y Trinitat Nova son los cuatro barrios por los que transita la ronda de Dalt y en cuyo tramo está pendiente la

Los barrios debaten sobre el futuro de la ciudad

El Forum de Urbanismo celebrado el pasado mes de octubre en el recinto recuperado de Can Batlló nació desde la necesidad compartida de conocer y comprender la reflexión territorial del movimiento vecinal de Barcelona

JUAN CAMILO RAMOS
RESPONSABLE DE URBANISMO
DE LA FAVB

La ciudad es el lugar donde se reproducen los conflictos en una batalla democrática, pero desigual, por el control de la misma, donde como expresó el urbanista Jordi Borja en la inauguración del Forum, la propiedad del suelo, la urbanización y la construcción han devenido como elementos esenciales de la acumulación de capital para unos pocos.

Quienes actúan en torno a la marca *Barcelona* y el entramado de intereses (sanos e insanos, patriotismo barcelonés versus beneficio propio), se organizan y actúan. Es el caso del *lobby* Barcelona Global, con una lectura “financiera” de la ciudad y de los ciudadanos como *capital*, como máquina que articula la producción y los servicios.

Ante esto necesitamos construir otra lectura cultural -en sentido amplio- de Barcelona que dé sentido a “vivir” en ella, pero también es necesario asegurar que la ciudad del mañana no será la ciudad de los que más tienen, sino una ciudad de todos, donde la mayoría podamos seguir siendo parte.

El Forum ha pretendido ser un instrumento al servicio de una nueva mayoría social que se expresó por primera vez en Barcelona en las elecciones municipales del presente año, no tanto en torno a uno u otro partido, que también, sino ante el hartazgo, incluso inconsciente, de la construcción de la ciudad de los poderosos, que es cierto que deviene de al menos 20 años atrás, pero que se concreta de forma enfermiza en torno a los procesos de gentrificación y expulsión de una parte de los ciudadanos de algunos barrios de la ciudad a través de la presión inmobiliaria y del turismo; el aumento brutal de la desigualdad social entre ricos y pobres de la misma ciudad; el aumento incesante de las necesidades básicas (vivienda de alquiler, acceso a la energía y otras); o la inversión grosera del gobierno de CiU en los barrios bienestantes y la *smart city*, que expresa no la necesidad de introducir las nuevas tecnologías al servicio de la mayoría, sino una nueva fuente de negocio y de vacuidad.

Experiencias ligadas al territorio

El Forum analizó algunos ejemplos de la lucha ciudadana en procesos de análisis colectivos previos, como el realizado en torno a “La ciudad olvidada” (los barrios del noreste de la ciudad). Allá donde el precio del suelo disminuye el negocio inmediato deja de ser un objetivo y la ciudad se estanca. Las inversiones en torno a las estaciones ferroviarias no llegan y

los lugares cercanos devienen páramos expectantes de futuro beneficio. Los cambalaches de compra y venta de suelo en las cercanías del foso ferroviario son dignos de un artículo aparte.

Otro ejemplo fueron los barrios en torno a Collserola, que se formalizan y se organizan ante la posibilidad de que la montaña pueda devenir un escenario de penetración de intereses como los expuestos en el caso del Parc de l’Oreneta, de urbanizar las entradas del parque con vivienda de alto valor.

O los equipamientos en Port Vell, que se mimetizan como lugares de oportunidad para la atracción turística, que no como necesidades de los residentes en los propios barrios. O la política de movilidad, con la afrenta a los ciudadanos de paralizar la Línea 9 del metro mientras se prioriza la conexión al aeropuerto.

Grandes temas para el debate

Si las experiencias demostraron la capacidad de análisis colectivo de forma proactiva del movimiento vecinal, los talleres intentaron recoger una parte de los problemas fundamentales del presente y futuro con el fin de iniciar una reflexión en torno a seis puntos: Vivienda y política de suelo; la industria y la ciudad; espacio público y equipamientos; justicia espacial; urbanismo como dinamización de barrios y la ciudad metropolitana.

Sobre cuatro de ellos me he atrevido a exponer unas máximas.

Contra la expulsión, reconquista. Nuestra ciudad ha sido un hervidero de ideas, de ilusiones, donde

La ciudadanía está harta de observar la construcción de la ciudad de los poderosos y quiere otra lectura

la gente común ha ido construyendo sus espacios a base de luchas y reclamaciones. Si la prevalencia de los servicios nos aboca a la precariedad laboral y a los bajos salarios, nuestra gente se ve obligada a marchar. Necesitamos “recolonizar” la ciudad, para lo cual necesitamos muchas y muchas viviendas para las personas de pocos ingresos. En barrios densos, la recolonización requiere rehabilitación.

Tendremos que colonizar muchos espacios en el sudoeste de la ciudad: los barrios de sólo ricos no crean ciudad, ellos mismos lo reconocen cuando crean fuerzas de seguridad privadas ante la inseguridad de los espacios vacíos. El planeamiento discontinuo puede ser útil utilizado a favor de la mayoría social.

ARXIU FAVB

El Forum se celebró el 30 y 31 de octubre en el espacio recuperado de Can Batlló

Una suma de sensibilidades

Hoy el “movimiento vecinal” ya no se corresponde sólo con las asociaciones de vecinos, sino que incorpora a colectivos distintos que ponen la política territorial en el centro de sus reflexiones partiendo de miradas nacidas desde las diversas ciencias sociales. El Forum de Urbanismo pudo sumar estas miradas a través de colectivos que formaron parte de su organización acompañando a la Favb, como:

- Observatori d'Antropologia del Conflicte Urbà
- La Hidra Cooperativa
- Col·lectiu Punt 6
- Raons Públiques
- La Col
- Cooperativa Celobert
- Territoris Oblidats

El recinto de Can Batlló, lugar escogido para el encuentro, acogió a un total de 173 personas, pertenecientes a 66 entidades, 18 de ellas asociaciones de vecinas y vecinos, la Confavc, así como diferentes colectivos profesionales relacionados con el urbanismo, entidades que gestionan equipamientos, medios de comunicación, diversas instituciones y partidos políticos.

Reindustrializar quiere decir recolonizar, no se trata de la reindustrialización fordista y del planeamiento de usos segregados, se trata ahora de mezcla de actividades productivas compatibles con la residencia, donde en unos lugares predominará la nueva industria y en otros la actividad residencial. Hay que terminar urgentemente con la exclusión de la poca industria que queda en el interior de los barrios. La obsolescencia es una señal de necesidad de intervenir, no de derribar.

La calle, las plazas, los espacios públicos, son nuestros. Hace falta un recordatorio urgente que ayude a visualizar esto a la ciudadanía. Un bando. Aquellas calles cuyas aceras lo permitan deben poder ser lugares de encuentro, de debate, ¡saca una silla y siéntate!

¡Socorro! Soy un coche. No me lleve por favor por la vorágine de la ciudad, está demasiado contaminada.

Cada barrio, incluso los más pequeños, han de tener su centro urbano donde se articulen los encuentros.

No necesitamos una red de equipamientos de lujo que funcionen como espacios segmentados según edad o uso. La reutilización es un elemento esencial de una sociedad sostenible. Necesitamos espacios de múltiples usos, flexibles, intergeneracionales.

No necesitamos definir los equipamientos de aquí a tres generaciones: más vale dejar terreno de equipamiento sin definir para que las generaciones futuras expresen sus preferencias. Hay que definir las prioridades en torno a las urgencias sociales.

La Barcelona geográfica es el centro de una ciudad metropolitana mucho más extensa. En ella la lucha por el territorio es más hostil, pues las fuerzas financieras valoran aquí sus mayores oportunida-

des de beneficio y las personas con rentas altas buscan su acomodo. La extensión de las redes de transporte agranda este centro cada vez más. Los expulsados lo son hacia periferias urbanas, especialmente en la primera corona metropolitana, que carece de los recursos económicos para revertir en mejoras suficientes en vivienda social, espacio urbano o equipamientos.

Hace falta un poder democrático de elección directa y un sistema fiscal único para toda el área metropolitana que ayude en la redistribución de renta.

Si discutimos siempre sobre el epicentro de la ciudad y sus problemas, no valoraremos bien las necesidades de la ciudad metro-

La gente común de nuestra ciudad ha ido construyendo sus espacios a base de luchas y reclamaciones

politana, ni las prioridades de intervención en núcleos más lejanos: Santa Coloma, Sant Adrià, Montcada, Hospitalet...

El Forum no ha terminado, hace falta reinventarse como mesa de trabajo que definirá su propia forma de continuar los temas iniciados. Esta mesa abierta a personas a título individual o colectivo podrá recoger las horas de intercambio que ha significado este Forum. Para articular un discurso alternativo hace falta pasar de la oposición a la proposición, lo cual no siempre es excluyente. De la intervención fragmentada a la globalizada, las dos. De los discursos excluyentes a los integradores, de marcar objetivos, y siempre, siempre, saber quién es el enemigo, que normalmente nunca está al lado, si no enfrente.

En 5 paraules

Plaça de la República

Els passat 1 de desembre l'Ajuntament va convocar una roda de premsa per anunciar la retirada de les plaques franquistes dels edificis d'habitatges protegits de Nou Barris. La periodista de *El País* Clara Blanchar explicava en una crònica els detalls: "La notícia més esperada al districte, però, no la va donar el tinent d'alcalde Gerardo Pisarello ni la regidora de Nou Barris Janet Sanz: la va donar Pep Ortiz, membre de la Taula per la República, anunciant que el pròxim 14 d'abril la plaça de Llucmajor canviarà el nom actual pel de plaça de la República. Tots dos regidors es van quedar de pedra davant l'avançament. Vista la rotunditat d'Ortiz, ningú d'ells ho va desmentir. La regidora va dir que al dia següent havia convocada una reunió per tractar el tema". Bona part del veïnat i del moviment associatiu de Nou Barris porta molt de temps esperant aquest canvi de nom. Confiam que els nouvinguts a l'Ajuntament tinguin menys por que els anteriors i els facin cas.

'Manters' en lluita

El 29 de novembre les persones que es dediquen al "top manta" van plantar els seus estris a la plaça Sant Jaume en un petit mercat reivindicatiu, amb pancartes que deien "Volem treballar i viure dignament". Fa anys que viuen (sobreviuen) a la nostra ciutat i dia dia se'ls desallotja dels carrers. Hereu i Trias no van oferir cap solució per a aquests veïns. Ara, el PP i altres companys de viatge demanen respondre-hi amb mà dura. El nou Ajuntament planteja que és un tema d'integració social i que criminalitzant aquest col·lectiu no se soluciona res. Així doncs, urgeixen solucions. Ells també són refugiats.

Serveis socials insuficients

Els representants dels treballadors dels serveis socials han presentat un llistat de reivindicacions a l'administració, que està donant prioritat a la reducció de llistes d'espera i ha ampliat la plantilla en 15 educadors, 10 treballadors socials i 5 psicòlegs. Tot i que estan d'acord amb l'ampliació de plantilla, els professionals la veuen insuficient i argumenten que s'ha de concretar un model menys assistencialista i més participatiu. Que es cobreixin les baixes, que no se suplantin els tècnics... la paciència té un límit, diuen.

No volen el patrimoni públic

La Generalitat va anunciar a bombo i plateret que calculava ingressar 375,9 milions d'euros amb la venda de patrimoni públic i diverses concessions. Al setembre només s'havien ingressat 30,3 milions, un 8% de la recaptació prevista. El dèficit de la Generalitat, per tant, augmentarà. El Govern era conscient que l'operació no funcionaria, i no ha funcionat. Mentir-se a un mateix és cosa de ximplers. Però mireu la part positiva: el patrimoni no venut continua sent patrimoni de tothom.

PEDRO CERVERA

El desequilibri econòmic dels conciutadans barcelonins és superior al dels veïns grecs, segon dades de l'Eurostat

La pobresa carrega contra la infància

L'estudi que va encarregar i no va fer públic el Govern de l'exalcalde Xavier Trias ha sortit ara a la llum. L'anàlisi denota la fustigada situació econòmica i social dels infants barcelonins, un dels sectors socials més dèbils

DAVID GARCÍA MATEU

Advertència. Les dades que s'aniran plasman al llarg de l'article no són només percentatges i números, sinó que es tracta de la situació diària de moltes famílies amb les quals es pot coincidir a l'ascensor o creuar-se a les escales de l'edifici. Fins i tot alguns lectors es poden donar per al·ludits en llegir el text. El *Baròmetre de la Infància i les famílies a Barcelona de l'any 2014*, elaborat per l'Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU), és un estudi que va demanar l'anterior Ajuntament de Barcelona i que després no va fer públic. De fet, la nova regidora de Drets Socials, Laia Ortiz, va criticar que el Govern de CiU "les hagi intentat amagar amb intencionalitat política".

L'anàlisi, elaborat a partir de 1.200 entrevistes a famílies de la ciutat amb menors de 0 a 15 anys dels 73 barris de la ciutat, evidencia profundes desigualtats socials i econòmiques entre la població. De fet, el 10% de les llars barcelonines amb major renda sumen fins a 14 vegades més ingressos que el 10% de les llars amb menys ingressos. Unes xifres que situen la desigualtat de Barcelona per sobre de la catalana, l'espanyola i l'europea. El desequilibri econòmic dels conciutadans barcelonins és, fins i tot, superior al dels veïns grecs, tal com indiquen les dades de l'Eurostat.

Però el sector social que més pot patir la crisi econòmica, i que de menys capacitat disposa per alçar la veu, és el dels infants. Una de cada quatre famílies amb me-

nors lamenta tenir "dificultats" o "greus dificultats" per arribar a final de mes. Una dada que en el cas de les monoparentals representa la meitat de les llars. Els números, a més, aporten la següent informació: en més de 10.000 famílies, els progenitors no disposen de cap feina remunerada.

Aquesta manca d'ingressos a les unitats familiars provoca la davallada en l'adquisició de materials, fins i tot de primera necessitat. Barcelona torna a ser la ciutat amb major percentatge de famílies que

Les xifres situen la desigualtat a Barcelona per sobre de la catalana, l'espanyola i l'europea

pateixen carència material severa (14,2% de les llars). És a dir, que no disposen de liquiditat (o no es poden permetre) fer front a despeses imprevistes, servir un àpat de carn o peix cada dos dies, fer vacances fora de casa almenys un cop a l'any, o poder mantenir el pis a una temperatura adequada durant els mesos freds, entre d'altres. Aquestes circumstàncies a Catalunya només es veuen representades al 8,7% de les cases, i en el cas d'Espanya a 1 de cada 10 llars. Barcelona torna a estar per sobre de la mitjana, i en el cas del terç dels barris més pobres de la ciutat, succeeix en una de cada quatre cases

amb fills petits, segons les dades de BIFAB2014, l'ECV i l'Eurostat.

La privació alimentària també existeix, en paral·lel, a la privació energètica. Uns 3.000 menors barcelonins no es poden permetre menjar carn, pollastre o peix cada dos dies (en el cas dels vegetarians succeeix el mateix en els seus equivalents). Per tant, la manca d'una correcta alimentació i d'un aïllament del fred, provoca, entre altres factors, que la percepció que tenen els pares dels seus fills en qüestions de salut variï segons en la zona de la ciutat on visquin. A menys ingressos, la valoració que fan els pares i mares de la salut dels seus fills decau. Si bé les famílies amb les rendes més altes consideren en un 79% que la salut dels seus fills és molt bona, el percentatge baixa fins al 66,2% en el cas de les famílies més pobres.

Però, ¿aquests diferents estaments de famílies riques i famílies pobres, es troben barrejats en les comunitats de veïns? Evidentment, no. Si bé existeix desigualtat interna als barris, el desequilibri s'evidencia en determinats districtes: mentre que les famílies amb infants que disposen de les rendes més baixes (de 7.000 euros a 13.000 euros) es concentren principalment a Nou Barris i Sants-Montjuïc, les unitats familiars amb majors rendes (de 19.300 euros a 45.360) habiten sobretot Sarrià-Sant Gervasi i les Corts.

I si hem de classificar aquesta desigualtat infantil per gèneres, trobarem que la major part de les famílies monoparentals amb les rendes més baixes, les conformen les que tenen una dona com a responsable de la llar. Si bé la taxa d'atur de llarga durada de les dones és més elevada que en el cas dels homes (55%), aquelles que treballen cobren un 24% menys que l'home, segons un informe d'UGT. Ara, Barcelona ha creat una taula de tre-

ball per combatre la feminització de l'empobriment, més enllà del pla de xoc que va anunciar Barcelona en Comú en campanya electoral per tal de frenar les desigualtats i la pobresa, i que segons va analitzar la publicació *Critic*, només ha complert amb 11 de les 35 mesures, que segons el pla, exigien "valentia política i sentit comú".

Nens que passen fred a casa

La pobresa energètica no és només no poder pagar factures i talls de subministraments bàsics. Pobresa energètica també és que menors passin fred a casa seva. En aquest cas, pràcticament 30.000 nens barcelonins viuen en cases on els seus pares no poden mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos freds de tardor i hivern. Una xifra que, percentualment, torna a superar les mitjanes

L'anàlisi s'ha elaborat a partir de 1.200 entrevistes a famílies amb menors de 0 a 15 anys dels 73 barris

de Catalunya i Espanya. Ara bé, la localització d'aquestes llars es torna a centrar en determinades zones de la ciutat. El repartiment és significatiu: un de cada quatre menors de 16 anys, que viuen en un dels 25 barris de Barcelona on la renda familiar està per sota de la mitjana de la ciutat, passa fred a casa. En canvi, aquesta situació només la viuen el 2,4% dels infants que habiten algun dels 20 barris més rics. És a dir, que per cada nen que no té la seva llar a una temperatura adequada en una zona de rendes altes a la ciutat, hi ha uns altres 10 infants que passen fred en les zones més pobres.

“La defensa de les pensions és una lluita contra la desigualtat social”

— Àlex Tisminetzky i Miguel Arenas
Advocats del Col·lectiu Ronda

CRISTINA PALOMAR

Els advocats del Col·lectiu Ronda Miguel Arenas i Àlex Tisminetzky assessoren la Marea Pensionista en la seva lluita contra la congelació de les pensions del govern del PP. Tot i tenir-ho tot en contra, una sentència favorable els anima a seguir endavant.

— Per primera vegada un jutjat de Barcelona ha donat la raó a un grup de jubilats que ha demandat el govern Rajoy per no actualitzar les seves pensions amb l'IPC. Podem parlar d'una gran victòria?

— M.A./À.T. La sentència ve a dir que hi ha una sèrie de normatives europees que serien aplicables aquí i que fan que la no revaloració de les pensions del PP no sigui legal. El resultat més immediat és que a tots aquests pensionistes se'ls aplica l'IPC i això és una victòria molt important, tot i que forma part d'una lluita més global contra les desigualtats socials. Com a advocats del Col·lectiu Ronda estem assessorant la Marea Pensionista, un moviment social que s'ha fet molt fort i que també participa en altres lluites.

— De quantes demandes estem parlant?

— Calculem que només a Barcelona s'han presentat entre 5.000 i 8.000 demandes, però estem segurs que la xifra augmentarà a mesura que els jutges emetin sentències favorables.

— Fins ara la majoria de demandes s'han desestimat. Quina ha estat la raó?

— Les demandes dels jubilats van arribar al Tribunal Constitucional, que va emetre una sentència no jurídica sinó política assegurant que la revaloració de les pensions no era un dret consolidat. Això no té cap mena de sentit. Tanmateix, molts jutges van cenyir-se a aquest pronunciament del Constitucional per desestimar les demandes.

— Són demandes individuals?

— Sí que ho són: l'avantatge d'això és que ha obligat els afectats a mobilitzar-se. L'efecte pervers del cas és que els pensionistes que els ha tocat el jutjat del social número 12 han guanyat el cas i cobraran l'actualització de la pensió. La resta, no. Esperem que la resolució favorable es vagi estenent a la resta de jutjats.

Tisminetzky i Arenas a la seu del Col·lectiu Ronda

Només la punta de l'iceberg

És parlar de pensions i començar a deprimir-se perquè les demandes dels jubilats contra la congelació de les seves pagues imposada pel govern del PP és només la punta de l'iceberg d'un objectiu molt més pervers. Tot i la petita gran victòria que representa que per primera vegada una jutgessa hagi obviat el criteri del Tribunal Constitucional i s'hagi pronunciat a favor dels demandants, els advocats del Col·lectiu Ronda Miguel Arenas i Àlex Tisminetzky tenen clar que la lluita serà llarga i complicada. Recorden que al marge de la sentència que el govern central recorrerà, el que està veritablement en joc és evitar que les desigualtats socials entre rics i pobres s'incrementin encara més. La clau per aconseguir-ho i evitar que es privatitzin les pensions com pretenen els bancs i el govern central és la mobilització ciutadana. La lluita de la Marea Pensionista és l'exemple a seguir.

— Si passa això l'Estat haurà de tornar molts diners als jubilats.

— El veritable problema no són els diners, sinó que la societat està qüestionant el sistema. A més, les sentències favorables provocaran una allau de demandes. Hi ha molta por que aquesta situació es produeixi, però

en cap cas no és culpa dels pensionistes.

— La Marea Pensionista ha denunciat les traves de l'administració per cedir-los sales per explicar el cas als pensionistes. També hi ha demandants que han rebut cartes dels seus advocats informant-los de la possibilitat d'acabar pagant una multa per contravenir el Constitucional.

— El cas de les pensions és un tema polític. Els pensionistes són una bossa de vots passiva i els fa por que es polititzin.

— Quina normativa heu utilitzat per defensar els pensionistes?

— Sobretot la Carta Social Europea que Espanya ha ratificat i que, per tant, l'ha d'assumir perquè és d'aplicació directa. Entenem que quan diu que les pensions s'han d'actualitzar d'acord amb el cost de la vida està parlant de l'IPC. I no només parlem de normatives europees, també estem parlant de tractats internacionals que diuen que la Seguretat Social ha de ser progressivament millorable. A partir d'aquí, el govern del PP fa trampa perquè diu que en lloc de l'IPC aplicarà una pujada que a la pràctica significa la congelació de les pensions.

— L'Estat pot recórrer la sentència?

— Sí, però ha de pagar igualment. El que no pagarà serà els endarreriments fins que hi hagi una sentència ferma.

De totes formes, el tema va per a llarg perquè estem parlant de tres o quatre anys. La previsió és que el cas arribarà al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i els obligarà a prendre una decisió. També pot anar al Tribunal Suprem o fins i tot a Europa. Com que parlem de l'incompliment de la Carta Social Europea podem arribar fins al Comitè Europeu dels Drets Socials. No descartem res.

— Hi ha qui diu que aquesta congelació de les pensions forma part d'una conxorxa per fer-nos més pobres.

— El tema de les pensions és només la punta de l'iceberg perquè la reforma de les prestacions de la Seguretat Social és encara més trista. La gent que està a l'atur està cobrant subsidis de 425 euros des de fa cinc anys sense cap mena d'actualització. En el cas de les pensions, han reformat el complement de mínims, han incrementat el nombre d'anys que necessitem per accedir a jubilacions anticipades o ordinàries, han vinculat el compliment de mínims a la residència a Espanya... tot plegat tindrà uns efectes devastadors. I a més a més, ara tenim en l'horitzó la data del 2019 a partir de la qual es començarà a aplicar el factor de sostenibilitat, que ningú no sap com funciona malgrat que la llei ja està aprovada.

— En què consisteix?

— Suposarà reduir encara més la pensió que cobren els

jubilats perquè s'han inventat una fórmula que inclou l'esperança de vida com a factor per calcular la pensió. La perversitat és brutal: diuen que situen l'edat de jubilació als 67 perquè s'ha incrementat l'esperança de vida i al 2019 et reduiran la pensió per la mateixa raó. Estan aplicant dues vegades la mateixa penalització.

— Quina és la pensió real a Espanya a dia d'avui?

— La pensió mitjana és de 889 euros mensuals. Si hi ha aproximadament 8,5 milions de pensionistes a Espanya, quasi 2,5 milions estan cobrant pensions mínimes que ni tan sols arriben als 600 euros. Aquestes pensions són les que estan més afectades per les reformes. Tot això comportarà que dintre d'uns anys encara hi haurà més gent que no arribarà ni al sou mínim.

— Suposo que en el cas de les dones pensionistes, el panorama és més desolador.

— Si analitzem aquestes dades en clau de gènere, la situació és encara pitjor perquè d'aquests quasi 2,5 milions de pensions mínimes, més d'un 1,5 milions corresponen a dones. L'Estat està reformant les pensions perquè al final siguin pagues miserables.

— Pot ser és un pla maquiavèlic per treure's de sobre l'excedent de jubilats. Si els paguem menys, viuran pitjor i es moriran abans...

— S'ha parlat de la pauperització de les pensions públiques i és cert. Ens estan deixant un país de pobres. La gent haurà treballat tota la vida per cobrar una misèria.

— Sempre la podran complementar amb un pla de pensions privat.

— Això és precisament l'objectiu final. Els bancs volen gestionar els diners de la Seguretat Social i tenen tot el suport de l'Estat.

— Les reformes de les pensions no són monopoli del PP. El PSOE també ha endurit les condicions per cobrar-les.

— La mateixa reforma es va fer l'any 1994. Es va crear el Pacte de Toledo amb l'excusa que el sistema era insostenible i des d'aleshores hem anat a pitjor.

IGNASI R. RENOM

ALBERT RECIO
16 L'estafa de
Volkswagen

MARIA FAVÀ
16 Albert Serratosa,
'in memoriam'

La veu del
CARRER

Ens hi juguem molt

L'Ajuntament ha començat el procés d'elaboració del Pla d'Actuació Municipal (PAM) i dels Plans d'Actuació dels deu districtes (PAD). Un full de ruta dels pròxims anys per a la ciutat i els seus barris que hauria d'estar aprovat al mes de juny.

El procés participatiu debatrà el document inicial a partir del mes de gener als diferents territoris i sectors; desitgem que hi impliquin el màxim nombre d'entitats i ciutadania. També s'ha de construir una majoria suficient entre Govern, partits i oposició. Davant la diversitat política existent en aquesta legislatura, s'haurà de fer un esforç extra per arribar a acords. El mes d'abril s'hauria de fer pública la proposta final. Quedaran algunes setmanes per discutir-ne el contingut, veure com s'hi han recollit les propostes i com es resolen les possibles al·legacions.

Les notícies que arriben dels barris són diverses. Mentre en alguns llocs ja s'ha començat a elaborar un llistat de prioritats, en d'altres no. Mentre en alguns districtes les reunions s'ajornen, en d'altres ja s'han lliurat documents elaborats per les coordinadores de barris.

Des de la Favb i les associacions esperem poder reunir-nos amb l'Ajuntament, presentar propostes, conèixer i opinar. Compartim el principi que per elaborar el PAM es tingui en compte tothom, i especialment els sectors més invisibles. No qüestionem les noves formes de participació que faciliten les eines digitals. Però sigui quin sigui el mètode emprat, l'Ajuntament ha d'escoltar el moviment veïnal i tenir en compte la seva experiència feta amb anys d'assemblees, reunions i treball als barris. El procés participatiu no es pot "externalitzar" i deixar-lo només en mans de tècnics. El seu contingut té i tindrà responsables polítics: per a això han sigut elegits.

Venim d'una legislatura nefasta, que ha oblidat els barris i ha observat de forma passiva el creixement de les desigualtats. La Favb i el moviment veïnal estem implicats en el debat sobre diferents models de ciutat confrontats, que el pla d'actuació municipal que surti del consens ciutadà ha d'ajudar a discernir. Ens hi juguem molt.

El ninot de
El Roto

Bon viatge, Joan

Amb *Carrer* a les portes de la impremta hem sabut que durant el matí del 9 de desembre ens ha deixat el company Joan Isart. Joan Baptista Francesc d'Assís i Antoni de Pàdua Isart portava temps deixant-nos, poc a poc, sense escarafalls, a causa de la cruel malaltia de l'Alzheimer.

En Joan va néixer en plena guerra civil, el mes de març de 1938. Orfe, va acabar els estudis de director industrial. Un dia el van convidar a l'Associació de Veïns i Veïnes de Sant Antoni, i li van agradar el tema que es tractaven. Va ser el punt de partida d'una llarguíssima vida veïnal.

En Joan Isart entenia el treball veïnal com una manera de compartir debats, lluites i també construir amistats

L'any 1973 les monges dominiques li van vendre al corrupte José Luis Núñez la Casa Golferics, "el xalet" i el rei dels xamfrans es va disposar a enderrocar aquesta joia del modernisme. Desenes d'activistes veïnals, entre ells en Joan, es van posar en peu de guerra per defensar-la, aconseguint suspendre l'enderroc i que 16 anys després l'Ajuntament democràtic la comprés. Hores i

tància de la comunicació per entendre la lluita veïnal. En aquest tema va posar totes les energies, igualment que en rebre amb els braços oberts *Carrer*, la nova revista de la Favb. Per a ell era important que les associacions veïnals es coordinessin i va ser molt actiu treballant per reforçar la confederació de Catalunya (Confavc) i a la federació de Barcelona (Favb), la qual el va nomenar president honorífic l'any 2008.

En Joan vivia i entenia el treball veïnal com a moments per al debat, la recerca d'acords, i també com una oportunitat per fer amistats i conèixer realitats, diürnes i a vegades també nocturnes (en aquells anys el moviment veïnal tenia els seus moments *canalles*). Recordem també les moltes hores de dedicació a la Fundació Casc Antic o a la coordinadora contra la guerra, que va treure al carrer milers de barcelonines i barcelonins.

En Joan ha marxat donant el seu cos a la ciència. Els seus veïns i veïnes, els companys de l'Associació de Veïns de Sant Antoni, les seves amistats i família, la gent de la Favb, de *Carrer*, la gent dels barris, celebrarem un acte de record i agraïment. Ens agradaria tenir-lo entre nosaltres, però aquesta vegada no podrà repartir exemplars del número de la revista que tens a les mans. Bon viatge, amic, veï i company entranyable.

LA VEU DEL CARRER

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Consell de direcció:
Andrés Naya, Ana Menéndez

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió del català: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Laura Aznar, Anais Barnolas, Néstor Bogajo, Luis Caldeiro, Vicent Canet, Anna Carlota, Dani Codina, Marc Font, David García, Daniel Gomis, Eloi Latorre, Cristina Palomar, Meritxell M. Pauné, Jordi Martí, Jordi Molina, Joan Morejón, Ignasi R. Renom, Alicia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Manel Andreu, Roser Argemí, Alfons Barceló, José Miguel Benítez, Jesús Berruazo, Horacio Capel, Maria Favà, Josep Ramón Gómez, M. Eugenia Ibáñez, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Rosa Mª Palencia, Albert Recio, Ferran Sagarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ole Thorson, Angel Valverde, Pau Vinyes

Portada: *Carrer*
Maqueta original: Joan Carles Magrans
Administració: Xènia Orfila
Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03

Distribució: Trèvol Missatgers
Telèfon: 93 498 80 70

La Favb no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/> legalcode.ca

Imprès en paper de 48,8 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

GENER							FEBRER																																		
4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29						
11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																		
18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31																									
25	26	27	28	29	30	31	29																																		
MARÇ							ABRIL																																		
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30								
14	15	16	17	18	19	20	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																						
21	22	23	24	25	26	27	25	26	27	28	29	30	31																												
28	29	30	31				29	30	31																																
MAIG							JUNY																																		
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30										
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																	
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																								
23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30																															
JULIOL							AGOST																																		
4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				
11	12	13	14	15	16	17	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30												
18	19	20	21	22	23	24	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																			
25	26	27	28	29	30	31	22	23	24	25	26	27	28	29	30																										
SEPTEMBRE							OCTUBRE																																		
5	6	7	8	9	10	11	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30							
12	13	14	15	16	17	18	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30														
19	20	21	22	23	24	25	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																					
26	27	28	29	30			24	25	26	27	28	29	30																												
NOVEMBRE							DESEMBRE																																		
7	8	9	10	11	12	13	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
14	15	16	17	18	19	20	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																
21	22	23	24	25	26	27	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																							
28	29	30					26	27	28	29	30																														

25 anys al carrer!

El pròxim mes d'octubre Carrer compleix 25 anys. Un quart de segle que ha estat important per a Barcelona i per als seus habitants. El conjunt de portades de la revista, a les quals hem fet un homenatge al calendari dels amics Azagra i Revuelta, són una guia gràfica d'aquests anys.

Dintre de les nostres possibilitats i sense exagerar, creiem que Carrer ha aixecat acta de com ha respirat una ciutat que ara pot morir d'un èxit anomenat turisme.

Hem mantingut una secció molt celebrada, "la cambra fosca" que ha posat el dit a l'ull a corruptes i polítics empoltronats que pensaven que la ciutat, i alguna vegada Carrer, els pertanyia.

Un treball realitzat per centenars de companys de viatge que han col·laborat amb la revista en uns temps en què tot es mesura en euros. Som la publicació de la Favb i de les associacions veïnals, i d'elles n'hem rebut el suport i la confiança necessaris, així com de les imprescindibles lectores i lectors. Hem estat al carrer, especialment gràcies a un grup de joves periodistes que estan al peu del canó i ens recorden que la crítica, ara com sempre, és necessària. Ho celebrarem amb tots vosaltres!

LA CAMBRA FOSCA

Manté, cobrant sense treballar

Qui va ser director del Servei Català de la Salut, Carles Manté, va cobrar durant 4 anys d'un hospital públic sense treballar. Entre els anys 2007 i 2010 va estar assalariat al Parc Sanitari Pere Virgili sense aparèixer per la feina ni un sol dia. El responsable de tota la xarxa de salut pública de Catalunya durant els anys de tripartit resulta que és un estafador. A part de cobrar sense

treballar, per "poder viure" va facturar 1 milió d'euros des de la seva auditoria privada a empreses amb les quals s'havia relacionat en l'exercici de la seva feina. El cas no ve de nou. Suposades despeses en estudis de mercat sanitari servien en realitat per pagar iots, o projectes de construcció de Centres d'Atenció Primària (CAP) acabaven finançant la rehabilitació d'una masia al Baix Empordà. Cridat a declarar al Parlament, ho va negar tot. Mentrestant, les llistes d'espera es fan eternes!

El xofer dels Pujol

Carles Vilarrubi, que de jove i conduint un Seat 127 va portar per tota la geografia catalana l'expresident i corrupte confés Jordi Pujol, va fer "carrera" i ara és empresari i vicepresident del Barça. Està casat ni més ni menys que amb Sol Daurella, presidenta de l'embotelladora de la Coca-Cola per a tot Espanya. Va ocupar diversos càrrecs, entre ells el de director de Jocs i Apostes de la Generalitat. Ara està imputat per blanqueig de capitals en el cas Pujol. L'Audiència Nacional li va preguntar sense èxit les raons per les quals va abonar 580.000 euros a Jordi Pujol fill. Ha perdut la memòria.

La Justícia fa aigües

El judici contra Fèlix Millet, Jordi Montull i les altres 14 persones relacionades amb l'estafa del Palau de la Música, entre les quals el tresorer de CDC Daniel Osàcar, s'allunya en el temps. Els saquejadors del Palau ho estan aconseguint amb les seves estratagemes jurídiques. Ara resulta que el jutge no localitza les empreses que van servir per facilitar la trama i camuflar el pagament de comissions a Convergència Democràtica a canvi d'obra pública. Vuit empreses implicades no s'han localitzat, estan desaparegudes o no tenen actius. Altres estan en liquidació per tancament del negoci. Inaudit!

El Suprem, contra l'indult per a vuit joves

El Tribunal Suprem s'oposa a l'indult de 8 joves indignats que van protestar davant del Parlament el 15 de juny de 2011. Els fets van succeir aquell dia que l'ara independentista i antisistema president en funcions Artur Mas va agafar un helicòpter per accedir

al recinte. L'Audiència Nacional va absoldre els 19 acusats, considerant que exercien el dret a la manifestació i la protesta i que no van actuar amb violència. Però un recurs de la Fiscalia (no podem oblidar que al Fiscal en cap el nomena el Govern)

ha aconseguit que el Suprem condemni 8 d'ells a 3 anys de presó, aplicant l'article 498 del Codi Penal, oposant-se a l'indult. No pararan fins que acabin a la presó. Nosaltres també estem indignats. Nosaltres també vam encerciar el Parlament.

EN POSITIU

Multa al fons 'voltor'

l fons d'inversió que va comprar a preu de saldo 298 habitatges de protecció oficial a Regesa ha sigut sancionat a pagar 30.000 euros per no complir el plec de condicions que havia firmat. És positiu que s'hagi reconegut l'incompliment i que la sanció hagi augmentat dels 12.000 euros inicials. Es va jugar brut llogant 54 pisos a persones que no estaven inscrites en el registre de sol·licitants d'habitatges de protecció oficial. Es va denunciar al Parlament i l'expedient obert es tanca amb aquesta multa. Pensem, però, que no és suficient.

L'Ajuntament de Barcelona ha d'estudiar a fons el document de compra-venda d'aquests habitatges que la ciutat ha perdut. Estem convençuts que hi ha motius per anul·lar aquesta venda. S'ha d'investigar i recuperar els habitatges públics en uns temps en què són més necessaris que mai. Ara és el moment.

Ningú sense llar

Cap persona sense llar. Aquest era el lema de la concentració de protesta que es va fer a la plaça Sant Jaume per denunciar diversos incompliments, entre ells que la Generalitat no ha realitzat el cens de persones que dormen al carrer tal i com s'havia compromès amb el Parlament. Només és un exemple. Segons la Fundació Arrels, a la nostra ciutat hi ha 892 persones que no tenen sostre. A tot Catalunya es calcula que s'apropaven a les 15.000. Tota la nostra solidaritat amb les entitats que s'hi van concentrar, que portaven simbòlicament cases de cartró, per exigir

a les administracions més compromís amb les persones sense llar. La campanya "Un milió de gràcies" vol recollir 1 milió d'euros per pagar 45.454 nits (es calcula que el cost d'allotjar una persona una nit amb el seguiment social que necessita és de 22 euros).

ALBERT RECIO
PROFESSOR D'ECONOMIA DE LA UAB
I VICE PRESIDENT DE LA FAVB

Volkswagen, un delictes amb còmplices

Les empreses alemanyes sempre han presentat la qualitat dels productes com la seva característica principal. Fins fa pocs mesos passaven sovint un anunci d'Opel (filial alemanya de la nord-americana General Motors) on la model Claudia Shiffer deia que era impossible que algú arribés tard a una cita per una falla en un cotxe alemany. Ara sabem que hi ha milions de cotxes fabricats pel major productor mundial (Volkswagen, Audi, Seat, Skoda, Porsche) que no tan sols fallen, sinó que estant explícitament trucats per fer-nos creure que contaminen poc.

No es tracta d'un error. Era una política deliberada de l'empresa per tractar de fer compatibles els límits d'emissions contaminants dictats per l'Estat amb la velocitat que es demana que assoleixin els cotxes. Ho ha explicat Manuel Aznar al blog *lamentable.org*: Volkswagen havia optat per implantar una solució als seus motors dièsel que els havia generat un dilema: o els seus vehicles complien els límits d'emissions i perdien potència (cosa que els hagués fet perdre "competitivitat" davant els seus rivals) o la companyia havia de fer una forta inversió per resoldre el problema, amb la corresponent caiguda de beneficis. Van optar per una altra sortida: la de trucar els cotxes i fer compatible el benefici privat i l'acompliment (almenys teòric) de les normes.

Un dels molts casos de corrupció empresarial que periòdicament ens escandalitzen i que després oblidem. De fet, a la pròpia Alemanya, un país que dona lliçons a la resta d'Europa, aquests escàndols han estat freqüents: Siemens, Deutsche Bank, Daimler, Mannesman, Deutsche Post... han precedit Volkswagen en les pàgines dels delictes econòmics amb temes tan diversos com la manipulació financera, la corrupció de clients, etc.

Volkswagen ha comés un delictes. Però no ho ha fet sola. El problema no s'ha destapat fins que investiga-

dors independents nord-americans van fer un experiment per demostrar que el ritme real d'emissions dels vehicles era molt superior als declarats per l'empresa. Només quan s'ha denunciat s'ha destapat el problema. Si abans no s'havia fet era perquè els sistemes de control públic de les emissions (en molts casos fets per empreses privades que tenen concessions per avaluar i certificar els productes industrials) no es feien adequadament. No es feien amb seguiment real, sinó en laboratori. I encara que feia temps que hi havia sospites, la vista grossa era habitual. Es tracta d'un cas més de deixadesa de les administracions davant els comportaments impunes de les grans empreses. El cas Volkswagen és l'equivalent en la indústria del motor al sector bancari en la crisi financera.

¿Per què les autoritats són tan irresponsables? En part, per corrupció: per l'existència de múltiples connexions entre les elits polítiques, empresarials i intel·lectuals (Owen Jones ho explica en detall a *L'establishment* per al cas anglès). En part, per convicció: les grans empreses han aconseguit fer creure que quan es posen traves als seus tripijocs, es posa en perill el bon funcionament de l'economia, el creixement i els llocs de treball. I a la majoria de polítics els tremolen les cames si

algú els acusa que la seva política pot afectar els llocs de treball. Això explica no tan sols que es faci la vista grossa a moltes barrabassades empresarials, sinó també que als pocs dies de saltar l'afer els mateixos polítics europeus hagin aprovat una normativa que és molt més permissiva amb les emissions.

Un cop més, el sector automobilístic ha fet servir la falsa amenaça de la pèrdua dels llocs de treball per afavorir els seus interessos. Aquest mateix sector s'oblidarà dels llocs de treball el dia en què, per raons de benefici, decideixi el tancament d'una fàbrica o el seu trasllat a un país de salaris més baixos.

El que ha fet Volkswagen és el que fan moltes altres empreses mundials. Tots els grans grups automobilístics han experimentat falles de producció que han provocat nombrosos accidents i que s'han acabat tapant amb multes.

Als polítics els tremolen les cames quan se'ls acusa de posar en risc llocs de treball. Una falsa amenaça per afavorir unes empreses que s'oblidaran dels treballadors si han de tancar una fàbrica o deslocalitzar per assolir més beneficis

Fa anys que sabem que el canvi climàtic és una amenaça sistemàtica per al conjunt de la humanitat, que pot provocar impactes greus en la provisió d'aliments, en tots els cicles vitals, negar parts del territori i desertitzar-ne d'altres. Però reorganitzar l'economia i el model de producció i consum per evitar aquests i altres perills ambientals va directament en contra dels interessos de les grans companyies que controlen l'economia mundial. I la majoria realitzen actuacions que tracten de dilatar i impedir que es prenguin mesures per atacar el problema de veritat. Per exemple, és el que han fet durant molts anys grans empreses petroleres finançant científics i periodistes que neguessin el canvi climàtic. És el que ha fet Volkswagen fent trampes per eludir compromisos. O el que han fet a casa nostra les grans elèctriques pressionant el govern perquè freni el desenvolupament de les energies renovables.

Hi ha diferents lliçons que podem treure del cas Volkswagen:

No ens podem refiar de les declaracions de bones intencions de les grans empreses, perquè volen fer-nos creure que vetllen per la comunitat quan només persegueixen beneficis.

No podem acceptar l'actual sistema de certificacions i controls per a empreses privades que, de fet, acaba sent poc rigorós.

Hem d'exigir institucions públiques transparents i professionals que realment controlin les activitats que tenen un gran impacte col·lectiu.

No podem acceptar el xantatge de reduir criteris ambientals per llocs de treball: és pura propaganda. Possiblement un sistema productiu més curós amb el medi pot acabar generant més ocupació.

El canvi climàtic és un repte seriós, que afectarà qüestions vitals per a la humanitat. Tenim el dret i la necessitat d'exigir i participar en una transformació de l'activitat econòmica socialment i ambientalment responsable.

MARIA FAVÀ COMPTA
PERIODISTA

Albert Serratosa, 'in memoriam'

L'enginyer Albert Serratosa Palet passarà a la gran història de la ciutat com el pare del Pla Comarcal, que es com coneix de forma popular el Pla General Metropolita, PGM 1976, que és la revisió o actualització del Pla del 1953.

I ja que estem filant prim, el PGM va tenir altres pares com ara Joan Antoni Solans, però el boss era Serratosa i per tant totes les garrotades que va rebre en el seu dia i tots els elogis posteriors els porta ell a l'esquena.

El PGM va ser criticat tant per l'esquerra i per les incipients associacions de veïns com per la dreta immobiliària i immobiliària. L'administració franquista -que és qui va encarregar el pla- va quedar esgarriada per uns resultats que proposaven un planejament que va considerar incendiari i va intentar desar-lo en un calaix. Serratosa va ser cessat abans que el pla arribés a la seva aprovació definitiva. Però l'enginyer no va caure sol. Amb ell també van caure el governador ci-

ARXIU

vil, Tomàs Pelayo Ros, el ministre de la Vivenda i responsable d'urbanisme, Vicente Mortes Alfonso i l'alcalde Enric Masó, segons afirma Marc Andreu en la seva tesi doctoral convertida en el llibre *Barris, veïns i democràcia*.

Amb l'excusa del pla, les joves associacions de veïns van fer la vida impossible a l'alcalde Viola i de retrec van propiciar la gestió populista de l'alcalde Socias Humbert. Però el més important és que el pla va recollir algunes de les reivindicacions urbanístiques i socials dels barris. I quan va arribar el primer ajuntament democràtic el 1979, la primera feina, el primer full de ruta, ja estava debatut.

Tots els veïns que vam anar a cridar i xiular en Serratosa per culpa d'aquell Pla Comarcal que va tenir el valor de resevar sòl per a zones verdes i equipaments, avui li hauríem de dedicar un pensament

Tots els veïns que vàrem anar a cridar i a xiular al Serratosa per culpa d'aquell pla que va tenir el valor de resevar sòl per a zones verdes i equipaments, avui li hauríem de dedicar un pensament.

Crec que Albert Serratosa no es va refer mai d'aquell cessament que li va arribar uns mesos abans de la mort del dictador. Molts anys després encara es mostrava molt reservat quan periodistes de la seva confiança, com jo mateixa, li preguntàvem sobre la propietat del sòl. A finals dels vuitanta vaig fer amb ell una visita d'obres al Moll de la Fusta i una altra al parc de Joan Miró, però a l'hora d'escriure l'article no el vaig poder citar com a font perquè aquesta era la condició. I cal dir que les previsions que em va fer sobre el mal funcionament viari i de desguàs del Moll de la Fusta es van complir totes. I es va avançar a totes les pífies que el parc de l'Escorxador deixaria al descobert anys després.

Quan un cop el vaig citar com a font sobre unes obres del port de Barcelona, li va doldre molt. Ell, que era

una gran professional i amb la carrera ja feta, semblava que encara tingués por de les represàlies del *búnquer* i dels interessos immobiliàries.

Era bo explicant-se. Els periodistes l'enteníem sempre i pel que sé, també es feia entendre pels alumnes de l'Escola de Camins de Barcelona, que va obrir seu a Barcelona en part gràcies a la seva insistència. El primer dia de classe posava als alumnes un exercici que els retratava: "Dibuixeu el mapa de Barcelona". El resultat era un desastre segons em va explicar, però aconsegua que al final ho fessin molt millor.

Serratosa va ser el director de les obres del Túnel del Cadí i director del Pla Territorial Metropolita de Barcelona, director de l'Institut d'Estudis Territorials... i un gran treballador que es va mantenir en actiu fins al final.

Al cel es deu haver retrobat amb Ildelfons Cerdà -l'estudi de la seva obra va ser una de seves passions-, i plegats potser tornaran a enrajolar el cel. Poden fer un bon tàndem el pare de l'Eixample i el pare del PGM.

Una història de la Meridiana

DOSSIER

Articles

■ NÉSTOR BOGAJO

■ JAUME FABRE

■ ELOI LATORRE

■ FRANCESC MAGRINYÀ

■ ANDRÉS NAYA

■ **AMB LA COL·LABORACIÓ DE LES AV DEL POBLENOU, FORT PIENC, CLOT-CAMP DE L'ARPA, NAVAS, SAGRERA, EL CONGRÉS-INDIANS, SANT ANDREU DE PALOMAR, PORTA,**

PROSPERITAT, TRINITAT NOVA, TRINITAT VELLA

Fotografia

■ ARXIUS AV CLOT

CAMP DE L'ARPA, AV PROSPERITAT, FAVB,

ROQUETES-NOU BARRIS

■ JOAN MOREJÓN

Portada

■ CARRER

El veïnat de l'entorn de la Meridiana reivindica la seva "humanització" per equilibrar un planejament que va concebre l'avinguda com una artèria per al trànsit i va trencar barris. Amb aquest dossier *Carrer* vol fer un repàs a la seva història, evolució i futur

Van trencar un paisatge

JAUME FABRE
PERIODISTA I HISTORIADOR

Les diferències socials s'accentuen per causa de les polítiques aplicades en el que portem del segle XXI. Entre moltes altres conseqüències penoses, a l'àrea metropolitana de Barcelona cada cop més sovint es poden anar identificant barris i classes socials. Aquella ciutat compacta de fa més d'un segle, on convivia el senyor i el proletari, va deixar pas durant el franquisme a la formació d'una ciutat estructurada per classes, a una ciutat segregada.

La memòria del Pla Comarcal urbanístic de 1953, primer dels anys de franquisme, organitzava el territori de la ciutat de Barcelona per a les dècades següents en dues grans zones d'expansió situades allà on quedaven encara molts terrenys lliures: una a Llevant, al límit del terme municipal més proper al Besòs, i una altra a Ponent, al límit de la Diagonal. Els plans parcials que es van anar desenvolupant en aquests dos territoris durant els anys del franquisme van tenir en l'urbanisme de la ciutat una importància més gran que la que havia tingut el Pla d'Eixample d'Ildefons Cerdà, i van deixar configurada Barcelona tal i com és ara: a Llevant, els barris obrers; a Ponent, els barris residencials per a les classes benestants.

Un paradigma de la diferència

Aquestes són les possibilitats que ofereix el mecanisme urbanístic de la zonificació, que Ildefons Cerdà no va utilitzar. Per això, del seu Pla d'Eixample en va resultar un urbanisme igualitari que els conservadors van qualificar sempre de "monòton". La falta de monotonia, en canvi, pot portar a resultats urbanístics com els que va propiciar el Pla Comarcal del 1953, si els que tenen el poder de decisió sobre els afers urbanístics no actuen sota el control de mecanismes

Les actuacions posteriors per dignificar els barris no han pogut esborrar tots els vicis d'un urbanisme que ja els va concebre marginals

democràtics: barris burgesos amb àmplies zones enjardinades, ben equipats, de baixa densitat humana, amb elements arquitectònics de qualitat, i barris obrers hiperdensificats en zones marginals i insalubres, sense zones verdes i amb pocs equipaments. Ben separats els uns dels altres. Les actuacions posteriors per dignificar mínimament tots els barris sorgits en la zona de Llevant no han pogut esborrar del tot els vicis originals d'un urbanisme que premeditadament els va concebre marginals i d'una arquitectura que va reforçar aquest caràcter.

Els extrems de la Meridiana i la Diagonal són el paradigma d'aquestes diferències entre els barris de Llevant i els de Ponent. L'entrada a Barcelona per la Diagonal és esplendorosa, amb grans espais lliures, equipaments, arquitectura de luxe. L'entrada a Barcelona per la Me-

Volta ciclista passant per la desapareguda Torre del Baró, casa pairal enderrocada per deixar pas a la Meridiana

"L'ENTERRO" DEL BARRI

Cartell satíric veïnal recuperat al llibre de Jaume Fabre i Josep Maria Huertas *Tots els barris de Barcelona* (1976). El veïnat ocupa la Meridiana al crit de "És l'enterro del barri", sent conscients que aquesta via separarà per sempre els barris del Clot i Camp de l'Arpa

1934, i fent al mateix temps al costat els túnels de les noves estacions de metro. El juny del 1951 es van obrir les de Glòries i Clot, el maig del 1954 la de Fabra i Puig.

Però la urbanització definitiva de la Meridiana, amb la imatge actual de quatre vies separades per tanques i passos elevats de vianants, és una obra posterior que formava part del pla d'accés a Barcelona inclòs al Plan de Desenvolupament. Les obres van començar el 20 d'abril del 1964 i en una primera fase es van fer des de la plaça de les Glòries fins al

La Meridiana urbanitzada entre 1964 i 1967 es va plantejar pensant únicament en el trànsit i aplicant la llei del mínim cost

carrer de Concepció Arenal. La segona fase va començar el novembre de 1965 i va acabar el 1967. Comprenia els tres quilòmetres entre l'estació de Sant Andreu-Arenal i el barri de la Trinitat, on se li uneix l'antiga carretera de Ribes. Entre altres destrosses per permetre el seu pas, va suposar l'enderrocament, el desembre de 1966, de la històrica Torre del Baró, una majestuosa casa pairal situada prop d'on ara hi ha l'estació de tren que porta el seu nom.

La Meridiana urbanitzada entre 1964 i 1967 va ser una obra realitzada per l'Estat amb un plantejament que pensava únicament en el trànsit i que aplicava la llei del mínim cost. La manca d'un pla urbanístic paral·lel, que

ridiana, digne exponent de l'urbanisme dels anys seixanta, és penosa, amb un atapeïment insuportable i un predomini de l'arquitectura *low cost*.

La història de la Meridiana té un origen ferroviari que gira a l'entorn del soterrament de la línia de tren entre l'es-

tació del Nord i la de Montcada i de la prolongació de la línia del metro Transversal (ara coneguda com a Línia 1 o vermella) que abans de la guerra civil només havia arribat fins a Marina. El 1948 van portar-se a terme alhora les dues obres, acabant els túnels del tren començats el

La prehistòria d'una autopista urbana

JAUME FABRE
PERIODISTA I HISTORIADOR

La Meridiana ja existia com a concepte abans que es portessin a terme les obres de soterrament de la línia del tren que li van donar origen com autopista urbana. Ildefons Cerdà la va preveure en el seu Pla d'Eixample com a via d'entrada a Barcelona des del nord, alternativa a la històrica carretera de Ribes, però havia de passar encara un segle fins que comencés a prendre un aspecte de carrer urbanitzat. Inicialment, la descomunal, per a l'època, amplada projectada per Cerdà va ser aprofitada per fer-hi passar en superfície la línia de tren anomenada del Nord, que sortia de l'estació que, per això portava aquest mateix nom, i es dirigia cap a Lleida i Saragossa passant per Montcada, Terrassa i Manresa. El 1856 arribava a Terrassa, el 1859 a Manresa, i l'any següent a Lleida. Aquell mateix any 1860 el govern central va aprovar definitivament el Pla d'Eixample segons el projecte d'Ildefons Cerdà.

Durant més de mig segle, doncs, la Meridiana no va ser altra cosa que un traçat ferroviari, fins que a finals dels anys vint es va començar a plantejar-ne la urbanització. El pas previ era el soterrament de les vies del tren, perfectament possible en quedar electricada la línia l'any 1929. D'altra banda, les obres de construcció del túnel

Ildefons Cerdà ja va preveure el concepte de via d'entrada a Barcelona des del nord com a alternativa a la carretera de Ribes

no presentaven problemes tècnics, ja que es disposava de tant espai lliure d'edificacions i de trànsit com es volgués al costat de la línia que circulava per la superfície i, per tant, no calia interrompre'n la circulació.

El govern republicà se'n va fer càrrec i el 4 de juny de 1934 l'alcalde Pi i Sunyer va donar per iniciada oficialment l'obra, inclosa en el pla d'enllaços ferroviaris de Barcelona aprovat poc abans. L'obertura del túnel i la construcció de l'estació subterrània de Sant Andreu eren molt avançades en començar la guerra civil, fins al punt que alguns trams es

ARXIU AV CLOT-CAMP DE L'ARPA

Accident a la boca de metro de Meridiana amb València el 1960

van habilitar com a refugis quan van començar els bombardeigs franquistes sobre Barcelona. Uns refugis, però, excessivament precaris. En un d'ells hi van morir 13 persones el 3 d'octubre del 1937, en inundar-se i ensorrar-se'n una part un dia de pluja torrencial.

Acabada la guerra, les obres van seguir aturades fins que al 1944 es va tornar a parlar de reprendre-les, coincidint amb la construcció a la seva vora d'un grup de 406 habitatges de promoció pública, alguns d'ells casetes de planta i pis, que va ser la primera actuació a Barcelona de l'Obra Sindical del Hogar. Aquest grup es va inaugurar el 18 de juliol del 1944, aniversari de l'aixecament franquista, i es conserva encara, amb un cert encant, entre els carrers de Felip II, Concepció Arenal i Pare Claret.

Els trens donen pas al carrer

Els trens van començar a circular pel traçat sota la Meridiana entre el Clot i Fabra i Puig el 27 d'octubre del 1948. La inauguració es va fer coincidir amb el centenari de la inauguració del primer ferrocarril de la península, el de Barcelona a Mataró. En ser eliminats de la superfície els trens i els passos a nivell, es va portar a terme el primer asfaltatge d'alguns trams, amb una

amplada de només 50 metres. Així va començar la seva història com a carrer, però no encara com a carretera d'entrada i sortida de Barcelona, ja que faltava portar a terme la urbanització més enllà de Fabra i Puig. La funció

La construcció del tram central de la Meridiana va partir en dos barris històrics com el Clot-Camp de l'Arpa, la Sagrera i Sant Andreu

d'accés a la ciutat la va seguir fent encara uns anys la carretera de Ribes, cada cop més insuficient per absorbir el tràfic creixent.

El baixador subterrani de la cruïlla amb el passeig de Fabra i Puig i el carrer de Concepció Arenal, batejada per això com estació de Sant Andreu-Arenal, va ser inaugurada l'octubre de 1955, com a part de les obres de soterrament de la línia de tren entre Fabra i Puig i el barri de la Trinitat, que havia començat a primers d'aquell any i que no van acabar-se fins al 1961. El soterrament d'aquest tram de la línia de tren va deixar en desús els

tallers de Sant Andreu que, un cop desocupats i enderrocades les edificacions, va permetre, en arribar la democràcia, la creació de la gran zona d'equipaments coneguda com a RENFE-Meridiana. L'Ajuntament va comprar les 32 hectàrees a RENFE el mes de maig del 1977 però no s'hi van començar a fer equipaments públics i privats fins l'any 1988.

El 1959 es va realitzar una nova pavimentació del tram central, ja més definitiva que la d'onze anys abans, alhora que s'obria al trànsit un nou tram entre Fabra i Puig i la carretera de Ribes, que més enllà seguia fent la funció d'accés a la ciutat amb la seva configuració tradicional. Va caldre esperar fins al 1967 perquè al damunt seu quedés urbanitzat l'últim tram de la Meridiana, el més proper al límit municipal, posteriorment força modificat.

El tram més central de la Meridiana, configurat més o menys com ara el coneixem amb les obres realitzades entre 1964 i 1967, va partir en dos barris històrics com el Clot, la Sagrera i Sant Andreu, units primer per uns passos elevats que finalment van ser eliminats.

Construcció a sotregades

"L'altra" Meridiana, la dels dos extrems, el que va de Fabra i Puig a la sortida de Barcelona, i el de la plaça de les Glòries a la Ciutadella, s'ha anat configurant a sotregades i de manera tan inhòspita com el tram central, amb un punt d'inflexió important entorn dels Jocs Olímpics del 92, quan per un costat es van obrir les Rondes a la circulació i es van urbanitzar els antics terrenys de la RENFE, i per l'altre, amb la construcció de l'Auditori, el Teatre Nacional i el nou Arxiu de la Corona d'Aragó, el traçat d'una línia de tramvia i, molt més tard, ja entrat el segle XXI, amb l'enèsima remodelació de la plaça de les Glòries i la construcció dels nous Encants i "la grapadora".

No deixa de ser significatiu que un dels indrets més coneguts d'aquesta Meridiana de tercera generació sigui el Tanatori de Sancho de Àvila. Com ho és també que, a l'altre extrem, a la Trinitat, hi hagués hagut en temps pretèrits les forques on deixaven penjats els executats perquè servissin de públic escarment.

les Glòries a la Ciutadella, tampoc no ha sabut prendre calidesa urbana, malgrat el tramvia i les construccions nobles que s'han aixecat en el tros més proper a la plaça de les Glòries.

No ens desanimem. Sempre recordo allò que em va dir fa molts anys l'excel·lent urbanista que és Francesc Roca:

La Meridiana més recent, la que va de la plaça de les Glòries a la Ciutadella, tampoc no ha sabut prendre calidesa urbana

una ciutat mai no és acabada del tot, es transforma constantment, es poden anar millorant poc a poc, o ràpidament en moments políticament especials, les condicions de vida dels seus habitants. Però deixeu-me que escolti també les veus dels pessimistes i constati que hem viscut ja prou moments que demostren que també podem empitjorar. Com diria Candel, fan la punyeta a uns homes, trenquen un paisatge.

➔ **VE DE LA PÀGINA 17**

servís per donar caràcter a l'entorn de la calçada, s'ha traduït en el lamentable resultat actual, sense places, amb voreres escarransides, edificis d'alçades desmesurades, nul·la monumentalització i un context inhòspit, dur, que fa molt

Entre altres destrosses, el pas de la nova via va suposar l'enderrocament el 1966 de la Torre del Baró, una majestuosa casa pairal

poc grata l'entrada per carretera des del nord, a diferència de l'entrada pel sud, amb la Diagonal i la Gran Via, de realització anterior.

On no n'hi ha, no raja

Hi ha hagut diversos intents d'humanització. La reducció de dotze carrils a vuit, en vigílies dels Jocs Olímpics de 1992, coincidint amb la connexió de la Ronda de Dalt i la Ronda Litoral, i un cert eixam-

plament de voreres en alguns trams, van ser uns dels passos més importants, com ho havia estat la supressió dels passos elevats i la substitució per passos de viants amb semàfors. Però aquest i algun altre intent de minvar una mica l'aspecte d'autopista que té sobretot el tros de Meridiana entre Fabra i Puig i la Trinitat i convertir-lo en una via urbana, amb as-

pecte de passeig, han posat en evidència que, com es diu en català, d'on no n'hi ha no en pot rajar.

Els pegats no han pogut fer cap miracle, sinó només esquitxar amb algunes gotes d'habitabilitat allò que va ser concebut sense tenir gens en compte altres necessitats que les del trànsit. La Meridiana més recent, la que va de la plaça de

El nom no ho diu tot

La Meridiana, inicialment anomenada Gran Via Meridiana, pren el seu nom del fet que segueix la direcció dels meridians terrestres, i és per tant completament perpendicular al Paral·lel, amb el qual formaria un angle recte si s'unissin en el port. Tant el Paral·lel com la Meridiana, eixos bàsics de comunicacions est-oest i nord-sud, figuraven ja en el Pla d'Eixample projectat per Cerdà.

El meridià que passa per Barcelona va servir per establir la longitud del metre. El 1790, l'Assemblea Nacional sorgida de la Revolució Francesa va decidir establir la longitud del metre en la deumilionèsima part d'un quadrant de meridià terrestre. El meridià escollit va ser el que passa per Dunquerque, París i Barcelona. El va mesurar P. F. Méchain amb la col·laboració de científics catalans. El paral·lel que passa per Barcelona està situat a 41° 20' de latitud nord, i el meridià que passa per París i Barcelona està situat a 2° 20' de longitud est.

Per un nou equilibri urbà entre estada i mobilitat sostenible

FRANCESC MAGRINYÀ
ENGINYER DE CAMINS I URBANISTA

L'avinguda Meridiana s'ha de repensar des d'un canvi de model de mobilitat que passi d'un escenari de predomini del vehicle privat a un escenari de predomini de la mobilitat sostenible. La irrupció del discurs de la contaminació ambiental que afecta directament la població i de la qual el vehicle privat és el responsable principal ho fa cada cop més imprescindible.

La Meridiana, juntament amb el Paral·lel, van articular la quadrícula de la proposta d'Eixample de Barcelona amb el territori. Per a Cerdà, la Meridiana és una via que comunica el nucli de Barcelona amb la resta del món. Aquesta via és la sortida natural cap a l'exterior pel nord, seguint la vall del Besòs.

Per altra banda, Cerdà ja preveia la via de ronda, que a la seva època era la que avui es coneix com la Ronda del Mig, i que coincideix en gran part amb la traça definida per Cerdà amb el Ramblar Col·lector dissenyada en el Pla de Reforma i Eixample de Barcelona de 1859. En un segle l'aglomeració metropolitana de Barcelona ha crescut i ha aparegut una segona ronda (Ronda de Dalt, B-20), definida en el Pla General Metropolità de Barcelona de 1976, i construïda amb els Jocs Olímpics 1992. En aquell moment es va aprofitar per fer un canvi de secció a les vies del carrer Aragó i de la Meridiana.

Malgrat aquest primer intent d'humanització de les vies principals de la ciutat, l'avinguda de la Meridiana avui està caracteritzada per ser una via de cotxes amb molt de trànsit i molt sorollosa. A més, és percebuda com una via insegura, difícil de creuar, on els

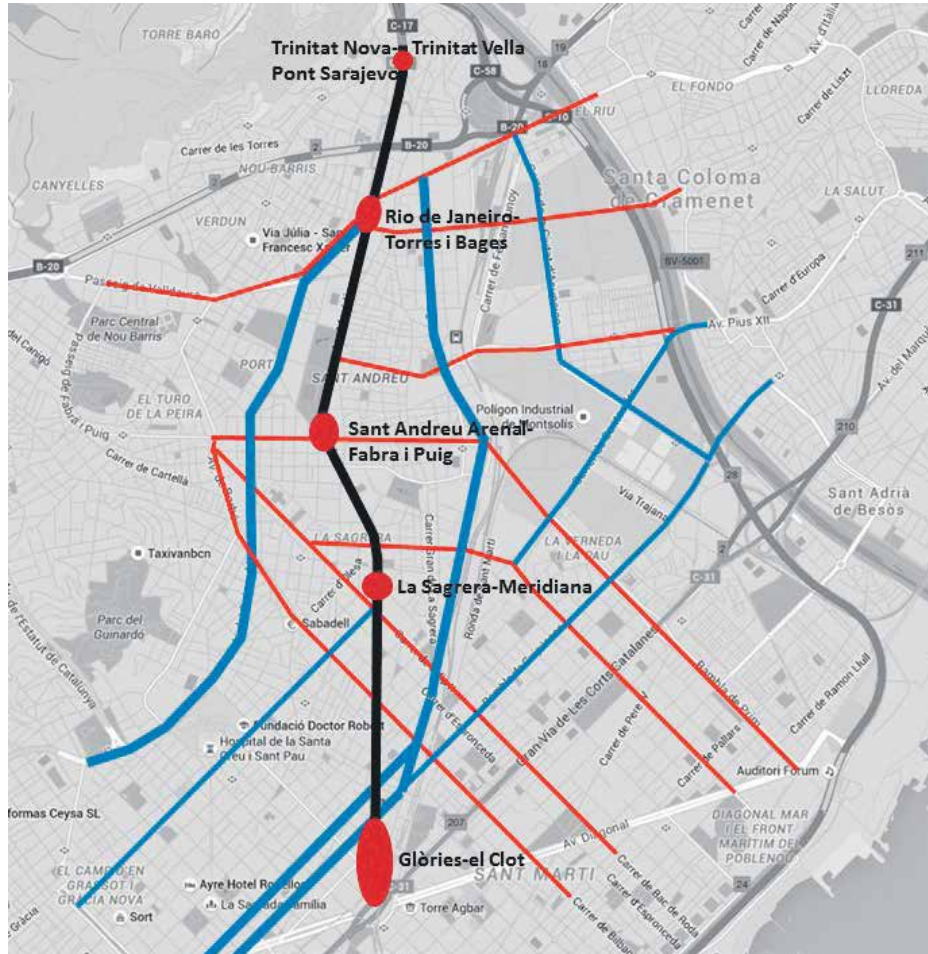
La Meridiana hauria de convertir-se en un eix més d'una malla que connecti els districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris

semàfors duren massa poc en el verd i estan massa estona en vermell i on els encreuaments són massa llargs perquè no són perpendiculars.

D'espina dorsal a 'malla'

Actualment hi ha una segona oportunitat amb la reorganització de la circulació en ocasió de l'obertura de noves vies metropolitanas associades a la urbanització dels entorns de la Ronda de Sant Martí i la Sagrera i de la finalització de la Ronda del Mig.

La proposta que fem és que es passi d'un esquema en què la Meridiana fun-

Mapa on es dibuixa la proposta de malla, amb l'eix vertebrador que connecta els districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris, amb les vies perpendiculars (vermell) i paral·leles (blau)

ciona com a espina dorsal a un altre on predomini una malla que interconnecti els districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris, en el qual l'avinguda es converteixi en un eix més d'aquesta malla. És des d'aquest nou esquema de mobilitat des del qual es podrà reduir la presència del vehicle privat i encarar-se un veritable procés d'humanització de la Meridiana.

La connexió d'una trama com la de Sant Martí s'ha de fer amb unes vies que creuen la Meridiana i que interconnecten Sant Andreu i Nou Barris. Aquestes vies són: L'avinguda de Santa Coloma-Pont de Santa Coloma i el carrer del Palomar-Pont de Potosí. S'interconnecten a l'altra banda de la Meridiana amb l'avinguda de Rio de Janeiro, que és la Ronda del Mig de Barcelona; El passeig de Fabra i Puig es connecta amb la Rambla Prim; L'eix de Garcilaso amb Cantàbria i Josep Pla; L'eix Felip II-Bac de Roda; L'eix Navas-Bilbao.

A aquestes vies perpendiculars cal afegir les vies paral·leles a l'avinguda Meridiana, com són els eixos formats per: L'avinguda Rio de Janeiro-Ronda del Mig; La Ronda de Sant Martí amb València-Aragó.

De fet, la Ronda de Sant Martí ha de fer de variant sud del conjunt Sant Andreu-Sagrera, així com la Meridiana n'és la variant nord. Defensem que no tots els

S'ha de fer un estudi de mobilitat i un disseny per zones per encarar aquesta via com un carrer, amb una veritable qualitat urbana

trajectes que passen per la Meridiana són trànsit de pas, sinó que molts d'ells són d'interconnexió entre els districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris. És per això que creiem que seria un error connectar la Ronda de Sant Martí amb el Nus de la Trinitat. Aquest nus ja està al límit de la seva capacitat.

Més carrils de transport públic

Per encarar una reducció de la presència del vehicle privat a l'avinguda, apostem per introduir un segon carril de bus que asseguri la connexió de les línies interurbanes amb l'estació de la Sagrera i l'Es-

tació del Nord. Cal fer molt més urbà el sector de Meridiana entre el pont de Sarajevo i Glòries de tal forma que el carril bus VAO s'estengui fins a l'encreuament amb l'avinguda Rio de Janeiro i a partir d'aquell punt passi a un esquema de dos carrils de bus per cada costat i sentit que combinin els busos urbans amb els busos interurbans, a l'estil del que ja funciona avui a la Gran Via entre plaça Espanya i plaça Universitat.

Aquesta acció es combinaria amb la introducció d'un sistema de carrils reversibles en el tram entre Fabra i Puig i Aragó, un esquema semblant al de l'avinguda Diagonal, amb amples de carrils més urbans en què s'aprofita la mitjana per poder introduir un carril reversible que permetrà introduir el doble carril de busos.

Creació de nodositats territorials

Però, a més de l'exercici de transferències de mobilitat, a la Meridiana cal crear trama urbana. Per això és bàsic articular unes nodositats territorials articulades al voltant de les estacions de metro: Glòries-El Clot; La Sagrera Meridiana; Sant Andreu Arenal-Fabra i Puig; Torres i Bages- Rio de Janeiro; Trinitat Nova- Pont de Sarajevo-Trinitat Vella.

Entre aquestes nodositats territorials hi ha tres trams significatius a transformar. Un primer és el tram generador d'una nova centralitat entre el Parc de les Glòries i el carrer Aragó, on es podria realitzar una transformació urbana dels edificis de façana de la Meridiana i de l'edificació al voltant del Parc de les Glòries, aprofitant la creació d'una nova estació de la línia R3-R4, que interconnectaria amb l'estació del Clot Aragó de la línia R1-R2.

Un segon tram se situa entre Aragó i Felip II, on es tractaria de la reordenació de les places generades en l'encreuament de la trama Cerdà amb la Meridiana com a diagonal.

Un tercer tram és el mur de Sant Andreu i la connexió d'aquest barri amb el Parc de Can Dragó, a través d'una passarel·la que uneixi l'eix del carrer Rosselló i Pòrcel i l'encreuament de la Meridiana amb la Riera de Sant Andreu i el carrer Malats. En aquest cas, cal reformar el Parc de Can Dragó per tal de guanyar una millor interrelació entre Sant Andreu i Nou Barris.

Trams amb menys soroll i més verd

Tot això s'ha de fer en el marc d'un nou disseny de les diferents nodositats i trams de la Meridiana. El problema més gran és de soroll, i fins ara no hi ha hagut cap estudi sonor seriós que consideri la generació de maquetes 3D i que condicionei les solucions de disseny urbà. A més s'ha de considerar una reducció de l'amplada de carrils que redueixi la velocitat i fer propostes que introdueixin verd als espais de les voreres. A més, la il·luminació actualment està massa enfocada als vehicles i no als vianants. Per altra banda, no està ben resolt el carril bici, que ha de situar-se per les voreres i on s'haurien de generar més zones d'estada i de reunió.

És per tot això que es podria elaborar per una banda un estudi de mobilitat que avalués cadascun dels escenaris de mobilitat; i per altra, es podria convocar un concurs d'equips de disseny urbà multidisciplinars (arquitectes, enginyers de Camins, estudiosos de Ciències Ambientals, experts en soroll) que plantegessin realment la transformació de cadascun dels diferents trams de l'avinguda i convertissin definitivament aquesta via en un carrer amb una veritable qualitat urbana.

La Meridiana és percebuda com una via insegura i difícil de creuar

JOAN MOREJÓN

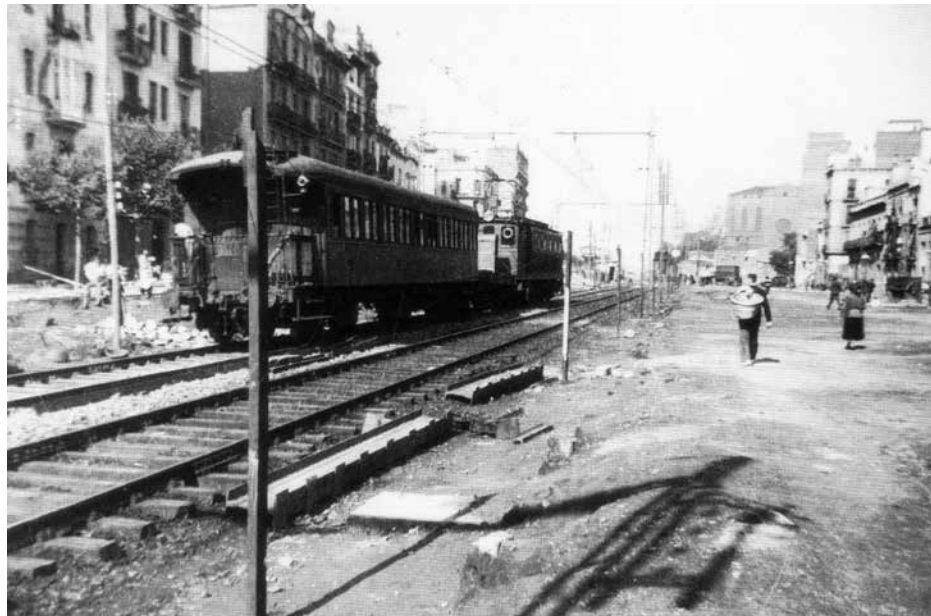
Meridiana, 7,1 quilòmetres, 4 districtes, 13 barris i un munt d'històries

ELOI LATORRE

No hi ha discussió d'on comença la Meridiana (a la intersecció entre els carrers Pujades i Wellington, fent frontera amb el Parc de la Ciutadella) però, on acaba? Per l'extrem nord, un cop superades les dues Trinitats, la gegantina avinguda es va desfent en un entreteixit d'autopistes, autopistes i vies laterals de serveis. La Meridiana deixa de ser la Meridiana per esdevenir la C-33, la C-55 i la C-17. Però encara, més amunt, s'hi aixeca un barri que li pren el nom, Ciutat Meridiana, un mal exemple de barraquisme vertical quan va ser erigit als anys 60, avui llstat pels desnonaments i la pobresa energètica. Amb tot, segons l'Ajuntament, té una llargària de 7,1 quilòmetres, el que la fa el tercer vial més extens de la ciutat, per darrere de la Gran Via de les Corts Catalanes i la Diagonal. Travessa o fa frontera amb quatre districtes (Eixample, Sant

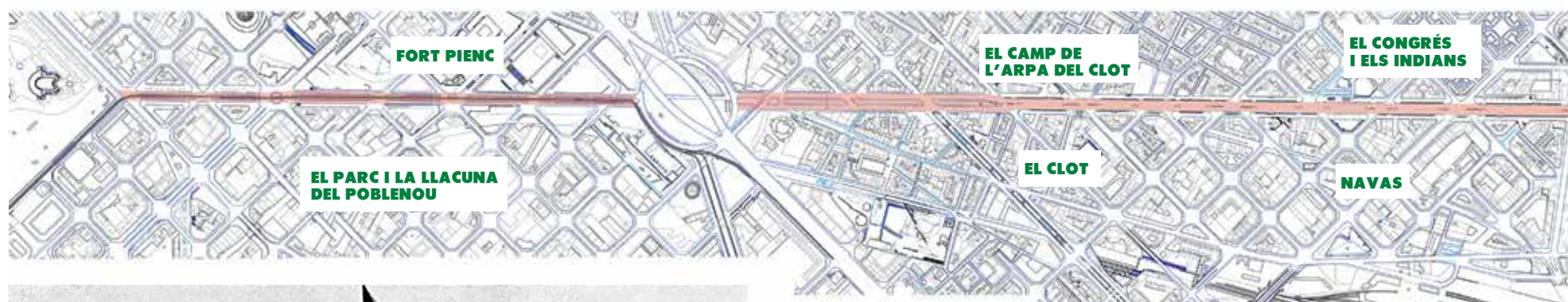
Martí, Sant Andreu i Nou Barris) i tretze barris (la Llacuna del Poblenou, el Fort Pienc, el Clot, el Camp de l'Arpa, Navas, la Sagrera, el Congrés i els Indians, Sant Andreu, Vilapicina i la Torre Llobeta, Porta, Prosperitat, Trinitat Vella i Trinitat Nova). Hi tenen parada sis estacions de metro (Marina, Glòries, Clot, Navas, Sagrera, Fabra i Puig, Casa de l'Aigua) i una de Rodalies (Sant Andreu Arenal).

Té 696 porteries numerades a la banda sud i 625 a la banda nord. Al tram central, entre València i Fabra i Puig, disposa de tres carrils de circulació més un carril bus per sentit. Des que Ildefons Cerdà la va dibuixar en el seu projecte d'eixample de la ciutat, ha canviat tres cops de nom: primer es va dir Gran Via Meridiana i el 1900 es va canviar pel nom actual, encara que popularment se li següé dient Gran Via durant força temps. El 1937, en plena Guerra Civil, es va batejar, de forma efimera, com avinguda de la URSS.

ARXIU FAVB

Locomotora a vapor de la Companyia del Nord a la Meridiana, el 1927

ARXIU FAVB

Pati central de la Pegaso els anys cinquanta

La Pegaso

En una zona agrària al nord del poble de la Sagrera s'hi va construir, als anys 60 del segle XIX, la Industrial Harinera Barcelonesa, la primera planta de producció de farina industrial. La instal·lació, de 10 metres d'alçada i unes dimensions del tot desconegudes en una època d'industrialització incipient encara, comptava fins i tot amb un grup d'habitatges per als treballadors. El campanar que servia per avisar els canvis de torn va sobreviure bona part del segle XX. El 1909 l'adquireix per 500.000 pessetes la família Suqué, industrials del metall, que hi establiran una altra fàbrica innovadora, la Hispano Suiza, que el 1911 comença a produir automòbils en sèrie.

Durant la primera guerra mundial els amos es van fer d'or muntant motors d'aviació per als combatents. Durant la guerra civil la planta fou col·lectivitzada i s'hi fa fabricar armament pesant i am-

bulàncies. En acabar la guerra, en el procés d'estatalització de la gran indústria dissenyat pel primerenc franquisme, l'Institut Nacional d'Indústria compra la fàbrica i l'adscriu a l'Empresa Nacional de Autocamiones (Enasa), que el 1947 comença a produir vehicles pesants amb la marca comercial Pegaso. És en aquesta època que es construeix l'entrada que encara es conserva avui, amb un reixat de barres que permetia veure el logotip del cavall alat al fons del pati principal. Durant les dècades següents, la Pegaso va esdevenir tota una institució i un motor econòmic i social, a la Sagrera i Sant Andreu. Va arribar a donar feina, directament o indirectament, a 6.000 persones, majoritàriament veïns dels barris adjacents, i molts petits tallers dels voltants n'eren proveïdors exclusius. També va viure l'agitació del repunt del moviment obrer i dels sindicats clandestins: a l'espai

situat just davant de l'edifici noble, se'l va batejar com a pati de la república, per les maratòniques assemblees i mitings que hi van tenir lloc. El 1970, amb la fàbrica ja força engolida pel tram urbà, Enasa dissenya un pla per traslladar la producció a la Zona Franca, i ven bona part dels terrenys a un promotor privat, Cevasa, que pacta un pla de reforma amb l'Ajuntament que incloïa una gran zona verda, diversos equipaments públics i habitatges. Però com era costum en l'època, els habitatges van arribar molt abans que els equipaments, i en pocs anys al sector van emergir tres grans blocs de 12 i 14 pisos i una munió de nous habitants mancats dels serveis públics més bàsics. Els baixos d'un d'aquests immobles el van ocupar els grans magatzems Sears, i més endavant l'Hipercor: va ser aquí on, el 19 de juny de 1987, ETA va cometre el seu atemptat més mortífer, amb 21 víctimes per l'esclat d'un cotxe bomba.

Les reivindicacions obreres van ser a poc a poc substituïdes per les veïnals: el que havia de ser una cercavila de festa major a la Sagrera, el març de 1975, va acabar esdevenint una marxa per recla-

mar una escola per al barri, una de les primeres manifestacions tolerades per l'autoritat governativa encara franquista. La desitjada escola, l'Institut Príncep de Viana, coneguda per tothom com Escola Pegaso, es va inaugurar finalment el 1977. Enasa va abandonar del tot l'activitat fabril a la Meridiana el 1970, set anys abans del previst a l'acord amb l'Ajuntament i dos anys més tard va li-

La Pegaso va esdevenir un motor econòmic i social de la Sagrera i Sant Andreu, i va arribar a donar feina directa o indirecta a 6.000 persones

quidar amb l'Ajuntament el cobrament dels 8 milions anuals fins a la data prevista i va cedir el terreny. El parc, de 40.000 metres quadrats, va ser inaugurat per l'alcalde Pasqual Maragall el novembre de 1986, i manté encara el cos de la façana i el nom de l'antiga fàbrica.

El Salón Meridiana

A principis dels anys 30, la Meridiana començava a prendre la forma del vial actual amb el soterrament de la línia del Ferrocarril del Nord. En aquest context es va obrir, en ple barri del Clot, a l'alçada del carrer Mallorca, el Salón Meridiana, una sala d'espectacles de grans proporcions i certa solemnitat arquitectònica, on durant els anys 30, s'hi projectaven pel·lícules d'èxit però també s'hi programaven vetllades de boxa i mitings polítics. El 1937 hi tingué lloc un acte commemoratiu del vintè aniversari de la Revolució Russa. Era un espai allunyat dels grans centres d'oci de Barcelona, com el Paral·lel, però que no tenia pràcticament competència i es va fer enormement popular en una part de la ciutat en constant creixement. Després de la guerra es va establir com a cine de barri especialitzat en reestrenes. Fins que va tancar les portes el 1971.

Els ponts elevats

Fins ben entrats els anys 40, el traçat que actualment ocupa la Meridiana era bàsicament una via fèrria (la línia Barcelona-Puigcerdà, que encara hi passa, soterrada). La urbanització del vial no es va completar fins entrats els anys seixanta. El 1960, coincidint amb una visita de Franco, es va inaugurar l'enllumenat i el 1962 s'obria el primer viaducte de la plaça de les Glòries, un punt negre que es va fer famós per la freqüència d'accidents de trànsit.

Concebuda sense miraments com una autovia urbana per entrar i sortir de la ciutat en una època en què els automòbils i les segones residències van erigir-se en símbols de la nova classe mitjana emergida en plena època del *desarrollisme*, la nova Meridiana va clivellar en dos la banda Besòs de la ciutat, i es va convertir en una barrera insalvable per als vianants. Barris històricament relacionats es van veure de sobte separats per un mur de cotxes.

Amb una via gairebé sense semàfors, amb vuit carrils de circulació i on els 600 corrien a tota velocitat i s'hi produïen retencions històriques els diumenges, la solució urgent de l'Ajuntament va ser instal·lar diverses passarel·les pensades per als vianants. Se'n van col·locar tres inicialment: Una a l'alçada del carrer Aragó, amb una curiosa rampa en forma de cargol, permetia l'accés dels veïns del Clot al mercat, que havia quedat a l'altra banda de la Meridiana; la segona, entre Mallorca i València; i la tercera, de sud a nord, a la plaça de Ferran Reyes, a l'alçada de la pintoresca parròquia de Sant Joan Bosco.

Més endavant, en redibuixar-se el traçat de plaça de les Glòries, que el 1973 es va convertir en un *scalextric* encara més hostil per als veïns, es va muntar un nou pas elevat, entre els carrers Consell de Cent i Clot. Poc abans, cap al 1967, es va inaugurar el tram d'autovia entre Fabra i Puig i el límit de

Montcada i Reixac, on no hi va haver ni un semàfor fins als anys 2000. La qüestió de la mobilitat es va voler solucionar, aquí, amb passos soterrats.

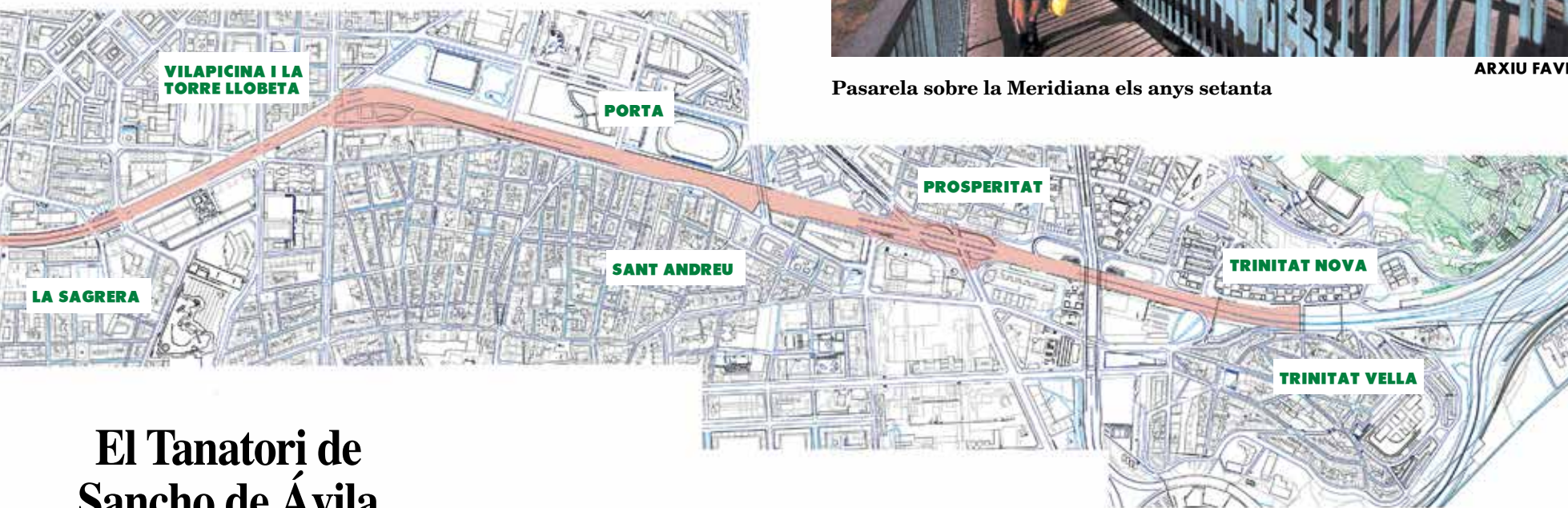
Durant els anys agitats de la transició, les baranes dels ponts van esdevenir un suport inesperat i idoni per col·locar-hi pancartes amb reivindicacions polítiques, veïnals

i laborals de tota mena. El 1989 es comença a executar la reurbanització de la Meridiana, per fer-la més pacificada, amb vorals més amples i semàfors a totes les cruïlles. Els ponts -antiestètics i i tot un suplici per a la gent gran- es van començar a desmuntar. L'últim, el de la plaça de Ferran Reyes, va desaparèixer l'estiu del 1993.

Pasarela sobre la Meridiana els anys setanta

ARXIU FAVB

El Tanatori de Sancho de Ávila

A partir dels anys 90, la part més meridional de l'Avinguda, per sota de la plaça de les Glòries, força desurbanitzada, es va omplir de grans equipaments culturals: el Teatre Nacional de Catalunya, l'Auditori i, encara més avall, per sota de Marina, la més desconeguda nova seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Cap d'ells, però, no ha pogut competir en aflluència de visitants amb el seu incòmode veí de la vorera sud, el Tanatori de Sancho de Ávila, per bé o per mal, l'edifici públic més concorregut de l'entorn de la Meridiana. Inaugurat el 1968, va ser el primer equipament dedicat a la vetlla fúnebre obert a l'Estat espanyol. La mort deixava de ser un afer domèstic i passava, durant molts anys a Barcelona, per aquest indret de la ciutat. Almenys fins que es va obrir la segona sala de vetlla, al costat del crematori de Collserola, el 1987.

El tanatori porta el nom del carrer, Sancho de Ávila, dedicat a un militar castellà dels segles XVI i XVII que va comandar les tropes de Felip II a Flandes i a Portugal, que van causar estralls en els saquejos a Anvers i altres ciutats belgues. Fa un any, l'Ajuntament, atenent la petició d'un grup de veïns va plantejar el canvi de nom de la via per dedicar-la al poeta Miquel Martí i Pol. Amb tot, el nom de Sancho de Ávila està tan arrelat a la cultura popular fúnebre de Barcelona que els serveis funeraris de la ciutat, des del 2011 en mans del grup privat Mémora, de seguida van manifestar que en cap cas modificaran el nom del tanatori, encara que es rebategi el carrer.

L'edifici de l'antic canòdrom en l'actualitat

JOAN MOREJÓN

El Canòdrom

Als anys 60 es va viure el gran "boom" urbanístic al voltant de la Meridiana, i l'eufòria constructiva va atraure també alguns arquitectes d'avantguarda que hi van projectar edificis singulars. D'aquesta època és la Casa Meridiana (un discutit bloc d'habitatges amb aspecte exterior de rusc d'abelles per a classes populars firmada pel bufet Bohigas, Mackay i Martorell el 1965) o, una mica més endavant, la multipiramidal parròquia de Sant Joan Bosco, obra de Ricard Sancho i Francesc Escudero, consagrada el 1974 i que molts veïns encara avui anomenen "l'església rara". De tots ells,

el que ha tingut una trajectòria més erràtica és el canòdrom que es va aixecar el 1962 en una zona d'horts a l'alçada del carrer Concepción Arenal, entre els barris del Congrés i els Indians. Els arquitectes Antoni Bonet i Josep Puig Torner van projectar una ambiciosa tribuna metàl·lica en forma de fus i grans vidrires, que es va endur un premi FAD l'any següent. En sis mesos, ja acollia curses de llebrers. Era una època en què les apostes amb competicions de gossos eren un espectacle relativament popular, ja que hi havia fins a quatre canòdroms a la ciutat. Però mentre els altres van anar

tancant tots al llarg dels anys 70 i 80, el de la Meridiana va sobreviure, gràcies a un públic reduït però molt fidel format bàsicament per jubilats, que passava la tarda prenent el sol a la graderia, apostant o al bar. Hi havien arribat a treballar 60 persones i, en els primers anys, va ser un lloc habitual d'exhibicions de la unitat de cavalleria de la Guàrdia Urbana. Encara que l'espectacle revestia certa solemnitat (s'hissaven banderes dels diversos països de procedència dels animals competidors), amb el temps es va anar degradant, i cada cop van ser més freqüents les veus que en demanaven el tancament, ja fossin grups de defensors dels animals (que hi van fer algunes manifestacions a l'entrada a partir de l'any 2004), associacions de control de la ludopatia, i els veïns dels barris del Congrés i els Indians, que reclamaven equipaments públics i espai verd en el gran solar que ocupava la pista.

El canòdrom, cada cop menys rendible econòmicament, va deixar d'acollir curses el 2006. L'Ajuntament va anunciar aleshores que acolliria un centre dedicat a la creació artística contemporània, vinculat al Macba, que va arribar a inaugurar l'alcalde Jordi Hereu l'any 2010, després d'unes reformes de condicionament. L'espai, però, mai no va arribar a entrar en funcionament. La nova administració de Xavier Trias, l'any 2012, va avortar el projecte i en va acomiadar el director, Moritz Kung, que portava anys treballant per a un espai inexistent. Per al 2016, s'ha anunciat que s'hi establirà un viver per a empreses innovadores. Les entitats veïnals del sector continuen reclamant una escola bressol i un casal per a la gent gran en l'esplanada que ocupava l'antiga zona de curses.

L'aventura de creuar la Meridiana

NÉSTOR BOGAJO

Les entrevistes per a aquest reportatge les vaig haver de fer per telèfon entre setmana. Avui diumenge les escolto sobre el terreny. Són testimonis de quatre persones que fa anys i panys que creuen l'avinguda Meridiana; gent que, durant dècades, va haver de recórrer a túnels, passarel·les oscil·lants o -en el millor dels casos- passos de vianants sovint massa allunyats entre si, tot per tal de cobrir la cinquantena de metres que separen les dues voreres d'aquesta artèria de la ciutat.

Abans del pont de Sarajevo

Pepe Lacorte viu a la Trinitat Vella, però es va criar a la Trinitat Nova. Recorda la Meridiana de finals dels cinquanta, quan encara no es deia així. "Era una carretera. ¿La antiga carretera de Moncada? No me acuerdo. Aquello era peor que una comarca". "Cuando yo era pequeño, había un paso subterráneo, un túnel que se utilizaba para entrar al barrio en coche. Iba por debajo de los trenes y a menudo también lo pasábamos a pie. A veces, por adelantar, cruzábamos por la carretera. La verdad es que en aquellos tiempos no había el tráfico que hay ahora". "Al cabo de un tiempo, montaron los famosos puentes verdes, que han seguido en pie hasta hace poco. También los había por el Clot. El que separaba (sic) las dos Trinidades empezaron a construirlo por ambos lados y, cuando fueron a unirlos, no encajaba: había un desnivel de 30 centímetros". "El puente se movía si alguien saltaba o si lo cruzaba mucha gente. Imagino que estaba calculado. De hecho, nunca pasó nada". La Meridiana era ja una via ràpida i l'administració franquista va pensar que els ponts serien menys perillosos que els passos zebra. Potser sí. Però, de

"A pesar de pasarlo mal, había que cruzar la Meridiana si queríamos ir de Trinitat Nova a Trinitat Vella, donde había más vidilla"

còmodes, no ho eren pas. "Estuvimos un tiempo jodidos. En los años sesenta y setenta lo pasamos bastante mal: piensa que los chavales de Trinitat Nova hacíamos vida en Trinitat Vella. Allí había más vidilla. Se hacían las fiestas populares. Había comercio, la iglesia, un centro para mayores... A pesar de las dificultades, había que cruzar".

De la Prospe a Sant Andreu

Pepa Calatrava, veïna de la Prosperitat, va estar molts anys creuant la Meridiana pel pont-passarel·la que unia el carrer d'en Tissó i la plaça de Mossèn Clapés. "Hasta que no llegó el metro a Via Júlia, la única opción para quienes trabajábamos en el centro era cruzar el puente y cogerlo en Torras i Bages". "En los setenta, la calle Tissó no era calle ni era nada. Donde estaba el puente, era un descampado, un barrizal auténtico. Al otro lado, acababa en pendiente. Fue una chapuza. Imagino que quien lo diseñó lo hizo desde su casa y no pensó que él fuese a cruzarlo nunca". "Era un puente metálico, con adoquines, con sitio para una persona de ida y otra de vuelta; no cabía nadie más. A ambos lados, una rampa y una escalera, bastante empinada. Con el tiempo, los peldaños se gastaban y el reborde de hierro te podía enganchar un zapato. Al final ya estaba bastante mal. La rampa, si llovía, era una pista de patinaje. Lo más bonito era que, como se le ocurriese a alguien

ARXIU ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL CLOT-CAMP DE L'ARPA

A dalt, pont de la Meridiana a la plaça del Doctor Serrat, al barri del Clot, amb pintades contra el Pla Comarcal i demanant més zones verdes. A sota, la via a l'alçada de Consell de Cent amb 10 carrils

que llegaba tarde al trabajo ponerse a correr, ya te podías agarrar, porque aquello cimbrea. Parecía que fueses a salir volando. La barandilla no protegía demasiado: yo hago 1,62 y me llegaba a la cadera". "En invierno, te pelabas de frío; en verano, de subida, te asfixiabas de calor". "Así era todo hasta que, un día, un camión se cargó el puente. Durante un tiempo no tuvimos puente. Luego pusieron otro, militar". Ara riu, però reconeix que es va alegrar de no estar creuant el pont aquell dia.

A la plaça dels jardins d'Elx

Josep Carbonell va ser el primer president de l'Associació de Veïns de la Sagrera. També aquí creuar la Meridiana era tot un problema. "Els qui vivíem per l'edifici del Banc Central, al costat del carrer de Garcilaso, havíem d'anar fins a la placeta que hi ha abans d'arribar a l'Hipercor, on hi havia un pas soterrat, o fins al semàfor de Felip II. Per anar de banda a banda, t'hi podies estar 10 minuts. El barri estava partit pel mig. Gent de l'altre costat no anava al mercat de Felip II, perquè represen-

tava una bona caminada". "El pas soterrani, al principi, era només d'escales, però després van fer una rampa, per als qui portaven carro. Algunes vegades hi dormia algú... Un cop hi vam fer passar els gegants de la festa major!". "I el pas zebra era on és ara. Una vegada, un 600

"Els ponts eren un veritable desastre. Per a l'única cosa que anaven bé era per col·locar les pancartes de l'associació de veïns"

va picar amb un cotxe que tenia al davant i va sortir volant. Si no haguéssim sortit corrents, ens hauria enganxat a tots els que estàvem esperant per creuar". Carbonell manté que, d'ençà que es va posar el semàfor de Garcilaso, es va guanyar una plaça, la dels jardins d'Elx. "Abans, per a molts, anar-hi era tota una excursió; i ara la tens al costat". I recorda la fesomia d'aquella via

ràpida que dividia el barri: la vorera estreta, el carril lateral, la barana de ferro -que havia d'impedir el pas als vianants pel mig de la carretera- i els carrils del mig. I, a l'altra banda, el mateix. "La gent gran no solia saltar la barana, però el jovent, de vegades, sí. No era difícil de saltar i sovint estava trencada". "Ara creuem en un minut, tot i que el semàfor dura el doble per als cotxes que per als vianants", lamenta.

Des del Clot, sense ponts

Miquel Catasús, membre de l'Associació de Veïns del Clot-Camp de l'Arpa, parla de la Meridiana que es va trobar quan va venir a viure al barri, als anys setanta. "Posar 12 carrils en una via d'una cinquantena de metres havia estat una salvatjada: no van deixar espai per a la vida ciutadana". "El franquisme prioritza el cotxe, i de passos zebra en van fer molt pocs, al principi; potser un cada 200 metres. La gent havia de fotre uns tómbols molt grans. Com a solució, van fer uns ponts. Però tampoc no eren una gran solució, ja que, per anar a l'altra banda, també havies de fer uns 200 o 300 metres". "No dic que els ponts estiguessin malament estructuralment: el que estava malament era el mateix concepte del pont: una persona jove, els podia pujar, però la gent gran... Molta gent, per anar al mercat, havia de creuar-los amb els carros de la compra, o anar a buscar el pas de vianants". Al pont, de nit, no era estrany que es donessin episodis de delinqüència. "Jo un dia vaig tenir un bon ensurt!". "A l'associació de veïns -reconeix-, els ponts ens anaven bé per posar pancartes, però, per a tota la resta, eren un desastre!". N'enumera tres: "Un a Clot-Meridiana, un altre a Aragó-Sèquia Comtal i el següent a l'altura del carrer de la Muntanya, a la plaça del Doctor Serrat". Ara ja no en queda cap dels tres. "Amb la reforma de la Meridiana olímpica, es va passar d'una situació infernal a una situació aguantable. Vam aconseguir la meitat del que volíem. Ara queda l'altra meitat".

Els barris exigeixen una via més humana

ANDRÉS NAYA

Sembla ser que finalment alguna cosa es mou a la Meridiana. Els barris, les seves entitats, han reaccionat davant el nou govern municipal i han creat una comissió de treball sobre el futur de l'avinguda, formada per les associacions de veïns i veïnes de les zones afectades. De moment han aconseguit la creació d'una Taula de Participació de la Meridiana, amb representació veïnal, d'entitats, comerciants i tècnics i grups municipals. Ara s'ha de concretar el calendari de reunions per fer realment efectiva l'elaboració d'un projecte integral per a tota la via.

El primer pas de la comissió de barris va ser la publicació, el passat 7 de setembre, d'un document on s'exposaven els principals problemes globals existents i les línies generals de reivindicació (el podeu trobar de manera detallada en el número 137 de *Carrer*, pàgina 30). Recordem que el document es concretava en les següents idees: La Meridiana ha de deixar de ser una autopista; S'ha de prioritzar el transport públic i la bicicleta; La

Tot i que el moviment veïnal vol solucions globals per a tota l'avinguda, cada barri viu problemàtiques concretes que cal estudiar tram a tram

Meridiana és un espai "deshumanitzat"; Cal una solució per a la barrera entre barris, un "mur" innecessari.

Els barris aspiren a què en el procés participatiu obert a les entitats es pugui disposar dels mitjans necessaris, informació suficient i a temps, i evitar fets consumats. Volen deixar de ser part de la "ciutat oblidada".

Les problemàtiques zona a zona

El veïnat té clar que l'avinguda Meridiana s'ha de repensar com una problemàtica global, de banda a banda, i fent pinya entre els barris per aconseguir uns objectius comuns. Però també és cert que cada barri està afectat de manera diferent per situacions concretes. A risc de poder ser

JOAN MOREJÓN

Les illes centrals on esperen els vianants quan no dona temps a creuar són espais insegurs

repetitius, ens ha semblat que era important que les associacions veïnals es poguessin explicar. Aquestes són les aportacions rebudes.

Poblenou

Salvador Clarós, president de l'Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou, resumeix en cinc punts les prioritats per al tram entre Glòries i el Parc de la Ciutadella: Ampliació de les voreres del costat de Poblenou; Cobriment de les vies de Renfe i urbanització dels solars qualificats de verd; Millorar les cruïlles dels carrers Bolívia amb Meridiana i el Teatre Nacional, Tànger, Ali Bey i Sancho de Àvila.; Repensar la ronda Meridiana (Almogàvers i Marina) per donar

continuitat al carril bici, disminuir els carrils de circulació i aproximar les voreres i itineraris de vianants.; Disminuir l'amplada de la plataforma del Tramvia des d'Almogàvers fins al passeig Pujades i reconfigurar l'espai.

Fort Pienc

Al contrari que al Poblenou, a Fort Pienc no hi ha habitatges tocant a la Meridiana, explica Gisela Boronat, membre de l'associació de veïns, però sí equipaments com els Encants, el Teatre Nacional, l'Auditori i l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Les prioritats per al barri són: Cobriment de les vies de tren entre els carrers Cartagena i Castillejos; Obertura del carrer Castillejos, ara tallat per la

Meridiana; Voreres de la part mar més practicables, ja que ara són molt estretes i impedeixen la mobilitat.

Clot-Camp de l'Arpa

Segons explica Miquel Catasús, actual secretari de l'AV, la Meridiana, a l'alçada del Clot, té dues seccions diferents: entre Glòries i València té forma de rambla i de València a Navas és bulevard. La part rambla és més segura de creuar, però en alguns trams les voreres laterals són massa estretes, haurien de tenir com a mínim de 5 a 6 metres. A la part de bulevard, la gran dificultat és travessar l'avinguda, ja que s'ha de superar l'espai

PASSA A LA PÀGINA 24 ➔

Cronologia d'una avinguda lligada al ferrocarril

ANDRÉS NAYA

1855. Es construeix la via del Ferrocarril de Nord.

1859. Al pla d'Ildefons Cerdà per a l'Eixample de Barcelona ja apareix projectada l'avinguda i la plaça de les Glòries com una nova centralitat que ha d'unir les tres grans vies: Meridiana, Diagonal i Gran Via.

1890. S'aixequen els tallers de Renfe per a la via ferroviària en un entorn de conreus, horts i algunes masies.

1907. S'aprova el pla Jaussely, que contempla l'enllaç de la zona de l'eixample de Barcelona i els pobles agregats, i determina diferents traçats viaris, entre els quals la Meridiana i els cinturons de ronda.

1928. Els Encants de Barcelona són traslladats a la plaça de les Glòries de manera provisional, amb motiu de les reformes urbanes lligades a l'Exposició Internacional. Allà es van quedar durant 80 anys fins que el 2013 es van traslladar a la ubicació actual, entre els carrers Casp i Castillejos.

1932. La Generalitat presenta el pla d'enllaços ferroviaris, en el qual es projecta que el tren de la Meridiana

ARXIU AV CLOT-CAMP DE L'ARPA
Meridiana a l'alçada del Clot, anys 50

circuli soterrat.

1934. Construcció dels túnels ferroviaris.

1936. La via rep el nom d'avinguda de la URSS. Els túnels són utilitzats com a refugis antiaeris.

1944. Es construeix la Urbanització Meridiana, un barri de cases baixes.

1948. Comença la urbanització, en precari, dels voltants de Meridiana.

1954. Comencen les obres del cobriment de les vies, que deixen sense ús els tallers de Renfe. La Línia 1 del metro, que ja funcionava amb altre nom, arriba a la Sagrera.

1955. S'inicia la urbanització per sobre

de les vies del tren entre la plaça de les Glòries i l'estació de Sant Andreu Arenal (Fabra i Puig), amb una amplada de 50 metres.

1959. Continua la urbanització entre Fabra i Puig i la carretera de Ribes.

1960. Es construeix "La Colmena", edifici dels arquitectes Josep Maria Martorell, Oriol Bohigas, i David McKay, al número 302-312 de la Meridiana, que rebrà un premi FAD.

1964. Urbanització definitiva entre Glòries i Fabra i Puig.

1965. S'inicia la segona fase d'urbanització, de l'estació de Sant Andreu Arenal fins als barris de Trinitat Nova i Trinitat Vella.

1966. Enderroc de la masia de la Torre del Baró, construïda el 1797.

1967. El 13 de juny s'obre a la circulació el tram fins a Trinitat Nova i Trinitat Vella, que es connecta a l'autopista de Granollers. En aquest moment, la Meridiana es converteix en una via ràpida. Entre els carrils laterals s'instal·len tanques que impedeixen el pas. Hi ha protestes veïnals per la supressió del pas de vianants i es demana que es restableixi la comunicació entre els barris. Els veïns de

ARXIU FAVB

Construcció de Sant Joan Bosco

Trinitat Nova i de Trinitat Vella tallen el trànsit a la Meridiana i es produeixen enfrontaments amb la policia.

1970. Trinitat Nova reclama la reparació del mur que protegeix el barri de la via ràpida.

1974. Inauguració de l'església Sant Joan Bosco a la plaça Ferran Reyes.

1975. Construcció de l'edifici Meridiano Cero, amb 1.180 habitatges, aixecat als antics terrenys de la fàbrica Pegaso.

1976. Es constitueix la Coordinadora de Barris per aconseguir que es

PASSA A LA PÀGINA 24 ➔

➔ VE DE LA PÀGINA 23

equivalent a 9 carrils de circulació, o bé aturar-se al mig d'unes illetes estretes i poc protegides. És una zona molt perillosa per a la gent gran i la mainada.

Respecte a la rambla, el barri demana un estudi específic que valori si es manté el format mixt rambla-bulevard o si és millor que tot sigui bulevard des de Glòries. Sense tancar-se a cap proposta, es demana participació i que la solució final sigui consensuada. Al mes de gener se celebrarà una assemblea veïnal sobre el tema.

Navas

Albert Iserte, president de l'Associació de Veïns i Veïnes del barri de Navas, pensa que s'ha d'aconseguir que l'entrada i sortida de Barcelona per la Meridiana sigui àgil, però també s'ha d'estudiar un projecte global amb més arbres, que faci menys freda l'avinguda, més "humana".

A Sant Andreu de Palomar es parla directament de "la gran muralla" que representa el desnivell entre la barriada i l'avinguda

Respecte a la plaça Ferran Reyes (on es troba la singular parròquia de Sant Joan Bosco), i avui partida en dos, s'hauria de fer "més compacta i permeable".

Sagrera

Oleguer Méndez, de l'Associació de Veïns de la Sagrera, destaca dos aspectes prioritaris a treballar. El primer, afrontar "l'efecte barrera" que la Meridiana suposa per al barri, i que afecta la mobilitat i la comunicació. S'hauria de donar més temps de pas per als vianants als semàfors. D'altra banda, hi ha el greu problema de la contaminació de l'aire i l'acústica. La zona està suportant més de 75 decibels de soroll, quan el màxim permès és de 60. Proposen que els 110.000 vehicles que travessen diàriament l'avinguda es redueixin com a mínim a 80.000.

El Congrés i els Indians

Daniel Playán, de l'associació de veïns de Congrés-Indians, ressalta com és de perillós creuar l'avinguda, especialment per a la gent gran. Els accidents són nombrosos. Haver d'esperar-se a la illeta central

JOAN MOREJÓN

Els semàfors, que donen pas als cotxes o als vianants, al centre del debat

per creuar significa quedar desprotegit. El carril bici va per sobre de la vorera i crea molts problemes als vianants, especialment a les zones on hi ha contenidors d'escombraries i als passos per creuar, ja que els veïns s'hi esperen envaint el pas de les bicicletes. Com els altres barris, pateixen problemes de contaminació atmosfèrica i soroll.

Sant Andreu de Palomar

Pau Maduell, de l'Associació de Veïns de Sant Andreu de Palomar, parla directament de "la gran muralla" per referir-se a la Meridiana. L'efecte barrera de les vies del tren no es va solucionar quan s'havia de fer, en el moment que es van soterrar i es va urbanitzar l'avinguda.

"Des del nostre barri, només es veu un mur. Per creuar-lo, s'han de salvar entre 5 i 10 metres de desnivell". Explica que al costat mar de l'avinguda directament no hi ha voreres, per tant no hi poden circular les persones. Està clar que no estem parlant d'un veritable carrer de la ciutat. "Quan s'ha d'esperar un semàfor per creuar, la sensació que tens és que està avariament, pel temps que triga en donar pas al vianant. Si no dona temps a creuar, t'has d'aturar a l'illeta, enmig d'un infern de cotxes que superen amb escreix els 50 quilòmetres de velocitat permesos". Per a l'associació de veïns, les prioritats són clares: cal eliminar carrils, augmentar la freqüència semaforica per als vianants, potenciar el carril bus i el

carril bici i, sobretot, ser valents i baixar "la muralla" a un nivell raonable per als qui viuen en aquesta part del barri.

Porta

Julio Morras, president de l'associació de veïns, explica que la junta de l'entitat dona prioritat a la reordenació urbanística de la confluència dels terrenys de Renfe-Meridiana amb la Meridiana i el passeig de Fabra i Puig. S'ha de donar prioritat al vianant, ja que actualment el semàfor dona poc temps per creuar. Com en tota l'avinguda, es prioritza el pas del cotxe. El carril bici no s'ha de ubicar a l'espai per a vianants, ha d'estar segregat a la calçada, i no pot acabar a Nou Barris, ha de continuar fins a Montcada. Un altre aspecte a tenir en compte és que a l'avinguda s'hauria de reservar un espai per a aparcament, per poder alliberar espai que ara ocupa el cotxe al barri.

Prosperitat

Segons l'Albert Recio, de l'Associació de Veïnes i Veïns de Prosperitat, el principal problema és que si un vianant vol creuar la Meridiana també ha de creuar l'avinguda Rio de Janeiro, ja que les dues vies conflueixen al barri. Per tant, es pot trigar 5 minuts en fer el total del trajecte. Molta gent creua en vermell, i és perillós. El cotxe mana. És imprescindible reduir el número de carrils i modificar els temps d'espera dels semàfors a favor del vianant.

Trinitat Nova

Preocupen dos temes, segons explica Ramon Casas, president de l'associació de veïns. D'una banda, els blocs d'habitatges que estan a tocar de la Meridiana pateixen una forta contaminació, atmosfèrica i acústica. És important reduir el nombre de cotxes que hi passen. D'altra banda, el semàfor que es troba al carrer Llosa obliga els vianants a esperar massa temps. A vegades, 10 minuts!

Trinitat Vella

Manoli Vera explica que l'Associació de Veïns de Trinitat Vella se suma a totes les reivindicacions que estan plantejant els barris sobre el conjunt de l'avinguda, però sota la sospita que les reformes potser no arribaran al barri: estan acostumats que les intervencions sempre acabin a Fabra i Puig. La millor inversió que s'ha fet fins ara és la construcció del pont de Sarajevo, que ha permès unir Sant Andreu amb Nou Barris a l'alçada de les oblidades Trinitats.

Cronologia d'una avinguda lligada al ferrocarril

ARXIU AV PROSPERITAT

Prosperitat celebra el "Mundialito"

➔ VE DE LA PÀGINA 23

construeixin als terrenys de Renfe-Meridiana els necessaris equipaments i per poder participar en la seva planificació. La formen les associacions de veïns del Turó de la Peira, Sant Andreu, Porta i Prosperitat.

✓ L'any 1976 tornen a ser autoritzades les vagues generals. La Meridiana és recorreguda pels treballadors en jornades de lluita pels drets laborals.

1977. L'Ajuntament compra 32 hectàrees que ocupava la Renfe.

1982. La Meridiana és l'escenari del

"Mundialito", acció reivindicativa del veïnat de Prosperitat per exigir que l'avinguda Rio de Janeiro no esdevingui una altra autopista.

1983. S'inicien les obres de manteniment del túnel a l'alçada de Nou Barris i Sant Andreu, que hi injecten tones de ciment. La premsa denuncia: "El túnel de la Meridiana, insegur".

1987. El 2 d'abril ETA fa explotar un cotxe bomba a l'Hiperpor, a l'edifici de Meridiano Cero. Hi van morir 21 persones, entre elles l'arquitecte Manuel Valls, autor del Pla Popular de Santa Coloma. Milers de veïns i veïnes es concentren per condemnar l'atemptat.

1988. Trinitat Nova reivindica semàfors i millor senyalització a les parades d'autobús. A Prosperitat, a l'alçada del carrer Tissó, hi havia una passarel·la que comunicava Nou Barris amb Sant Andreu. L'11 de març, a un camió que entrava a Barcelona se li va obrir el bolquet i hi va col·lisionar. La passarel·la va quedar destrossada. L'exèrcit hi va instal·lar un pont provisional de 40 metres de llarg i 60 tones de pes.

1989. A l'alçada del carrer Tissó es col·loca un semàfor que substitueix el pont provisional.

BERNAT BORRÀS

Indicacions del Tramvia del Besòs

1990. Els veïns de Prosperitat protesten perquè s'han d'esperar tres minuts per creuar el semàfor i hi ha molts accidents.

✓ Aprofitant les obres de la Barcelona olímpica i les constants queixes veïnals, s'inicien diverses obres per "pacificar" la Meridiana.

✓ Es construeix un petit tram de rambla des de la plaça de les Glòries al carrer València, però queda a mig fer. Més endavant es decideix fer un bulevard: es treuen tanques, se suprimeixen passarel·les, es col·loquen semàfors, s'amplien voreres i es redueixen carrils de circulació. Unes modificacions

importants però insuficients per al veïnat. Les obres finalitzen el 1998.

Pasqual Maragall inaugura el Pont de Sarajevo sobre la Meridiana, que uneix per fi les dues trinitats i que serà batejat el 12 de desembre de 1998. Barcelona s'havia solidaritzat amb la ciutat en guerra, declarant-la "Districte 11".

1993. La subcentral elèctrica situada al costat de la Meridiana pateix un gran incendi. Des de gran part de la ciutat es va veure l'enorme columna de fum, i molts abonats es van quedar sense electricitat. No funcionaven ni el metro ni els semàfors.

1996. Inauguració del Teatre Nacional, edifici de l'arquitecte Ricardo Bofill.

1999. Inauguració de l'Auditori, de l'arquitecte Rafael Moneo.

2004. Entra en funcionament el Trambesòs, que uneix la ciutat amb el Barcelonès Nord. De moment ha quedat sense connexió amb el Trambaix.

2015. Durant els mesos de juliol i agost es fan obres al Pont de Sarajevo per constituir-lo com a "Porta de Barcelona".

✓ L'11 de setembre, per la Diada, una enorme manifestació que demana la independència de Catalunya ocupa 5 quilòmetres de l'avinguda.

27 **Centenari de l'Institut Mental**

28 **La plaza Medinaceli, sin vecinos**

29 **Què es fa als Ateneus de Fabricació?**

CARRER

L'11 de novembre s'han commemorat els 25 anys de l'esfondrament del bloc del carrer de Cadí, 33, al barri del Turó de la Peira (Nou Barris). La investigació del fatídic succés va incorporar al nostre vocabulari una nova paraula, aluminosi, que esdevindria un malson col·lectiu que ens despertava de cop de la letàrgia maldestra del "desarrollismo" franquista

Aluminosi, crònica d'una mort anunciada

LAURA DE ANDRÉS CREUS

Havia plogut amb força tot el cap de setmana. Feia poca estona que el bar Cadí, on s'aplegava tot el jovent del barri del Turó de la Peira, havia abaixat la persiana. A dins només hi quedaven el propietari i un cambrer. A un quart de quatre, un soroll eixordador els va agafar de sorpresa. La reacció va ser immediata: buscar aixopluc sota la barra del bar. Sort en van tenir. L'immoble del carrer Cadí, 33 s'acabava d'esfondrar. Els forjats dels menjadors de les portes quartes havien cedit. Menys sort va tenir la veïna del quart quarta que, en sentir el terrabastall, havia sortit d'una revolada del dormitori. Al menjador ja no quedava res, tampoc el terra. Va morir a l'acte. Altres veïns resultaren ferits de diversa gravetat.

Aquell 11 de novembre de 1990, el barri del Turó de la Peira va despertar sumit en el caos i la tragèdia. La façana de l'immoble sinistrat es mantenia sorprenentment dreta, immune al rebombori, com un testimoni absent de la devastació, mentre els mobles i estris que els bombers havien pogut rescatar jeien al bell mig del carrer. A banda i banda, veïns i veïnes que, alertats pel boca-orella, observaven bocabadats l'anar i venir del personal d'emergència i els serveis tècnics municipals, amb el

Les joves institucions democràtiques van haver de pagar els nyaps del desarrollisme franquista

cor compungit i la ràbia als ulls i l'ànima. Com l'Antonia Pazos, qui recorda com s'estenia la incertesa i la por entre el veïnat. Perquè tothom sabia que, tard o d'hora, allò acabaria passant. I, sobretot, perquè eren conscients que allò que els seus ulls veïen incréduls es podia haver evitat.

Feia anys i panys que els veïns i veïnes del Turó de la Peira denunciaven que al barri li'n passava una de grossa. Sostres i parets clivellats, façanes i balconades que es despenen, filtracions d'aigua gairebé inexplicables. Feia poc

ARXIU ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES TURÓ DE LA PEIRA

L'11 de novembre de 1990 va caure l'edifici del carrer de Cadí afectat d'aluminosi, matant una veïna

temps havien anat més enllà de les queixes formals al constructor dels immobles i havien aconseguit implicar l'Ajuntament en les seves reivindicacions. Sota el seu encàrrec, l'arquitecte municipal Aldo Bruni va determinar que es necessitarien uns mil milions de pessetes per reparar el que ell insistia en anomenar "envelliment prematur" dels edificis, a manca d'una terminologia més acurada. Pocs mesos després havia esdevingut el sinistre. La investigació preliminar de l'esfondrament de Cadí 33 va esclarir algunes coses. Que només una de les biguetes dels forjats havia quedat collada al seu recolzament. Que el filferro de les biguetes estava molt deteriorat, fins i tot trencat, a causa de l'oxidació. Que el ciment aluminós amb què havia estat construït el barri no era ni de bon tros segur.

Promotor sense escrúpols

El Turó de la Peira es va alçar del no-res entre 1953 i 1961. El seu promotor i constructor, Román Sanahuja, havia sabut treure el suc de la situació: una allau migratòria sense precedents i una manca d'habitatge endèmica agreujada per les circumstàncies. Les lleis van emmotllar-se als seus desit-

jos. Necessitava construir 5.000 habitatges ràpid i en massa. Per aquesta raó, salvant les deficiències del mercat d'aquella època, Sanahuja tria el ciment aluminós que, tot i ser més car que el portland, li ofereix un enduriment ultrarràpid: en només 24 hores pot fabricar les biguetes ad hoc i col·locar-les immediatament en obra. En només vuit anys, el barri està enllestit. No va ser l'únic a optar per aquest tipus de ciment, l'Electroland, de Ciment Molins, l'única fàbrica de ciment que va fabricar l'aluminós per a l'Estat espanyol. Entre 1955 i 1965, a ritme que les necessitats d'habitatge urgien, la producció de ciment aluminós va passar de 23.065 tones a poc més de 62.000 tones. El màxim apegeu del consum del ciment aluminós a casa nostra es produeix molt temps després que el 1943 França, el país que havia vist néixer aquest ciment sota la marca Lafarge, n'hagués limitat taxativament el seu ús en obra civil. Per què? Doncs perquè feia temps que observava que la seva porositat donava problemes seriosos, que en ocasions malmetien les construccions i provocaven esfondraments. Altres països s'havien sumat a les restriccions i prohibicions del ciment

aluminós. A Espanya, la idea del ciment ultrarràpid tot just qullava en un context de necessitats del guió i d'ostracisme dictatorial, que inclús va aconseguir fintar les serioses advertències que l'arquitecte francès Henri Lafuma va exposar en sengles conferències a

"El dolor més gran que hem hagut de viure els veïns del Turó és veure com ningú no va pagar per aquest cas"

Barcelona i Madrid, el 1963. A Espanya no va ser fins el 1968 que es demana una justificació específica per al seu ús, fins que el 1973 queda prohibit.

Després del sinistre a Cadí, l'Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya (Itcc) determina que més de la meitat dels habitatges construïts entre el 1950 i el 1970 -un total de 871.887- contenen parcialment o totalment ciment aluminós, i fixa el cost de les reparacions en més de 88.000 milions de pessetes. Mentrestant, al barri que havia vist esclatar l'alar-

ma social, els veïns havien enfilat judicialment Sanahuja i Ciments Molins com a presumptes culpables penals -el sinistre havia fet una mort-, i a les administracions estatals, autonòmica i local per la seva desídia i irresponsabilitat davant l'ús del ciment aluminós i la vigilància del parc immobiliari. La sentència, però, va caure com un gerro d'aigua freda: el jutge no troba raons de pes perquè algú pagui les conseqüències penals del sinistre. "Sabem que era molt difícil demostrar-ho, perquè també acusàvem les administracions per la seva desídia", explica José Molina, l'advocat que es va encarregar del cas. És d'aquesta manera com a les joves institucions democràtiques els va tocar pagar els plats trencats dels nyaps del desarrollisme franquista. Inclús amb episodis del tot grotescs, com les indemnitzacions milionàries que els Sanahuja van rebre pels pisos i locals dels quals eren propietaris a principis dels noranta.

Treure's l'estigma

Tothom va sortir airós de les seves responsabilitats. Aquest és el plany més gran que han hagut de pagar els veïns del Turó de la Peira, que ràpidament van haver d'abandonar les lamentacions per lluitar, tant als despatxos com al carrer, per obtenir habitatges dignes, o bé a través de l'enderrocament dels blocs existents i la construcció de nous, o bé amb la rehabilitació profunda dels existents. En total, en els següents 13 anys, 11 illes amb 142 edificis van haver de ser completament rehabilitades. Cinc més es van tornar a alçar. Durant aquests anys, més de 2.000 puntals van conviure amb els veïns i les veïnes a casa seva, recordant-los la precarietat de les construccions que un dia van adquirir o llogar a un home sense escrúpols que va enriquir-se a costa dels que menys tenien. "El dolor més gran que hem hagut de viure els veïns del Turó és veure com ningú no va pagar per aquest cas", rebla Antonio Silva, president de l'Associació de Veïns del Turó de la Peira. Tot just 25 anys més tard el barri és un altre, però la lluita per treure's del damunt l'estigma de l'aluminosi continua. "Cal girar full per afrontar amb garanties els nous reptes del barri", reivindica Silva.

Sogeur, SA, Gestora de Cooperatives d'Habitatge a Catalunya

Activitats. Quart Trimestre 2015

Solucions: Com acabem l'any

Promoció les Casernes de Sant Andreu:

Les obres van començar el mes de setembre de 2014 i està previst que s'acabin el pròxim mes de març de 2016.

Promoció Hospitalet- Plaça Europa:

Les obres van començar el mes d'octubre de 2014 i està previst que s'acabin el pròxim mes d'abril de 2016.

Promoció Can Batlló:

Les obres van començar el mes d'abril de 2015 i està previst que s'acabin el pròxim mes de setembre de 2016.

Promoció Plaça de la Gardunya: Inici d'obres previst per al mes de febrer de 2016.

Promoció del Turó de la Peira: Inici d'obres previst per al mes de febrer de 2016.

El 'Mental', història centenària i final mesquí

Nou Barris recorda el centenari de l'Institut Mental de la Santa Creu, una institució pionera en el tractament de malalties mentals que va tenir un trist final

ALBA ARNAU

Els centenaris d'institucions com la de l'Institut Mental de la Santa Creu, a Nou Barris, haurien de celebrar-se amb tota la patxoca que correspon a un centre que va ser pioner en la seva època. Malauradament, però, queda poc llegat en peu i un trist desenllaç per recordar. Malgrat la seva importància, la institució, l'edifici i el seu entorn van ser desmantellats i posats a disposició de l'especulació urbanística, i avui només resten en peu 3 dels 12 pavellons que l'arquitecte Josep Oriol i Bernadet va projectar. La seu del districte de Nou Barris, una comissaria de la Guàrdia Urbana i la biblioteca ocupen els edificis que han sobreviscut, gràcies principalment a la lluita veïnal. Va ser precisament la gent del barri la que, malgrat no poder evitar que tanqués el centre amb les fatals conseqüències que va suposar, va aconseguir que els espais es convertissin en equipaments útils per a la gent.

Construït entre 1885 i 1915, l'immens edifici d'estil neoclàssic

El doctor Pi i Molist va impulsar noves teràpies de salut mental i un tracte digne per a les persones ingressades

es va convertir en un equipament essencial per a la ciutat, ja que va ser dissenyat específicament per acollir centenars de malalts mentals: l'hospital tenia capacitat per a 700 persones. Eren espais amplis i ventilats, amb un entorn afable i envoltats de natura. La finca es trobava en terrenys agrícoles del barri d'Horta i Sant Andreu del Palomar i formava part de la parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina. Allà, el Doctor Pi i Molist impulsà noves teràpies i un tracte més humà i digne per a les persones allà ingressades que van suposar un gran canvi en les condicions de vida dels malalts. L'edifici s'articulava en dues grans ales de pavellons que s'unien a través d'un edifici central. Cada ala, la masculina i la femenina, comptava amb dues plantes, que servien com a centre de dia, la inferior, i com a dormitori, la superior. A més de la segregació de gènere, els malalts també eren dividits per edat, per gravetat i fins i tot per classe social. "El Mental" es va caracteritzar per ser un centre referent en el tractament de trastorns i malalties mentals, gràcies

Panoràmica de l'edifici a principis del segle XX, envoltat de conreus i natura

als professionals de la psiquiatria i psicologia dels que es va anar dotant al llarg dels anys.

Però a la dècada dels 60 l'Hospital de Sant Pau, del qual depenia l'Institut Mental, patia un gran dèficit econòmic. L'administració de l'hospital, anomenada MIA, (Muy Ilustre Administración) va donar permís per començar a trinxar la finca de Pi i Molist i va revendre parcel·les a empreses constructores. Gràcies al Pla Parcial de Can Ensenya es van requalificar els terrenys que ocupava la institució i es van començar a enderrocar pavellons sencers. A mesura que les dependències anaven a terra s'anava concentrant els malalts residents als blocs restants. Ni l'administració del centre ni les autoritats de la ciutat van ser clares amb els plans de futur que tenien per a la institució, els seus malalts i els seus treballadors, cosa que va provocar malestar i constants mobilitzacions d'empleats i veïns. Preci-

sament els veïns i veïnes van jugar un paper clau per salvar el "manicomí d'Horta" que era el nom amb el qual se'l coneixia popularment. Els rumors, i alguns diaris, apuntaven a la construcció d'un centre George Pompidou, projecte que va posar en peu de guerra el veïnat, que considerava que el barri necessitava un altre tipus d'equipaments, més bàsics, però que cobrissin les necessitats de la gent.

La prioritat no eren les persones

Però la batalla cabdal era la humana i, malauradament, cap responsable ni autoritat de la ciutat va prioritzar el benestar de les persones que portaven dècades vivint al centre. Com part de la teràpia i tractament de molts malalts, aquests havien creat vincles amb els veïns i comerciants de la zona. Aquest fet els ajudava a sentir-se integrats en la societat i els dotava d'estabilitat emocional. Els

experts van alertar en nombroses ocasions que la depredació que s'estava duent a terme al voltant de l'hospital afectaria greument els malalts. Alterar-ne l'entorn i les rutines els podia desequilibrar i empitjorar-ne el seu estat.

Finalment, al 1976 l'administració del centre va informar que la seva intenció era la de desplaçar els darrers interns a altres centres i acabar d'enderrocar l'antic recinte. Argumentaven que calia solucionar les condicions higièniques i sanitàries del recinte i desenvolupar una reforma del sistema psiquiàtric. Per contra, el Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya, així com el Col·legi de Metges van manifestar públicament la seva desaprovació cap a les intencions dels responsables.

Les fortes mobilitzacions veïnals, que en diferents ocasions van aturar les màquines excavadores, van obligar les autoritats a

negociar. El 20 de maig de 1985, les famílies dels malalts es van reunir per discutir la situació i van acordar constituir-se com a comissió per defensar els drets dels seus ingressats, unint-se així com a plataforma de pressió. Exigien que s'aturessin els trasllats i que es mantingués la institució i el servei que donava. Aquesta comissió va arribar a presentar una querrela contra els responsables de l'Institut Mental de la Santa Creu denunciant coaccions per traslladar els malalts en contra de la seva voluntat. Cap d'aquestes iniciatives, ni tan sols una carta signada per tots els malalts ingressats demanant que no se'ls traslladés d'hospital, van servir per fer canviar de parer l'Ajuntament de la ciutat, la Diputació de Barcelona ni els responsables de l'Hospital de Sant Pau.

L'Institut Mental de la Santa Creu va tancar les portes al 1987. Durant els darrers 10 anys els interns, un total de 320 persones, van ser traslladats, sovint amb en-

El barri no va poder evitar el drama humà de l'expulsió dels malalts, però sí que va guanyar la lluita per l'espai

gany i en contra del desig de les seves famílies, a altres hospitals, a pisos oberts que llavors començaven a funcionar com a experiències pilot. Tres mesos després del tancament i dels darrers trasllats es van registrar 15 morts de reallotjats. Aquell drama va ser denunciat pels veïns que, indignats, es van concentrar a la plaça de Sant Jaume portant 15 fèretres. Van fer curt, finalment 41 persones van finir en aquell procés.

enguany s'ha commemorat el centenari de la seva inauguració i el barri ha dedicat diverses activitats i exposicions a recordar la rellevància d'aquell centre i dels seus treballadors així com la mesquina de les autoritats que van prioritzar interessos polítics per davant del benestar de centenars de persones i les seves famílies.

KIM MANRESA

A l'esquerra, pintada recordant les víctimes i denunciant els culpables. A la dreta, els familiars dels afectats desallotjats per la policia

Gentrificación no es un nombre de señora

JESÚS MARTÍNEZ

“Gentrificación no es un nombre de señora; es un proceso de transformación urbana en el que la población original de un sector o barrio deteriorado y con pauperismo es progresivamente desplazada por otra de un mayor nivel adquisitivo.”

Esta explicación de gentrificación se podía leer en la exposición *Piso piloto*, expuesta hasta el 27 de octubre en el Centro de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB): “Exploración transversal y colectiva para hacer efectivo el derecho a la vivienda y a la ciudad”.

En *Piso piloto*, las letras maniobraban para dar visibilidad al problema de la especulación, la desigualdad y la acción política: “Cuando las ciudades de acogida no son acogedoras surgen desequilibrios que afectan al conjunto de la trama urbana”; “cuando las urbes desatienden el derecho a la vivienda y a la ciudad, son menos justas y sostenibles”; “de proletarios a propietarios”...

La plaza del Duc de Medinaceli, con la primera escultura de hierro de Barcelona (dedicada al almirante Galceran Marquet, adornada de tritones, caballos marinos y capricrios

En la plaza Medinaceli, donde nació el maestro de corales Josep Anselm Clavé, se constata la ausencia de vecinos

nios) cabe en una de las plantas del CCCB y podría haber sido la muestra del concepto de gentrificación.

En la plaza en la que nació el maestro de corales Josep Anselm Clavé, este reportero constata la ausencia de vecinos, especie en extinción:

En el número 1, la constructora La llave de oro está construyendo pisos de lujo: “La promoción se encuentra en la Plaça del Duc de Medinaceli, una de las zonas con más historia y encanto de Barcelona. Con viviendas que cuentan con vistas excepcionales al Port Vell, su localización permite disfrutar del Paseo Marítimo y de la oferta comercial y de ocio del Maremagnum. Descubra los orígenes de Barcelona, paseando por el Barri Gòtic, y disfrute de la mejor oferta cultural y gastronómica de la ciudad. Con óptimas comunicaciones viarias y una amplia oferta de transporte público”. En el cartel de cinco metros de largo, dibuja la piscina del terrado. Precio de los pisos: 528.000 euros+IVA.

En el número 2, Registre Civil, con un reloj de sol en la fachada: matrimonios canónicos, expedientes de nacionalidad, inscripciones de nacimiento...

En el número 3-4, la constructora Vopi 4 está levantando el selecto hotel Soho House: “Founded in London in 1995 as a private members’ club for people in the creative industries, Soho House & Co has since opened clubs across

MARC JAVIERRE

En la plaza Medinaceli conviven hoteles y promotoras inmobiliarias

Europe and North America, as well as restaurants, cinemas, spas and bedrooms”.

En el número 5, el edificio Marinter, con los consignatarios MacAndrews, Transcome Cruises y Lloyd’s Agency. Y la oficina 1183 de “la Caixa”. Y pisos turísticos.

En el número 6, el restaurante Gran Torino (litro de sangría, 9,50 euros). Y la Federació local de sindicats de la Confederación Nacional del Trabajo. Y la empresa de alquiler de bicis eléctricas W4nted.com, en la que trabaja el filipino Jesson: “Se ponían muchos vagabundos en esta plaza”.

En el número 7 y 8, el hotel Gran Medinaceli: “El Hotel Medinaceli, un hotel 4 estrellas recientemente ampliado y reformado, ocupa el antiguo palacio de los Duques de Medinaceli en el centro de Barcelo-

na. Con una magnífica ubicación en pleno barrio Gótico de la ciudad, al lado de la Rambla, y a dos pasos de la estación de metro de Drassanes, el hotel se convierte en la opción

Hoteles, pisos turísticos, promotoras inmobiliarias, bancos y restaurantes se han hecho con el espacio

de alojamiento perfecta para conocer y disfrutar de Barcelona con todas las comodidades”.

En un espacio relativamente reducido, tres hoteles.

En la esquina de la plaza con la calle Nou de Sant Francesc, mal-

vive en la calle el superviviente Alex (Beirut, Líbano, “eso, no; el año, no”). Lleva unos veinte años de mantero.

Sobre una manta roja, objetos recogidos en las basuras de la ciudad: brocas, tornillos, pulseras, libros (*Todo lo que podríamos haber sido tú y yo si no fuéramos tú y yo*, de Albert Espinosa), lijas, cables de teléfono, mecheros, interruptores, rasquetas, peines, fundas de raquetas de pádel, zapatillas, diamantes falsos (“no, no, son de verdad, de algo de verdad”)...

Los artículos los saca de una bolsa de Ikea, también de las basuras.

Risueño, acostumbrado a los palos, envarado. Con una mano vendada y con una uña sangrando, se toma a la ligera la vida, porque se le atragantan las tragedias (“mi país, como Siria”). La gente

del barrio le ayuda. Algunos ya le conocen de hace tiempo. Se le tiene estima.

Uno de los operarios marroquíes de Vopi 4, de la obra para los futuros pisos de lujo con solárium, emplea su descanso para extender un cable de acero en la pared que da a Nou de Sant Francesc. Como aprobación, Alex le da una palmada en la espalda: “Gracias, muchas gracias”. Les une una misma religión. Un mismo concepto de hombre samaritano, y les une la frase de *El puente sobre el Drina*, de Ivo Andric: “Nada une tanto a las personas como una desgracia vivida, atravesada conjuntamente y superada con ventura”. La desgracia de no tener que llevarse nada a la boca.

Alex.-Mira, estas ropas están nuevas, casi nuevas. Si veo un rasguño, una mancha, las tiro. ¿Yes? Impecables. -A medida que los va extrayendo, airea y revisa los cafetanes, las chilabas y las jalabas. Sí, impecables. Huelen a gloria. Ve, huele. Si ves alguna mancha, me dices. Son segunda mano, pero sin desgaste. Si veo mancha, devuelvo la ropa a la basura.

Reportero. -¿Rebuscas en las basuras?

A.-No busco, encuentro. Yo ando, ando mucho. Como no tengo casa, ando. Y me encuentro cosas. Ropa nueva. Mira esta -y saca de la bolsa de Ikea una camisa larga-. ¿Yes? Ropa ligera, para estar por casa, incluso puede ser vestido... Son cosas buenas, muy buenas...

R.-¿Por cuánto lo vendes?

A.-Un euro, un euro solo. Esta es ropa para pobres, no para ricos, no para arrogantes, no para turistas. El otro día vinieron dos turistas. Él iba a comprar. Ella le dijo: “No compres, ropa usada”. Yo me dirigí a ella: “Pues vaya a otro sitio y compre por cien euros lo que aquí compra por un euro”.

R.-¿Cuánto te sacas por día?

A.-Unos quince euros. Me da para vivir. Aquí compro algo de comida -señala el badulaque Super Spar, regentado por Raja Ikram-, y en la Rambla del Raval compro por 2,50 euros bocadillo así de grande -separa las manos medio metro-. Y me tomo mínimo tres cafés, para abrir los ojos. Y con eso tiro.

La comida la guarda en otra bolsa de la marca de ropa femenina Yamamay, con este lema: “Yo amo Barcelona”.

A.-Esta plaza, antes mucho follón. Ahora bien, antes mal.

R.-Pero ya no hay vecinos.

A.-Hum, es verdad. Barcelona es barata para turistas. Comparada con otras ciudades, los turistas aquí mejor.

R.-¿Duermes en la calle?

A.-Con este trabajo no puedo pagar alquiler de habitación. Duermo en la placeta de Manuel Ribé. A veces, pido: me dan de 10 céntimos a un euro. No molesto a nadie.

Se acerca una señora de edad propecta. Le arrulla con frases de esperanza: “Hay, mi pobrecito, que se gana la vida honradamente...”. Se interesa por un par de zapatos lisos del color del cartón, de la talla 41. Ella calza un número inferior. Él cavila: “Claro, no puede haber mujer con grandes pies”.

Álex no tiene horarios ni preocupaciones, ni teléfono móvil. Se considera un profesional de su ramo, el de los manteros: “Esto es un trabajo como paleta, tengo que recoger mercancía, sacarla del contenedor, seleccionar... Buf, mucho trabajo”, resopla.

R.-¿A qué te gustaría haberte dedicado?

A.-Ah, actor. Sí, de muchas películas. Con un harén para mí.

L'Ateneu de Fabricació del Poblenou, pioner a Barcelona

JOAN MOREJÓN

Menys clauers i més revolució

Els introductors de la fabricació digital a Barcelona reclamen "més contingut" a la xarxa municipal d'Ateneus de Fabricació, que el nou govern vol reorientar i manté sense calendari

MERITXELL M. PAUNÉ

L'anomenada fabricació digital, que permet imprimir-se un mateix quasi qualsevol objecte, normalment dissenyat a l'altra punta del món i en codi lliure, s'obre pas a gran velocitat a Barcelona. Les impresores 3D són la punta d'un iceberg enorme, rere el qual s'amaga una mena d'altermundisme 'techy' ja batejat com la 'quarta revolució industrial'. El primer centre de la ciutat va ser el Barcelona Fab Lab, integrat en l'Institut d'Arquitectura Avançada (IAAC), i poc a poc la

L'ateneu de Ciutat Meridiana compleix un any després del rebuig veïnal: es va ocupar per al banc d'aliments

maquinària d'última generació ha anat colonitzant tallers de prototips, *coworkings*, universitats i fins i tot una cafeteria. L'ecosistema, que continua en expansió, té a més una xarxa pública paral·lela: els Ateneus de Fabricació, un ambiciós projecte ideat per l'equip de Xavier Trias amb l'assessorament d'aquest espai pioner del Poblenou, amb l'ex arquitecte municipal en cap Vicente Guallart com a nexa d'unió.

No obstant, precursors i consistori es van anar distanciant a mesura que creixia la xarxa. "Els fablabs no són només màquines i gent imprimint clauers i coses simpàtiques

en 3D, hi ha tota una filosofia al darrere, que trobem que als Ateneus municipals els falta", lamenta Tomás Díez, director del Barcelona Fab Lab i tota una referència del sector. Aquests equipaments es van fer mediàtics pel rebuig que va suscitar el de Ciutat Meridiana, que els veïns van ocupar per obrir-hi un banc d'aliments autogestionat i reclamar altres prioritats en la inversió pública. Els plans d'ocupació associats a l'espai van aconseguir calmar els ànims i finalment l'Ateneu va entrar en funcionament fa un any exacte.

Avui la xarxa compta amb tres centres totalment públics (l'antiga fàbrica Benet i Campabadal de les Corts, l'escola especial Sant Joan de la Creu de Ciutat Meridiana i la Fàbrica del Sol de la Barceloneta) i un d'ús empresarial al viver del Parc Tecnològic de Nou Barris que gestiona Barcelona Activa (l'antic Cibernetum). Durant l'actual mandat la xarxa havia de créixer fins a un mínim de 10 centres, un per districte, però el desplegament s'ha alentit amb el canvi de govern. Ara ja no depenen d'Hàbitat Urbà sinó d'Ocupació i Empresa i l'equip de Colau preveu donar-los un rol més vinculat a l'emprenedoria que al desenvolupament urbà sostenible. Portaveus municipals reconeixen que el pla previst "està subjecte als reajustos" i que el nou govern "està avaluant les prioritats del projecte i la seva reorientació" perquè esdevinguin "instruments de promoció econòmica". La tecnologia que requereixen s'abara-

teix cada any, però segueix sent un bon pessic.

El pla era estrenar quatre ateneus més el 2016, però des de l'escarment noubarrienc tots els nous es preveuen integrats dins d'equipaments ja existents, com s'ha fet a la Barceloneta i la Guineueta. Els següents havien de ser a l'Eixample, concertant el Fab Lab del coworking MOB; a la Casa del Mig de Sants, a la Nau Ivanow de la Sagrera i al nou pol d'equipaments al voltant del Mercat del Guinardó. Cada un havia de tenir la seva especialització: Emprenedoria, TIC, Teatre i fotografia i Joventut. Aquestes obertures no tenen, per ara, pressupost ni calendari.

Els tres Ateneus ja oberts al públic funcionen sense incidències significatives, però no han generat la revolució augurada ni

Els ateneus han reprès el contacte amb l'Ajuntament i confien en establir converses per plantejar-ne el futur

tenen una agenda atapeïda d'actes. Programen sobretot activitats divulgatives per a públic familiar, cursats a mida per a col·lectius que en demanin i tallers per a escoles. A més, cedeixen o lloguen sales a entitats i particulars. "Atenem totes les peticions de programació i de desenvolupament d'activitats", defensa el consistori.

"D'esquenes"

"L'Ajuntament va fer seva la idea i gestiona els Ateneus d'esquenes a la xarxa mundial de Fab Labs, que és justament el que dona sentit a la fabricació digital", critica Tomàs

Díez, que ha passat la tardor atrafegat amb l'Smart City Expo Congress, l'inici de curs a la universitat virtual Fab Lab Academy -nascuda a Barcelona- i els workshops del Green Fab Lab de Collserola, als quals per exemple ha participat recentment la cúpula directiva de Nike i d'Airbus. El Massachusetts Institute of Technology (MIT) va auspiciar els primers 'Fabrication Laboratoris' a principis del 2000 i ara ja n'hi ha 583 al món -cada dos anys es duplica la xifra!-, que funcionen de forma autònoma però comparteixen descobertes, coneixement i usuaris. A Barcelona, relata Díez, "està naixent un ecosistema complementari als Fab Labs amb l'increment d'empreses i serveis de fabricació digital que no es dediquen a la investigació ni a projectes socials", tendència que troba "totalment positiva" perquè "no cal que tothom faci el mateix". Per exemple, senyala, HP va instal·lar ara fa un any a Sant Cugat la seva seu mundial d'impressió 3D. "Encara que tinguem funcions diferents, col·laborem tots amb tots", diu. "Bé, tots menys els Ateneus! Fins i tot hem rebut peticions d'escoles públiques per formar nosaltres el seu professorat", assegura.

Tot i que el projecte dels Ateneus va distanciar els Fab Labs del consistori, explica que a finals de mandat ja van reprendre el contacte i que confia establir converses aviat. Suggereix consolidar els tres centres actuals abans d'obrir-ne més i buscar un encaix amb la xarxa mundial, per exemple a través de la Fab Lab Academy. Demana, això sí, "una mesa regular" que posi en contacte tots els actors i sobretot que els estimuli a fer més projectes junts enlloc de llastrar-los amb paperassa: "La fabricació digital és molt innovadora, no podem pretendre burocratitzar-la", adverteix.

Breus de barri

EL CONGRÉS

El Canòdrom canvia d'ús

Llum verda a un viver de negocis relacionats amb "l'art, la creativitat i la innovació" per a l'edifici de l'antic Canòdrom: els veïns preferien una biblioteca o un hotel d'entitats. L'equipament obrirà portes aquest mes de gener i en portarà la gestió l'empresa Incumbio. L'associació de veïns del Congrés-Indians espera que el nou equipament incorpori el barri al mapa de la ciutat i també confia que s'urbanitzi l'entorn i els necessaris equipaments pendents al barri s'acabin construint.

SANTS

La Lleialtat, amb retard

La rehabilitació de l'edifici de la Lleialtat Sansenca es retarda. L'empresa que realitzava les obres les ha suspès per problemes econòmics. L'Ajuntament vol sancionar-la amb 8.000 euros per incompliment del contracte. La plataforma d'entitats que va ocupar temporalment aquest edifici, aixecat per treballadors de cooperatives, ara lluita perquè es converteixi en un centre social gestionat pel veïnat.

SANT ANDREU DE PALOMAR

El 'Cap a Peus' fa 35 anys

La revista de barri més antiga de la ciutat celebra el 35è aniversari. Ja fa temps que la capçalera va passar de ser el butlletí de l'associació de veïns a convertir-se en una publicació feta amb tarannà periodístic. Una quarantena de comerços de Sant Andreu s'hi anuncien, un suport fonamental perquè el projecte sigui viable econòmicament. Les quotes dels 800 socis de l'associació de veïns i dels subscriptors hi fan la resta. Fa tres anys que la revista està coordinada pel jove col·laborador de Carrer David García. Felicitats!

LA MINA

Batuda, drogues i atur

Ho explicava Josep Maria Montferrer, de la Plataforma d'Entitats de la Mina, a *El Periódico*: "Fa 40 anys que visc al barri i la d'avui ha sigut una operació espectacular, amb més agents dels que hagi vist mai; no obstant, tot ha sigut ràpid i pràctic, sense soroll. No ha sigut una actuació de cara a la galeria, com altres vegades". Es referia a l'operació policial del passat mes de novembre contra el tràfic de drogues. Afegia que era preocupant la realitat que estava patint el veïnat: "Un home em reconeixia que *trapicheaba* amb droga, però em preguntava quina alternativa li quedava amb tres fills, sense cobrar cap tipus d'ajut i amb l'actual situació laboral".

MONTJUÏC

Tancament del Funicular

Les famílies dels alumnes de les escoles del Bosc de Montjuïc, Tres Pins i l'Institut Bosc han alertat que són els grans perjudicats del tancament del Funicular per obres de manteniment. El transport alternatiu és insuficient i reclamen que l'autobús que cobreix el trajecte tingui la mateixa freqüència del tren. La Favb dona suport a la reivindicació, instant TMB a considerar el funicular com un transport públic ciutadà i no merament turístic.

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

Amics de la Rambla

Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40

Barceloneta

Guitert, 33-35, baixos
93 221 72 44

• Servei planificació (Palau de Mar)
Plaça Pau Vila, 1

Casc Antic

Rec, 27, baixos
93 319 75 65

• CCOO
Via Laietana, 16

• CGT
Via Laietana, 18, 9a

• Casal de Joves Aïos
Sant Pere més Baix, 55

Cera, carrer de la

Carrer de la Cera, 11, int.
93 329 48 53

Coordinadora Casc Antic

Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33

Gòtic

Nou de Sant Francesc, 21
avbarrigotic@gmail.com

• La Bodegueta
Palma de Sant Just, 7

• La Tete-Cooperativa
Comtessa de Sobradell, 4

• El Glaciari
Plaça Reial, 7

• Centre Cívic Pati Llimona
Regomir, 3

Nou de la Rambla

i Rodalies

Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67

• El Cafeti
Sant Rafael, 18

• Sala Baluard
Plaça Blanquerna, s/n

L'Òstia

Pescadors, 49

Raval de Ciutat Vella

Carme, 102
93 441 77 21

• Taller de Músics
Requesens, 5

Taula del Raval

Carrer de la Cera, 44, bxs
93 442 46 68

Veïns en defensa de la

Barcelona Vella

Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net

DISTRICTE II

Dreta de l'Eixample

València, 302
615 41 80 12

• Cafeteria Anem al Gra
Còrsega, 382

• Llibreria Les Punxes
Rosselló, 260

Esquerra de l'Eixample

Av. Roma, 139, baixos
93 453 28 79

Fort Pienc

Alí Bei, 94-96
93 231 11 46

• CC Ateneu Fort Pienc
Plaça Fort Pienc, s/n

• Ateneu Enciclopèdic
Popular
Pg. Sant Joan, 26, 1er, 2a

Parc de l'Escorxador

Aragó, 6, entresòl, 3r
dreta

Ronda de Sant Pere

Ronda de Sant Pere, 7
• Col·legi de Periodistes
Rambla de Catalunya, 10

Sagrada Família

València, 415, local 1
93 459 31 64

Sant Antoni, barri

Avinguda Mistral, 30,
baixos

• Confeccions El Rellogge
Comte Borrell, 89

• Celler de l'Estevet
Calàbria, 57

• Pastisseria Bonastre
Tamarit, 136

• Autoservei Navarro
Avinguda Mistral, 6

• Ateneu Layret
Villaruel, 49

• USTEC
Ronda Universitat, 29, 5è

DISTRICTE III

Badal, Brasil i Bordeta

Daioz i Velarde, 30
93 491 05 49

Centre Social de Sants

Olzinelles, 30
93 313 10 07

• Cotxeres de Sants
Sants, 79

• Biblioteca popular Josep
Pons
Constitució, 19 (Bloc 11
de Can Batlló)

Font de la Guatlila-Magòria

Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06

França, barri de la

Mare de Déu del Remei,
21, 1r
93 325 08 93

Hostafrancs

Callao, 9, baixos
93 321 79 19

• Poliesportiu Espanya
Industrial
Muntades, 37

Sant Cristòfol-Vivendes

SEAT

Coure, 8, baixos
93 432 34 71

• Centre Cívic Can Cadena
Mare de Déu del Port, 397

• Centre Cívic El Rellogge
Pg. de la Zona Franca,
116

• Centre Cívic La Bàscula
Foc, 128

Triangle de Sants

Masnou, 9, baixos
93 298 81 20

DISTRICTE IV

Barri de la Mercè

Herois del Bruc, 9

Camp Nou

Travessera de les Corts,
94, baixos
93 490 96 54

Racó de les Corts

Trav. de les Corts, 94,
baixos
609 43 50 49

Sant Ramon Nonat

Ptge. Jordi Ferran, 19-21

Xile, avinguda

Av. de Xile, 34, 11, 5è
93 210 52 89

Zona Universitària

Jordi Girona s/n
93 401 77 43

DISTRICTE V

Can Caralleu

Guarderia, 12
93 280 07 24

Can Rectoret

Bohemis, 23
93 205 04 87

Ronda General Mitre

General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com

Sant Gervasi de Cassoles

Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65

Sant Gervasi Sud

Plaça Cardona, 1
associacionsantgervasidud@gmail.com

• Forn de la Vila
Consell de la Vila, 9

Tres Torres

Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89

DISTRICTE VI

Camp d'en Grassot

Pasatge Alió, 12, baixos
600 603 605

Coll-Vallcarca

Tirso, 48 local
93 284 28 80

• Centre Cívic d'El Coll
Aldea, 15-17

Gràcia Nord-Vallcarca

Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

Travessera de Dalt

Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89

• Lluïsos de Gràcia
Plaça Nord, 7

Vila de Gràcia

Maspons, 6-8 (La Violeta)
93 706 08 81

• Ateneu La Torna
Sant Pere Màrtir, 37,
baixos

• Centre Cívic La Sedeta
Sicília, 321

• Centre Moral de Gràcia
Ros de Olanó, 7-9

• Hotel d'Entitats de
Gràcia
Providència, 42

Can Baró

Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24

Can Papanaps-Vallhonesta

Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es

Carmel, el

Feijoo, 10-12
93 357 57 48

• Centre Cívic El Carmel
Santuari, 27

Clota, la

Av. Cardenal Vidal i
Barraquer, 30
93 357 72 59

Font del Gos

Camí de Cal Notari, s/n
93 428 20 42

Font d'en Fargues

Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com

Horta, barri d'

La Plana, 10, 1r
93 407 20 22

• Centre de Serveis
Personals
Plaça Santes Creus, 8

• Centre Cívic Matas i
Ramis
Feliu i Codina, 20

• Punt d'informació juvenil
Plaça Eivissa, 17, pral.

Joan Maragall del

Guinardó

La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10

• Cooperativa Rocaguinarda
Xiprer, 13

Montbau

Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34

Parc de la Vall d'Hebron

Pl. Joan Comudella, 13
93 428 68 66

• Casal de Barri de Can

Peguera
Biure, 1

Ciutat Meridiana

Rasos de Peguera, 210 bis
93 276 30 94

• Centre Cívic Ciutat Nord
Rasos de Peguera, 19-25

Guineueta

Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23

Porta, barri de

Estudiants, 26-28
93 359 44 60

• Centre Sòller
Plaça Sòller, s/n

Prosperitat

Baltasar Gracián, 24-26
93 276 30 15

• Casal de Barri
de Prosperitat
Pl. Angel Pestaña, s/n

• Casal de Joves
de Prosperitat
Rio de Janeiro, 100

Roquetes

Canteres, 57, baixos
93 359 65 72

• Ateneu Popular de 9Barrios
Port Lligat, s/n

Torre Baró

Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

Torre Llobeta-Vilapicina

Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06

• Centre Cívic Torre
Llobeta
Santa Fe, 2, bis

• SESE
Joan Alcover, 6

Trinitat Nova

Pedrosa, 21
93 353 88 44

DISTRICTE IX

Bon Pastor

Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18

Congrés, el

Felip II, 222
93 340 70 12

• Casal de Barri del Congrés
Acàcies, 26

Meridiano Cero

Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72

Navas, barri de

Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85

Pi i Margall

Passaig Guayaquil, 53
93 311 41 93

Sagrera, la

Martí Molins, 29
93 408 13 34

• Biblioteca Marina Clotet
Camp del Ferro, 1.3

• Nau Ivanov
Hondures, 28-30

Sant Andreu Nord-

Tramuntana

Pg Torres i Bages, 101-103
93 274 03 34

Sant Andreu del Palomar

Dr. Balarí i Jovany, 14
93 345 96 98

• Bar Versalles
Gran de Sant Andreu, 255

• Biblioteca Ignasi Iglesias
Segadors, s/n

• Can Guardiola
Cuba, 2

• Centre Cívic St. Andreu
Gran de Sant Andreu, 111

• Districte de Sant Andreu
Plaça Orfila, s/n

Sant Andreu Sud

Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03

Diagonal Mar

Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20

Front Maritim de Bcn

Taulat, 144, 5è A
frontmaritimbcn@telefonica.net

Gran Via-Perú-Espronceda

Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

Maresme

Rambla Prim, 45
93 266 18 56

Palmera Centre, la

Maresme, 244, baixos
93 313 30 78

Paraguay-Perú

Gran Via, 1.144, baixos
93 318 06 93

Parc, del

Llull, 1-3
93 221 04 87

Pau, barri la

Concili de Trento, 320
93 313 28 99

Poblenou

Rambla del Poblenou, 49
93 256 38 40

• El Tío Ché
Rambla del Poblenou,
44-46

• Farmàcia
Bolivia, 19

• Llibreria Etcètera
Llull, 203

Provençals de la Verneda

Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95

La Favb
informa

Manifest veïnal sobre el sistema sanitari públic

COMISSIÓ EN DEFENSA DE
SANITAT PÚBLICA DE LA FAVB

Abans de les eleccions del 27S es va fer públic un manifest signat per col·legis i consells professionals de l'àmbit de la salut, on es defensava el model sanitari actual i es demanava més inversió per tal de mantenir-lo igual que ara o igual que en els últims anys.

Nosaltres considerem que el nostre sistema sanitari fa temps que no és excel·lent i constatem que hi ha indicadors que així ho demostren: llistes d'espera per a intervencions i proves diagnòstiques; retards inexplicables de visites a l'especialista, a rehabilitació i als metges de família; pressupost insuficient, sobretot en l'atenció primària, en salut mental i en la salut pública.

En el seu manifest, les entitats signants deien que calia millorar el funcionament del sistema sanitari posant "les necessitats de la persona atesa i el seu entorn en el centre de l'acció". Per tal de facilitar aquesta acció i perquè no parlin en el nostre nom, les associacions veïnals de Barcelona volem fer-vos arribar, ara que estem davant unes noves eleccions, alguns punts que considerem imprescindibles per millorar el nostre sistema sanitari públic.

✓ Les persones i les seves necessitats de salut no han d'estar al centre del sistema d'una forma teòrica, sense poder intervenir en

ARXIU FAVB

Manifestació en defensa de la sanitat pública

les coses que les afecten. Aspirem a la participació directa en la planificació, l'organització, la gestió i l'avaluació i control del sistema sanitari públic, del qual ens considerem propietàries. Participar és saludable!

✓ Els serveis sanitaris del nostre sistema de salut han de disposar dels recursos necessaris per poder donar una assistència equitativa i de qualitat que dignifiqui l'atenció que rebem i el treball dels professionals. Com que la nostra sanitat es finança amb recursos públics, forçosament han d'anar destinats a centres públics, sense afany de lucre i amb gestió pública com a

forma de garantir l'eficiència social. És a dir, buscar com a única finalitat última el bé comú.

✓ El problema no és només la disminució de recursos, sinó que una gran part d'aquests van a parar a l'enriquiment d'empreses amb afany de lucre. Encara no s'ha pogut demostrar en cap estudi que la participació creixent d'empreses privades en el sistema sanitari doni millors i més eficients resultats en salut. Ans al contrari.

✓ L'autonomia de gestió és important, però ha de ser dins d'un marc general que garanteixi l'equitat a tot el territori. La participació ha de ser conjunta i efectiva de professionals i ciutadania.

✓ Considerem que la singularitat del nostre sistema sanitari, que és el de la col·laboració pública i privada, no s'ha de mantenir. Volem un sistema 100x100 públic (en el finançament i en la gestió), universal i de qualitat, que col·loqui l'atenció primària en el centre de la xarxa sanitària, i orientada a l'atenció integral de la persona. El sistema no pot tenir un enfocament únicament cap a la malaltia, oblidant la salut comunitària i els determinants de la salut.

✓ Per a que el sistema sigui de qualitat, els professionals no poden seguir patint retallades de sou i condicions precàries de contractació com està passant actualment. Nosaltres defensarem en totes les instàncies participatives el contracte fixe i una retribució digna que sigui la nostra aliada en el manteniment de l'ètica professional i de la dedicació continuada en el temps i exclusiva front les incompatibilitats.

Per tant, considerem que el document dels col·legis professionals no respon a les aspiracions de la població d'una millor sanitat pública, universal, finançada per impostos i de gestió pública amb personal sanitari amb contractes fixes, dignes i remunerats adequadament. On el conflicte d'interessos entre el bé particular i el bé comú no sigui el suport que ha permès els nombrosos casos de corrupció i portes giratòries que l'han convertit en un sistema corcat per incentius perversos i amb un alt grau d'irregularitats de gestió i convivència entre alts càrrecs de l'administració i lobbys econòmics.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

PUYAL

Ana Menéndez

Presidenta de la Favb

“Aprofundir en la democràcia passa per transformar radicalment la participació”

Ana Menéndez és presidenta de l'associació de veïns de la Satalia, el barri de la muntanya de Montjuïc on viu. L'any 2011 es va incorporar com a vocal de medi ambient a la junta de la Favb i el 2015 va ocupar el càrrec de vicepresidenta. De manera improvisada, el passat mes de juliol va assumir la presidència davant la dimissió de Lluís Rabell, que va donar el salt a la política institucional.

— Com han anat aquests primers mesos al davant de la Favb?

— Intensos, amb canvis interns a la junta que busquen treballar de forma molt horitzontal i distribuint millor les tasques representatives amb dues vicepresidències, de Joan Maria Soler i Albert Recio. Mirem de reactivar projectes ajornats i d'enfortir les vocalies d'habitatge, urbanisme, de dones i turisme. Valorarem la feina feta per presentar a l'assemblea de la Favb del mes d'abril la ratificació de la junta actual o bé la celebració d'eleccions.

— Nova presidenta a la Favb i nova situació política a la ciutat.

— Com a reacció al creixent descrèdit de les institucions i de la classe política, els ciutadans han decidit triar activistes de diversos moviments socials per estar al capdavant de les institucions.

— Així, els moviments socials han entrat a les institucions?

— No, ni hi han entrat, ni és bo que es difuminin. Les institucions han d'escoltar i prendre nota de les propostes que sorgeixen des del teixit social i dels conflictes urbans. Són elles les que tenen els instruments i el poder per prendre les decisions. L'equip de govern municipal, en estar en minoria, no podrà portar a terme tot el seu programa i haurà d'aprovar coses que no agradaran, ni a ell mateix ni possiblement als ciutadans que els van votar.

— Quin paper juga aquí la participació?

— Venim d'uns temps de participació més formal que real. Aprofundir en la democràcia passa per transformar radicalment aquesta eina. La participació individual que afavoreixen les eines telemàtiques s'ha de sotmetre al debat i s'ha de garantir que la participació col·lectiva, amb propostes debatudes i treballades, tingui el seu espai i la importància que li correspon.

— Et veig preocupada per aquest tema.

— Sí, em preocupa que s'hagi externalitzat el procés de participació del PAM i els PAD. S'ha d'assegurar l'operativitat, l'accessibilitat al propi procés, la transparència i la interlocució política.

— És necessari replantejar-se les normes de participació?

— Sí, s'han de valorar els mecanismes existents i mirar quins passos hem de donar per millorar-los. Per exemple, els consells de barri són molt dèbils, poc efectius. Els consells de districte no són representatius i molts no reconeixen el dret a veu en tots els punts de l'ordre del dia. Hi ha una demanda veïnal històrica sobre l'elecció directa dels consellers. Trias va voler modificar les normes sense comptar amb l'associacionisme veïnal i va acabar retirant la proposta. Les associacions de veïns hi juguem un paper.

— Com veus Barcelona com a ciutat refugi?

— Hem de ser solidaris i el tema ens toca de prop: tristament, nosaltres també hem hagut de buscar refugi en altres èpoques. Les administracions en són les responsables, han de prendre les decisions, coordinar-se i comptar amb els barris per implementar l'ajuda.

— S'està gestionant d'una manera correcta?

— S'està gestionat molt lentament. Milers de persones esperen a tenir reconeguts els seus drets en pises condicions de vida inhumanes. En el moment d'ubicar els pisos d'acollida s'hauria de contactar amb el teixit social dels barris, conèixer la realitat del territori i tenir en compte la seva opinió. No es poden fer públiques les propostes d'ubicació sense un diàleg previ.

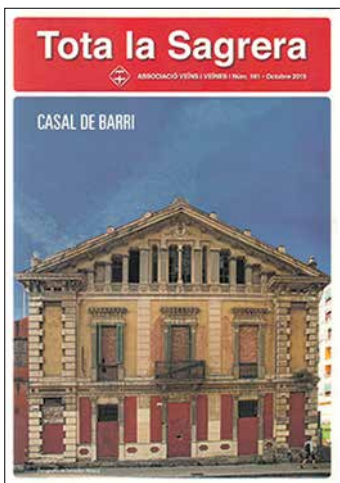
— Quin és el paper que correspon doncs als barris?

— Acompanyar els veïns nous vinguts als equipaments i serveis. Facilitar l'aprenentatge de l'idioma. Donar-los a conèixer l'entorn. Fer-los partícips de la vida social, cultural i associativa.

— Algun tema més que vulguis destacar?

— La Favb vol apropar-se de manera més intensa als barris. El camí obert pel Fòrum d'Urbanisme, el debat sobre el turisme i l'espai públic o la defensa de la sanitat pública crida a una major implicació entre les associacions veïnals i altres col·lectius socials.

Revistes
de barri

Tota la Sagrera

La revista de l'associació de veïns i veïnes anuncia a la seva portada el començament de les obres de rehabilitació de la Torre de la Sagrera, que es convertirà en el futur casal de barri i en seu de diverses entitats, entre les quals de l'associació veïnal. A l'interior, entre d'altres articles, trobem una reflexió sobre el futur de la Meridiana, on els veïns afirmen que és el moment de decidir si es vol seguir vivint en un barri dividit per una autopista o unit per una avinguda. La revista conté una entrevista de Xavier Basiana a la nova regidora de Sant Andreu, Laia Ortiz, que és també veïna del barri.

La veu d'Hostafrancs

La publicació del barri d'Hostafrancs dedica un ampli informe a la participació ciutadana. Una guia dels organismes de participació com els consells, les comissions o els diversos procediments que a la pràctica no acaven de ser satisfactoris, però que convé fer servir, a parer de l'associació veïnal. En un reportatge titulat "Continuen les molèsties a les places" es constata que en massa ocasions els comportaments incívics impedeixen gaudir d'uns espais públics que van costar molt aconseguir. També trobarem un article sobre la problemàtica de les terrasses, que afecta directament el barri.

Districte 11Grup d'estudiants
de Periodisme**IGNASI FRANCH**
ENTREVISTA**DANI CODINA**
FOTOGRAFIA

“Es tendeix a veure el periodisme local com el germà petit del de veritat”

Districte 11 va néixer el gener de 2015 com un lloc web orientat a la informació de proximitat, interessat per fer un seguiment rigorós de les lluites veïnals. El formen vuit estudiants de tercer curs de Periodisme a la Universitat Pompeu Fabra. “Creiem que el periodisme sobretot s'aprèn fent-lo. Davant la manca crònica d'oportunitats que tenim, vam decidir crear la nostra pròpia escola”, expliquen. En aquests mesos, el seu mitjà ha tractat del barraqisme, de les mobilitzacions contra el turisme descontrolat o l'urbanisme antipersones, de diverses reivindicacions al voltant del transport públic...

Per als integrants del grup, haver optat pel periodisme de carrer i des de baix és una elecció política. “Com totes. Creiem que la lluita dels veïns i veïnes de Barcelona és important, perquè mou molta gent i perquè aixeca certes problemàtiques que els grans mitjans recullen ara, però que vénen de temps enrere, com el debat sobre el turisme. Creiem que és important informar-ne per

entendre en quina ciutat vivim. I perquè no s'hi val informar sobre les manifestacions a la Barceloneta sense tractar del moviment veïnal que hi ha al darrere”.

Aquesta és una de les preocupacions d'aquest grup de joves: dotar de context un periodisme d'actualitat que sovint no té una perspectiva prou àmplia. De la seva experiència cobrint protestes i propostes veïnals, no volen destacar-ne cap en concret sinó “la constància de molta de la gent que hi participa”. Amb la seva tasca informativa, volen compensar que moltes capçaleres “només cobreixen problemàtiques puntuals i obvien la xarxa i la història molt més àmplia que són les lluites veïnals a Barcelona. A més, les cobreixen com si fossin notícies *soft* i no polítiques. Ara bé, no podem negar que hi ha bones peces de periodisme local als mitjans convencionals, i que hi ha bons professionals que s'hi dediquen. Simplement és la prioritat de les empreses”.

En els darrers temps, un bon número d'activistes dels moviments socials han fet el salt a la política municipal.

Això ha facilitat que el periodisme local guany espai, en despertar-se una certa expectació vers les polítiques que ajuntaments com el de Barcelona duen a terme. A parer de *Districte 11*, “l'auge del municipalisme i l'auge de la informació local es retroalimenten”. Per als seus membres, però, també ara “es tendeix a veure el periodisme local com el germà petit del periodisme “de veritat”, encara que l'arribada de Barcelona en Comú a l'Ajuntament fa que els mitjans grans o tradicionals es vegin encara més obligats a parlar de coses que el moviment veïnal reivindicava de feia temps”.

En aquest primer any, el projecte periodístic ha patit canvis. Originalment vinculat a una assignatura universitària, el web va obrir-se posteriorment a gèneres com l'entrevista o la crònica. Aquest curs, la voluntat és “prioritzar l'aspecte interpretatiu i fer un periodisme més reposat”. Però la transformació del mitjà és permanent, i els mateixos responsables adverteixen que probablement el tornaran a reformular per encaixar nous projectes.

“Encara estem trobant el nostre lloc”, diuen. De moment, el grup ha col·laborat amb la *Directa*, *Crític* o *Time Out*.

Els membres de *Districte 11* no veuen el seu projecte com un *hobby* sinó com un reflex de la seva vocació, però són conscients de la dificultat de professionalitzar-se: “Les perspectives de futur són poques i precàries. Sembla que sigui normal que els mitjans visquin de becaris no remunerats, o bé mal remunerats, sense haver de contractar-los. En aquest marc, hem de ser molt conscients que fem una feina i que aquesta feina té un valor. Hem de fer-nos valer, tot i ser joves. I si el periodisme tradicional no ens ofereix feina, ens l'haurem de buscar a algun altre lloc. Intentem ser optimistes”.

Una de les guanyadores del darrer Premi Ramon Barnils de periodisme d'investigació, Sandra Vicente, ha afirmat que el reportatge guardonat, una immersió a fons en el món dels ultres futbolístics, “hauria estat impossible en una relació laboral”. Amb aquestes declaracions, es referia a la precarietat imperant en el sector.

Durant l'entrevista, *Districte 11* utilitza diverses vegades el mot “prioritats”. Són temps de retallades, tant en les institucions públiques com en les empreses privades, i sovint la manca de diners és l'excusa per executar aquestes “prioritats” confessades o inconfessades. A parer d'aquests joves informadors, no es pot acceptar que “els mitjans no poden pagar periodisme d'investigació, de dades, a fons, per falta de diners. El periodisme a foc lent és car, sí. Com el del premi Barnils o, en menor escala, la radiografia que vam fer dels primers 120 dies de Barcelona en Comú a l'Ajuntament. Però si *Crític* va ser capaç de remunerar-nos mínimament pel reportatge, no ens podem creure que mitjans com *La Vanguardia*, *El País* o *l'Ara* no s'ho puguin permetre”.

www.bcnidistricte11.com
bcnidistricte11@gmail.com

Sal i pebre

Alguna cosa fa pudor

A finals de novembre una forta pudor es va estendre per tota la ciutat i pobles veïns. L'origen era incert. Mai no s'havia conegut una cosa semblant. ¿En seria culpable la nova alcaldessa? Els mitjans en van omplir planes i les autoritats es van posar a buscar per tot arreu la causa de la mala olor: res al clavegueram, res als polígons industrials. Algun espavilat es va passar de llest i va acusar un agricultor del Prat d'haver llençat fems per adobar la terra. El pagès, titubejant, va dir que ell ho feia cada any. Ningú no va pensar que la pudor podia venir de la Ciutat de la Justícia. Aquest equipament judicial té emmagatzemats centenars de causes de corrupció. Des del 2010, els Mossos han comptabilitzat 147 investigacions. Compte que no siguin els casos pendents (la justícia, ja ho sabem, va molt lenta) els que facin pudor a merda. Hisenda, Núñez y Navarro, Pallerols, Caixa Penedès, Pensions, FGC, Crespo, ITV, Palau de la Música, el 3%, Pretòria, les causes de la família Pujol... Els processos judicials poden anar lents, les proves es poden perdre, la pestilència es manté. Aquest país, i per tant la seva capital, fan pudor. Què li farem.

Zeta

L'acudit

KAP

